

Atusi
Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī
nhimiromhuri na rob'ui'érē
Íbaihâ wasu'uzé

Ã Íbaihâ na Rucasi hã ma tô ãma rob'ui'érē. Zezusihī mreme wapari'wa norī hã 'Re Íhâimana u'âsi mono pẽ'ëzani hã za we te te Ítẽme Ísi'ra za'ra zéb zô, Ísimipari za'ra na hã ma tô ãma rob'ui'érē. Zezusihī hã ti'ai ãma oto 're morî õ di.

Capituru 1 ãma hã Rucasi ma tô wasu'u, Zezusihī hã hâiwa u apâ Ímorîzém na hã. Capituru 2 ãma ma tô duré wasu'u, 'Re Íhâimana u'âsi mono pẽ'ëzani hã Ísazei'wa norī pẽ'ë mono bâ oto ãma 're Ísôrôwa za'ra mono na hã. Capituru 3 hawimhã Íbaihâ 'râsutu u hã ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusihī zadawa wasu'u'wa norī nhimiromhurizém na hã, daro mono bâ Zezusihī wasu'u'wé hã te te dama 're wasu'u za'ra mono ré, marî hã sada 're Íhâimana za'ra mono zém na hã.

Cristuhu wasu'u'wé na hã Zeruzaré 're, ma tô zudezu norī ma ãma rowasu'u na'rata za'ra ni. Taha pari, ma tô samaritanu norī nhipti'ai u hã ãma ropé ni. Ta hawimhã zudezu'õ norî u, ma tô duré te te ropé oto, Zezusihī hã zudezu norî u si we morî õ wa.

1-2 Tezopiru, wa hã Rucasi, Ínhimi'ui'érê 'rata na wa tô aima rob'ui'érê pa, Zezusihī 're Ímorîzém na. Ti'ai ãma 're morî ré hã ma tô te te 're da'apawapto. Ma tô duré te te dama 're arowahutu. Ísâna'rata hawimhã, Í'râsutu u wa tô aima ãma rob'ui'érê.

Hâiwa u ïmorïzé wasu'u na wa tô duré aima rob'ui'éré pa.

Tawamhã hâiwa u morï õ ré, ma tô tizadawa wasu'u'wa norï ma rob'ru za'ra, te te sima ïwë za'ra zéb uwaibaba, sô ïhârâ za'ra norï ma. 'Re ïhâimana u'âsi mono pë'ëzani ré, 're morï wa, ma tô ïsadawa para tâma rob'ru za'ra, te te duré ãma 're dapawaptob za'ra mono da, duré ïwasu'uwë te te dama 're wasu'u za'ra mono da, ïsine. Âhâna wa za duré aima rob'ui'éré, hâiwa u morï za'u si, te te 're ïpawaptob za'ra mono zé wasu'u na hã.

Zezusi hã tizadawa wasu'u'wa norï ma, nasi ïsihâi'réné wasu'u

³ Zezusi hã dâ'â nherë, hâiwa'utu wamhã, tihâiba na u'âsi te nasi tâma sihâi'rê za'ra, tizadawa wasu'u'wa norï ma hã. Nasi ïtëme ïsihâi'rê za'ra zém na hã, 40 na ma tô bâdâ hã ãma ne. Tô sena, Zezusi hã hâiba ré za oto apâ 're ïmorï na te te ãma waihu'u za'ra da, te nasi ïtëme sihâi'rê za'ra, taré newa, te te siwi ãma wawâ tõ za'ra da. 'Re ïhâimana u'âsi mono, da'âma 're ïsib'a'uwë mono zém na ma tô duré tâma rowasu'u za'ra. ⁴ Tawamhã nimahâ bâtâ na ï'rata sâmra za'ra ré, te tâma roti za'ra, Zeruzarë ãma simipari sina a'â hâimana za'ra da. Âne te tâma roti za'ra, Zezusi hã:

— ïmama, te te aima ïropisutu za'ra wa'aba zéb zô asimipari za'ra wa'aba za a'â. Te te ïropisutuzé hã wa tô aima wasu'u za'ra wa'wa. ⁵ Zuwâ Batita hã ma tô â uptabi na si te te 're da'ahâiba ubu, â dawabzuri te te dama 're ab'manharï mono wamhã. Ânei õ di za oto, a norï wa'wa hã. Ai'âma 're ronomro za'ra wa'aba mono õ ré, te za oto 'Re ïhâimana u'âsi mono hã Tipë'ëzani na te te 're

aihâiba ubu za'ra wa'wa, ūré 're anomro u'âsi aba mono da. — Āne te tāma nharī za'ra.

⁶ Tawamhā siré si'ubumroi ré, te siwi sadanha, ūsadawa wasu'u'wa norī hā:

— Wanhib'apito, e tawamhā, āhāna te za wama asi'apito za'ra, Izarazéhé nnihudu norī ma hā warob 're duré wama 're roti mono da, wahi'rada Dawi hā te te dama 're ūroti mono ne hā, romanu norī te te 're wawada'uri za'ra mono tō da. — Āne te siwi sadanha.

⁷ Tawamhā Zezusi te asa tāma nharī za'ra:

— ūmama ma si waihu'u pese di. Taha si ma tō bādā hā sima pisutu pese, te te dama āma ūwaimramizéb da hā. A norī wa'wa hā bādā hā waihu'u za'ra wa'aba da, ūmama te te aima pisutu za'ra wa'aba õ di, te te dama āma ūwaimramizéb da hā. ⁸ Tane nherē, te za Tipē'ēzani hā we aima sōmri za'ra wa'wa. Tawapsi, te za tiwaihu'u pese na asiptete za'ra wa'wa, dama 're ūzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tawamhā te za tō dama 're ūzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, Zeruzarē na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma te za duré dama 're ūzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, daza'rui mono bā, Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma zama. Uburé daza'rui mono bā romhā na zama te za oto dama 're ūzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo. — Āne te tāma roti za'ra.

Zezusi hā hâiwa u ūmorîzé wasu'u

⁹⁻¹⁰ Tawamhā tizadawa wasu'u'wa norī ma, te te tāma roti za'ra pari, ma tō ūmama hā tiwi âri za'ra, ūsō'a za'ra, hâiwa u morī da oto, Zezusi hā. Morī ré, te te siwi sawērē za'ra. Tawamhā hâiwa'a 'rowi ma tō tiwi tizébré za'ra oto. Te te siwi sāmri za'ra õ di

oto. Tawamhā hâimo te te siwi sawērē mono ré, aibâ norī hã ma tô sa'rese ãna aim'a'wara zahuré, ũsababab za'ra, uza hâirã ré. ¹¹ Tawamhā ãne te tâma nhariñ za'ra:

— Darireza ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norî, e marî da, te aimasap sina, hâimo ãma ūsawêrê za'ra wa'aba mo. Zezusi hã 'Re ūhâimana u'âsi mono, hâiwa u te te aiwi ū'âri za'ra wa'wa hã, ta hã te za wei apâ mo. Hâiwa u ãma morî ré, ma tô ūsawêrê za'ra wa'aba mo. Hâiwa u ãma aiwi ūmorî aba ne, te za wei apâ mo. — Æne ma tô tâma rowasu'u za'ra, hâiwa hawi romhuri'wa norî hã.

Zeruzarë ãma Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî, nasi ūsi'rã'otõzé wasu'u

¹² Tawamhâ Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hã te oto apâ ai'aba're, Oriwera na ëtë 'räihâ nhisi hawi, Zeruzarë na 'ri nho'õmo nhisi u. Ta hawimhâ, Zeruzarë u hã misi na ti'ai pibuzé hã. ¹³ Ma tô oto aihu, Zeruzarë u. Sihutu wamhâ, 're ūdanhimi'wara mono zéb u te oto ai'aba're. Hâimo te sai'uri za'ra, tisi'ubumrozéb u sisisi da, 'ri nhisi u. ūsadawa wasu'u'wa norî hã ãne ūsisi za'ra hã: Pedru hã, duré Zuwã hã, duré Ti'adu hã, duré Ædéré hã, duré Piripi hã, duré Tome hã, duré Batoromezu, duré Mateusi, duré Apezuhu 'ra Ti'adu na ūsisi hã, duré Sima hã zeroti norî me aré 're ūmorî hã, duré Zudasi Ti'aduhu 'ra hã. Ta norî hã ma tô hâimo sai'uri za'ra. ¹⁴ Tawamhâ awë sidâpâsi te nasi si'rã'otõ, 'Re ūhâimana u'âsi mono ma, mreme zusi da nasi, Zezusihi no norî me, duré ūna zama Mariza na ūsisi hã aimawi pi'õ norî me zama.

Mati'asi hã Zudasihi nhowa're're, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te ūpisutuzé wasu'u

15 Tawamhā bâdâ hā siwaptom na ãma ne pari, ma tô ũsazei'wa norñ hā si'rã'õtõ, 120 na ñhâiba za'ra hā. Tawamhā Pedru hā ma tô wahudu hâiwi, te te tâma rowasu'u za'ra da. Æne te tâma rowasu'u za'ra:

16-20 — Wasiré Zezusihi zazei'wa norñ, ñwapari za'ra wa'aba. Zudasihi wasu'u na wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Duréihã, 'Re ñhâimana u'âsi mono pë'ëzani hā ma tô Zudasi hā waihu'u siro, romhâ ré. Taha wa, Dawihi ma, ma tô tinha, dama roti'wai ma, te te ñwaihu'u sirõmo zém na te te ãma rob'ui'éré da. Tawamhā Dawi hā ma tô Zudasihi ãma rob'ui'éré siro, poto õ ré. Æne ñbaihâ na ãma ñrob'ui'éré hā: “Ñsõrõwa ãma hā 'ri baba di za oto. 'Ri baba na te za oto 're sa. Ni'wa hā ñwa 're sãmra mono õ di za oto.” Æne Zudasihi dâ'âzé wasu'u na ma tô wâma rob'ui'éré.

— Rob'ui'éré na ñwasu'u hā ma tô sina uwaimra Zudasi hā, tidâ'âzé wasu'u hā te te sina waihu'u ãna. Siwi ñwẽ'õ'wa norñ hā ma tô te te sô simro, Zezusihi zô. Ñsiré 're wanomro mono nherẽ, wasiré romhuri, Zezusi te te tâma pisutu nherẽ, ma tô te te sô danhimro, te te dama hâiba nhomri da. Te te dama hâiba nhomri parip si, ma tô sima uipra ti'a hā, Zezusi te te dama ñsõmrizé wa'âbâ na. Tawamhā tame ma tô dârâ, tinhipti'ai 're, Zudasi hā. Ma tô waptârã, ti'ai wa. Waptâ'ã wamhã, ma tô nomohaipo'o. Nomosipo'o wamhã, uburé ñsâna ma tiwi asa'wa. Æne ma tô Zudasi hā sina uwaimra, za ñdâ'âzé wasu'u na rob'ui'éré zarina.

— Tawamhā ñwasu'u hā 'ri baba, ma tô te te ropé, Zeruzarẽ ãma. Taha wa, Asédama na ma tô ñsipti'a hā da te 're sisi za'ra, dasimremezém na. Wamreme na ãma ñsaprízé hā, dawapru za'warizém na darom nhisi hâ.

— Duré ãne 'Re ïhâimana u'âsi mono, te te ïwaihu'u sirõmo zéb zarina ma tô rob'ui'éré siro, Dawi hã Zudasihi wasu'u na: "Romhuri hã, ïtei õ di oto. Ni'wa te hã za oto, ïsõwa're'remhã." ãne ma tô ãma rob'ui'éré siro, Dawi hã.

21-22 — Taha wa, wa norí hã wa za aibâ hã wasiwi 'maipisutu ni, Zezusi apâ ïhâiwa'utuzém na wasiré te te dama 're rowasu'u mono da, Zudasihi nhowa're're. Zuwã Batita, â dawabzuri hã te te dama 're ï'ab'manharõ mono zém hawi, ti'ai ãma 're morí ré, Wanhib'apito Zezusihi siré 're ïwanomro mono norí zô, wa za wanhopré ni, duré hâiwa u morí ré, wasiré wa te ï'madâ'â za'ra norí zô. — ãne te dama rowasu'u, Pedru hã.

23 Tawamhã aibâ maparane ma tô ïisisi na pisutu zahuré ni, Zuzé Zusitu na ïisisi hã, duré ïhâiba amo hã, Mati'asi na ïisisi hã. Zuzé Zusitu hã, Basaba na ïisisi amo hã. **24-25** Taha pari, te oto tiwi rowaptêrẽ za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono wi, ãne:

— Wanhib'apito, a hã aima dawaihu'u pese di. Taha wa, ma'ãpé wei wama waihu'u za'ra na. E niha aibâ hã te asima ïwẽ, ïpisutu da hã, wasiré Zezusihi zadawa wasu'u'wa da hã. Zezusihi ma, te te 're ïromhuri mono zéb da hã Zudasi hã ma tô tirẽ. Taha wa, a hã tâma ïpisutuzéb u, ma tô mo. E 'wa hã te za ïpisu, Zudasihi nhowa're're, wasiré ïsadawa wasu'u'wa da hã. — ãne ma tô tiwi rowaptêrẽ za'ra.

26 Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te ïpisudu hã te te waihu'u za'ra da, ma tô marõ hã sima me za'ra, te te siwi ãma uwaimrami da. Tawamhã ma tô siwi ãma uwaimra oto. Mati'asi hã ma tô oto siwi waihu'u za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutu na hã, Zudasihi nhowa're'reb

da hā. Tawamhā Mati'asi hā aibâ 11 na ūsadawa wasu'u'wa da hā, Zezusi te te ūpisutu za'ra norī me, te za oto 're mo. Taha wa, 12 na ūhāiba za'ra hā oto apâ, Zezusihî zadawa wasu'u'wa norī hā.

2

'Re ūhāimana u'âsi mono hā Tipē'ēzani we te te dama ūsōmrizé wasu'u

¹⁻⁵ Tawamhā zudezu norī hā ma tō 're si-hutu Zeruzarē u, 'Re ūhāimana u'âsi mono zadawa 'madâ'â'wa norī hā, tisiré norī u. Daro mono bâ ma tō 're dasihutu, Pētecoti na bâtâ nhisi u, 're danho ahâ za'ra mono wē te, 'Re ūhāimana u'âsi mono ãma 're dawata za'ra mono da.

Tawamhā Pētecoti na bâtâ nhisi na Zezusihî zazei'wa norī hā ma tō sina ubumro. Siré si'ubumroi ré, awa'awi ma tō marī hā wapari za'ra, hâiwa hawimhā. Rowa'u'u wawē pupu'u ne hā 'ri 're wa'wa mono bâ ma tō marī hā wapari za'ra, aihñi. Unhama ro'o ne hā ma tō marī hā sina sãmri za'ra. ūhāiba mono bâ ma tō te te ropé, ūtēme, unhama ro'o ne hā. Tawamhā ūrāi mono bâ, ma tō simasa. 'Re ūhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā ma tō ūtēme tiwisi za'ra, ūsazei'wa norī u. ūhāiba mono bâ, ma tō ūpē'ë 're sisisi, ūpē'ēzani hā. Taha na si ma tō oto damreme mono bâ dama rowasu'u za'ra, timreme nai õ nherë, ūpē'ēzani te te tâma ūwaihu'u za'ra zéb zarina.

⁶ Tawamhā Zeruzarē u 're ūdasi'râ'ôtô mono norī hā ropupu hā da te wapari za'ra wamhā, da'ahâ na ma tō ūtēme dasito, Pedru norī u. ūdasito mono hā, damreme mono bâ da te wapari za'ra wamhā, ma tō ãma tatob'uzu za'ra ni, ūmreme za'ra na hā.
⁷⁻⁸ Tawamhā ãne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Pra. E niha, wa bétē wamreme mono bâ wapari za'ra ni, õ norī hã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi āma 're hâimana za'ra mono nherẽ. E niha, ma tô bétē õ norī hã wamreme hã waihu'u za'ra. — Æne te dasima rowasu'u za'ra ni.

⁹ Taha pari, te duré dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Wa norī hã darob amoi hawimhã wa we aihutu ni, Patiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Mediza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Erã na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Mesapotamiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Capadosiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Pôtu na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, ¹⁰⁻¹¹ duré Prizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Pâpiriza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Ezitu na romnhisi hawimhã, duré Ribiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, tame Sireni na 'ri nhisi 'rata daza'rui hawimhã. Nima norī hã Roma na 'ri nho'õmo nhisi hawimhã ma tô we aihutu. Duré nima norī hã Cereta na romnhisi hawi ma tô we aihutu. Duré nima norī hã Arabiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, ma tô we aihutu. Nima norī hã zudezu norī hã. Duré nima norī hã zudezu'õ norī, 'Re ïhâimana u'âsi mono āma 're ïdawata za'ra mono norī hã. E niha bétē, wa wapari za'ra ni, wamreme mono bâ, aibâ norī hã te te wama ïrowasu'u za'ra na hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono, tiwaihu'u pese na te te dama 're ï'ab'manharĩ wẽ uptabi mono wasu'u na hã. — Æne te dasima nharĩ za'ra ni.

¹² Tawamhã damreme mono bâ da te wapari za'ra wamhã, ma tô āma tatob'uzu za'ra ni. Da te

ãma rosa'rata waihu'u za'ra õ di. Taha wa, te ãne ãma tasisadanharí za'ra ni:

— E niha te te wama ūrowasu'u za'ra zém na wa za wasina rosa'rata za'ra ni. Wa te waihu'u za'ra õ di, wa te ūwaihu'u za'ra zéb da hã. — Æne te dasima nharí za'ra ni.

¹³ Tawamhã ni'wam norí si ma tô Pedru norí ãma tiwa'ë za'ra. Taha wa, te ãne sima rowasu'u za'ra:

— Oro õ norí hã wamreme mono bâ, te te waihu'u za'ra za, ma uwa 'rãi wa'u ūsé na si'uihâ idí'iti za'ra. — Æne te sima rowasu'u za'ra.

Pedru te te dama ūrowasu'uzé wasu'u

¹⁴ Tawamhã Pedru hã ma tô hâiwi za. ūsiré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norí hã ma tô duré ūsiré hâiwi aimasa, 11 na ūhâiba za'ra hã. Tawamhã mreme 'rãihâ na te dama rowasu'u Pedru hã, da te wapari za'ra da. Æne te dama tinhá:

— Wasiré zudezu norí, ūwapari pese za'ra wa'aba za, duré uburé Zeruzaré ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono norí zama, ūnhimirowasu'u hã waihu'u za'ra wa'aba da.

¹⁵ A norí wa'wa hã te ūsiré ūsimasam norí ãma ūrosa'rata wasété za'ra wa'wa. Uwa 'rãi wa'u ūsé na wasi'uihâ idí'iti za'ra newa, te wa'ãma ūrosa'rata wasété za'ra wa'wa. Mare di. Ænei õ di. Rob'rãi wa'u zé na wa'uihâ idí'iti za'ra õ di. Zahadu bâdâ we sô're za'a õ di. Æne ré, da te 're âhuri mono õ di, rob'rãi wa'u ūsé hã. ¹⁶ Æhâna ūsadawa wasu'u 'rata 'wai mreme hã ma tô wama ãma uwaimra oto, 'Re ūhâimana u'âsi mono hã. Zuwéhé mreme hã ma tô wama ãma uwaimra, ūsadawa wasu'u 'rata 'wai mreme hã. Taha wa, te ãne wa'ãma asôpré wa'wa. Taha wa, te duré ãne ūwawapari za'ra wa'wa. Duréihã, 'Re ūhâimana u'âsi mono mreme

hā ma tō wahi'rata norī ma, te te 're awaihu'u,
Zuwé hā. Āne 'Re īhāimana u'âsi mono mreme hā:

17 "Rob'rāsatu u ti'a si'utōrī õ ré, wa za īpē'ēzani
hā te dama 're anhomri, daro mono bā.
Tawamhā asihudu za'ra wa'wa hā, aibā
norī hā pi'ō norī zama te za te te 're īzadawa
wasu'u za'ra. īhi norī ma, sōtō 'rowi te
te 're īrosawērē za'ra mono na wa za tāma
're īsiwaihu'u za'ra, īnhimiroti na. Duré,
īprēduptém norī ma zama 're sōtō za'ra
mono õ nherē, sōtō 'rowim ne te te 're
īrosawērē za'ra mono ne, wa za tāma 're
īsiwaihu'u za'ra, īnhimiroti na.

18 īma romhuri'wa norī ma, wa za te tāma 're
anhomri, īpē'ēzani hā aibā norī ma, pi'ō
norī ma zama. Tawamhā te za te dama
're īzadawa wasu'u za'ra.

19 Hāiwa na wa za marī dama īwaihu'u'ō hā 'manha,
āma īdatob'uzu za'ra zéb da hā. Ti'ai āma
zama wa za duré marī hā dama īwaihu'u'ō
hā 'manha. Dawapru te za puru. Duré uzā
te za āro. Tawamhā īsizé sa'ētē na watobro
wamhā, te za rob'utō.

20 Bādā te te rob'uiwē õ di za. Te za tirobra. A'amo
zama te za titōmo wapru. Āne wa za 'manha,
uburé Danhib'apito nhibādā hā īwa waptā'ā
õ ré, īpire uptabi hā.

21 Tawamhā te dapawaptob da, da te īwi waptērē
za'ra wapsi, wa za tō sena da'anho'reptu."

Āne Zuwé hā ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono mreme
hā wahi'rata norī ma, te te 're awaihu'u. — Āne
ma tō Pedru hā Zuwéhē nhimirowasu'u na dama
rob'rāzarōtō.

22 Tawamhā Pedru hā ma tō duré āma uzusi,
tinhimirowasu'u na, āne:

— Wasiré Izarazéhé nihudu norí, ïwapari pese za'ra wa'aba za. Zezusi hã Nazaré ãma aré 're ïsãmra mono hã, ta hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa para, ma tô te te 're da'apawapto, danho'a. Marí ïwë hã dama ï'manharí waihu'u'õ hã ma tô te te dama 're ab'manharí. Tô sena, õ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa para, te te dama 're ï'ab'manharí mono zém na da te 're waihu'u za'ra mono da, ma tô Timama waihu'u pese zarina marí ïwë hã te te dama 're ab'manharí. Ai'rata 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, ma tô ãne na hã asawi ïwaihu'u za'ra wa'wa. ²³ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô tiwaihu'u pese na waihu'u siro romhâ ré, Zezusihî dâ'âzé hã. Te te ïwaihu'u sirõmo zéb uwaibaba, duré te te sima ïwëzéb uwaibaba, ma tô aimá pisutu za'ra wa'wa, Zezusi hã dama 'ru za'ra wa'aba da, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u'õ'wa norí ma, ai'upana za'ra wa'aba, te te siwi wîrî da. Taha wa, ma tô siwi sasõ, wedepo'o nhonhi'râmi na. Taha na ma siwi tîwî. ²⁴ Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô hâiwa'utu, ab're hawi watobro da, dâ'â uptabi nherë. Ma tô duré pawapto, dâ'â u'âsi nomro tõ da. ïdâ'âzé tâma wapure wa, dâ'â u'âsi nomro waihu'u õ di, Zezusi hã. ²⁵ Taha wa, wahî'rada Dawi hã ma tô Zezusi wasu'u duréihã, ãne:

“Wanhib'apito, te za ï'rata 're asãmra u'âsi mo.
Taha wa, ïpahi õ di za.

²⁶ Taha wa, ïto sina, wa 're ïhâimana, ïpê'ë 'remhã. ïmreme toi u'âsi na, wa 're ïmreme. ïhâiba ré 're ïmorí u'âsi dai õ nherë, ïpahi ãna wa za asô ïsina 're ïnhimipari u'âsi.

²⁷ ïdâ'â nherë, ïrëme õ di za, adâ 're ïhâimana za'ra mono zéb ãma hã. Wa hã te aimá 're

romhuri wẽ u'âsi mono wa, ĩdâ'â wamhã,
ĩhâiba 'roi õ di za. Taha wa, wa hã ĩdâ'âzé
 hã te pipa õ di za.

28 'Re ĩmorî wẽ u'âsi da, ma tô ĩma ĩwaihu. Taha wa,
ĩto sina wa za 're mo, asõ'a 're ĩmorî wa."

Ãne ma tô Dawi hã wahi'rata norî ma, Zezusi
 wasu'u siro. — ãne ma tô Pedru hã dama sadawa
 'râzarõtõ.

29 Taha pari, te duré dama tinhá, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nnihudu norî, ĩwapari pese
 za'ra wa'aba za. Wahi'rada Dawi hã wa za aimá
 wasu'u za'ra wa'wa oto sõ'awi. Tô sena, ma tô
 dârâ, Dawi hã. Dâ'â wamhã, etê zahâpâ wa, ab're
 're, ma tô dasiwi sérê ni. Da te ĩsérêzé hã wama
 waihu'u pese za'ra di, ãhãna hã. **30** Ta hã, 'Re
ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa, te
 're hâimana. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma
 tô tâma ropisutu, ĩsihadu hã ĩsine dama si'apito da,
 zahadu wapsi, ĩuirî na te te dama 're aroti mono
 da. **31-32** Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te
 tâma ĩwaihu'uzéb zarina, ma tô wasu'u siro Dawi
 hã, Danho'reptui'wa da, te te ĩpisudu hã apâ za
ĩhâiwa'utuzém na hã, ãne:

"Dâ'â nherê, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te rẽme õ di
 za. ĩhâiba hã 'roi õ di za."

Ãne ma tô Dawi hã wahi'rata norî ma rowasu'u
 za'ra, apâ za ĩhâiwa'utuzém na hã. 'Re ĩhâimana
 u'âsi mono hã ma tô Zezusi hã hâiwa'utu. Apâ te
 te hâiwa'utu wamhã, wa norî hã wa tô sabu za'ra
 ni. Taha wa, wa wa te dama 're wasu'u za'ra,
ĩhâiwa'utuzém na hã. **33** 'Re ĩhâimana u'âsi mono
 hã ma tô sitême ti'â apâ, ĩsimire niwî oto 're sâmra
 u'âsi mono da. Tawamhã Tipë'ëzani hã ma tô ti'ra
 ma tisõ, te te tâma ãma ĩropisutu siro hã, te te sima

're ūda'awē mono zéb uwaibaba, te te dama 're anhomri mono da. Āhāna, Zezusi hā ma tō wama sōmri za'ra, Tipē'ēzani hā. Taha wa, ma tō ãne wa'āma asōpré wa'wa. Ma tō duré ãne ūwawapari za'ra wa'wa, aimreme mono bâ wa'aba. ³⁴ Dawi hā dâ'ā wamhā, hâiba wahuré morī ū di, hâiba u hā. Cristuhu si ma tō hâiba wahuré mo, hâiba u apâ. Taha wa, ãne ma tō duré wahi'rata norī ma Cristu wasu'u wē, Dawi hā:

"Re ūhâimana u'âsi mono te roti, ūnhib'apito ma:
 'We aimorī, ūrata 're asāmra mono da,
 ūnhimire niwī. ³⁵ Zahadu, wa za aipawapto.
 Siwi aiwē'ō'wa norī ma, asiptete di za. Taha wa, a hā tō sena Danhib'apito uptabi na te te siwi aiwaihu'u wa, te za aima 're 'rā po za'ra. Asisiti te za duré 're ūazatōrī mo.' "

Āne ma tō Dawi hā wahi'rata norī ma waihu'u, 'Re ūhâimana u'âsi mono mreme hā. ³⁶ Taha wa, wa hā wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u pese za'ra wa'aba da, duré uburé wasiré Izarazéhé nhihudu norī te te waihu'u pese za'ra da. Zezusi hā da te dasiwi sasōmri da, dama ūru za'ra wa'wa hā, ta hā 'Re ūhâimana u'âsi mono te te ūpisudu, uburé Danhib'apito da hā, duré Danho'reptui'wa da hā. Ma'āpé ãhā wasu'u hā tō sena na waihu'u pese za'ra wa'aba. — Āne ma tō dama rowasu'u, Pedru hā.

³⁷ Tawamhā Pedruhu mreme, da te wapari za'ra wamhā, ma tō tapē'ēwara za'ra ni. Taha wa, te ãne tāma nharī za'ra ni, Pedru norī ma, Zezusih zadawa wasu'u'wa norī ma hā:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norī, e niha za, tawamhā. E marī, wa za 'manharī za'ra ni. — Āne te tāma nharī za'ra ni asa.

38 Tawamhā Pedru te duré asa dama tinha:

— Aiwasétē wi, te za aipizari za'ra wa'wa, rẽme pese za'ra wa'aba da, Zezusihi nhimiroti na si oto 're anomro aba mono da. Zezu Cristuhu zazei uptabi 'wa na asiwasu'u za'ra wa'aba sina, te za â dawabzuri hã ū' manharĩ za'ra wa'wa. Aihâiba mono bâ te za ãne ū' manharĩ za'ra wa'wa, aiwasédé hã te te aima pari za'ra wa'aba da, 'Re ū'haimana u'âsi mono hã. Tawamhā Tipẽ'ezani hã te za aima sõmri za'ra wa'wa. **39** Æne ma tô aima ropisutu sirõmo za'ra wa'wa, te te aima 're sõmri za'ra wa'aba mono da, asihudu norĩ ma zama. Wasiré'õ norĩ ma zama ma tô tâma ropisutu sirõmo za'ra. Wanhib'apito, 'Re ū'haimana u'âsi mono, za sitême sô 're ū'hârâ za'ra mono norĩ ma, ma tô ropisutu sirõmo za'ra, Tipẽ'ezani na hã.

40 — Taha wa, wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ 're ū'haimana wasétê za'ra mono zém na 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za. Åhâna tiwi aipizari za'ra wa'aba, 're ū'danomro wẽ mono zém niwĩ oto 're anomro aba mono da, asisõ'reptu za'ra wa'aba da, 'Re ū'haimana u'âsi mono hã te te dasiré aiwẽ'õ pese za'ra wa'aba tõ da. — Æne ma tô dama rowasu'u pese, Pedru hã. Simiroti za'êtë uptabi di.

41 Tawamhā da'ahâ na ma tô Zezusi hã saze za'ra ni, Pedru te te dama ū'sadawa wasu'uzém na hã. Taha wa, ma oto â dawabzuri hã ū' manharĩ za'ra ni, 3 miu na dahâiba hã. Tawamhā Zezusihi zazei na'rata 'wa norĩ me, ma tô oto sitême atob za'ra. Tawamhā ahâ uptabi di oto, ū'sazei'wa norĩ hã.

*Ū'saze na'rata 'wa norĩ 're ū'haimana za'ra mono zé
wasu'u*

⁴² Tawamhā Zezusihi zazei'wa norī hā ūsadawa wasu'u'wa norī nhimirowahudu hā te te 're wapari pese za'ra. Te te rēme za'ra õ di. Ma tō 're sisawi pese za'ra. Ma tō 're si'rā'ōtō, tisa da, duré 'Re īhāimana u'āsi mono ma, 're mreme zusi mono da. ⁴³ Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā marī ūwē hā ahā na ma tō te te dama 're 'manharī za'ra, dama ū'manharī waihu'u'ō hā. Taha wa, ma tō āma 're datob'uzu za'ra.

⁴⁴ Tawamhā ūsazei'wa norī hā te oto siré 're hāimana za'ra, aihīni. Tinhibrom na tite da si, te te āma 're rosa'rata za'ra mono õ di oto. ⁴⁵ Ni'wam norī hā ma tō tinhipti'a hā te te dama 're wede za'ra, duré tinhibrob zama, ūwa'ābā zō. Tawamhā ūwa'ā hā ma tō te te sima 're po'o za'ra, marī zō tiwi 're ūro'wanhi'riti za'ra mono zéb zarina. ⁴⁶ Awē sidāpāsi ma tō duré 're si'rā'ōtō, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zé 'ri 'wawi wa'ra 're, 're mreme zusi mono da, tāma. Tinhorōwa mono bā, ma tō duré 're si'rā'ōtō, ū'u'ētē wapu na siré 're saihuri mono da. Sima 're sōprub za'ra mono wa, ma tō to sina tisa na siré 're saihuri. ⁴⁷ 'Re īhāimana u'āsi mono āma te duré siré āma 're wata za'ra, uburé ūsōprubzém na hā. Tawamhā aihīni, ma tō ūsazei'wa norī hā wēsāmri za'ra ni. Tawamhā awē sidāpāsi, ma tō ūsazeté'wa sidāpā dasina tahā'ā ni, 'Re īhāimana u'āsi mono hā rowasétē hawi te te 're ū'anho'reptui mono norī hā.

3

Pedru hā ūhi'rē te te ūpesezé wasu'u

¹ Tawamhā nimahā bātā na ma tō Pedru norī hā dame tineb zahuré, Zuwāhā me, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb u hā. Bādā sipi'rai wi, te dame tineb zahuré, 'Re īhāimana

u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé bâtâna. ² Tame te aibâ hâ nhamra, ïpotozém hawi ïmorî'õ hâ. ï'madâ'â ze na 'ridawa nhisi u te ta hâ nasi dasiwi mrami ni, rob'uiprazém na te te 're da'awari mono da, 're danhisisi mono sidâpâsi. ³ Tawamhâ Pedru norî hâ 'ri 'wawi wa'ra u zasi zahuré õ ré, ïhi're hâ ma tô sâmri zahuré. Te te sâmri zahuré wamhâ, te nasi 'mahârâ zahuré, marî te te tâma sõmri zahuré da. ⁴ Tawamhâ Pedru norî hâ ma tô 'madâ'â pese zahuré, Zuwâhâ me. Tawamhâ Pedru te tâma tinha:

— Wei wa'madâ'â. — ãne te tâma tinha.

⁵ Tawamhâ ma tô 'madâ'â zahuré, marî te te tâma sõmri zahuré da newa. ⁶ Tawamhâ Pedru te duré tâma tinha:

— Wa hâ ïnhimarî õ di. Rob'uiprazé hâ robaba di, ïte hâ. Tane nherê, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïma ïsõmri na wa za aipawapto. Zezu Cristu, Nazaré ãma aré 're ïsämra mono zadawa para, wa za aimâ tinhâ: Aiwhantu, aipara na 're aimorî da oto. — ãne te tâma tinhâ, Pedru hâ.

⁷ Taha pari, Pedru hâ ma tô pa'â ïsimire niwî, ïhi're hâ te te wahutu da. Te te wahutu wamhâ, awa'awi ma tô parahaptete, ïpara'õtõ zama.

⁸ Tawamhâ ma tô darõno. Hâwi te oto za. Tame ma timorî na sâna'rata oto. Tawamhâ Pedru norî me, ma tô siré asisi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé 'ri 'wawi wa'ra u. Tawamhâ morî sina te sarõtõ, rowẽ te. 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma te duré tiwata. ⁹ Tawamhâ aihîni ma tô 'madâ'â za'ra ni, aibâ hâ sarõtõ mono ré hâ, duré 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma wata ré hâ. ¹⁰ Morî wẽ wa, ma tô duré ãma tatob'uzu za'ra ni. Tawamhâ ãne te dasima nharî za'ra ni:

— Oro õ hã ïhi're hã sãmra sina, rob'uiprazém na te te nasi da'awari za, morõ wẽ di oto. ï'madâ'â ze na 'ridawa nhisi ãma 're ïsãmra mono aré. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni, morõ wẽ wa oto.

'Re ïhaimana u'âsi mono nhorõwa ãma, Pedru te te dama ïrowasu'uzé wasu'u

¹¹ Tawamhã aibâ hã ma tô Pedru norõ hã te te 're patété zahuré, Zuwähã me, Saromahã nhisi na 'ri zahâpâ nhisi ãma. Te te 're patété zahuré mono ré, da te 'madâ'â za'ra wa, ma tô aihñi ïtëme dasisa're. Tawamhã ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. ¹² Tawamhã Pedru te te da'madâ'â wamhã, te dama tinha, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nnihudu norõ, e marõ wa, ma wa'âma atob'uzu za'ra wa'wa. Wasi'uihâ na ïhi're hã wa te morõ wẽ newa, te wei wa'âma asôpré wa'wa. Wasi'uihâ na wa te pese õ di, wa norõ hã. 'Re wane wẽ wa, wa te pese newa, te wei ïwa'madâ'â za'ra wa'wa. Mare di. ãne wab õ di. ¹³ 'Re ïhaimana u'âsi mono, wahi'rata norõ nhib'apito, Abra'âhã nhib'apito, duré Izatihî nhib'apito, duré Zacoho nhib'apito. Ta hã ma tô Zezusi hã wẽsã, tãma ïromhuri wẽ 'wa hã. Tane nherẽ, Zezusi hã ma tô asawi ïwẽ'õ za'ra wa'wa. Ma tô asawi ïsõmri 'wa, Piratuhu ma. Taha nho'a, ma tô asawi ïwẽ'õ za'ra wa'wa, te te sima wẽ nherẽ Piratu hã, morõ da apâ, dazazém hawi. ¹⁴ Zezusi hã 're morõ wẽ uptabi nherẽ, ma tô asawi ïwẽ'õ za'ra wa'wa. Rob'manhari wasétê'wa si ma tô asima ïwẽ za'ra wa'wa, dazazém hawi da te dasiwi wazere da, Zezusihî upana. ¹⁵ Dahâimana wẽ zéb da, dapẽ'ewẽ hã za te te dama 're ï'anhomri mono 'wa hã, aima za'ra wa'aba, da te dasiwi wîrõ da, ma tô dama ï'ru za'ra wa'wa. Tazahã 'Re ïhaimana u'âsi

mono, ma tō apâ hâiwa'utu, dâ'â uptabi nherē. Wa norī hã Zezusi apâ hâiwa'utu wa, wa te ūsabu za'ra hã wa tō wa te dama 're wasu'u za'ra. ¹⁶ Zezusi hã tiwaihu'u pese na ma tō ūhi'rê hã pese, ūmreme te te sazei wa. Taha wa, ma tō aptete oto. Ma tō ū'madâ'â za'ra wa'wa. Ma tō ūwaihu'u za'ra wa'wa oto. Tô sena te te sazei wa, morī wẽ di oto wanho'a.

¹⁷ — Wasiré Izarazéhé nnihudu norī, ūwapari pese za'ra wa'aba za. Wa hã wa tō aiwaihu'u za'ra wa'wa. Asiwi waihu'u aba ãna, ma tō dama ū'ru za'ra wa'wa, Zezusi hã. Aima ūpire za'ra wa'aba norī zama te te siwi waihu'u ãna, ma tō ta norī zama dama 'ru za'ra, Zezusi hã da te dasiwi wîrîda. ¹⁸ Taha zarina, ma tō 'Re ūhâimana u'âsi mono hã timreme hã ãma uwaimra, duréihã ūsadawa wasu'u 'rata 'wa norī hã wahi'rata norī ma, te te ãma 're ū'awaihu'u sirõmo mono zéb zarina, Cristu hã za te te ūrobzépatazém na hã, Danho'reptui'wa da, te te ūpisudu hã. ¹⁹⁻²⁰ Taha wa, te za aiwasédé hã 're ūrême za'ra wa'aba mo, 'Re ūhâimana u'âsi mono u 're aipizari za'ra wa'aba mono da, aiwasédé hã te te aima 're pari za'ra wa'aba mono da. Tawamhã 'Re ūhâimana u'âsi mono, te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, aipë'ë 're, asiptete u'âsi ãma 're anomro aba mono da. Zezusi hã te za we apâ satõ, Danho'reptui'wa da, 'Re ūhâimana u'âsi mono hã te te aima ūpisutu za'ra wa'wa hã. ²¹ Tane nherē, te za hâiwa ãma 're hâimana a'â, 'Re ūhâimana u'âsi mono hã te te a'â ropese da, duréihã ūsadawa wasu'u 'rata 'wa norī, wahi'rata norī ma, te te 're ū'awaihu'u mono zéb zarina. ²² Duréihã, Mozési ma tō wahi'rata norī ma rowasu'u siro, ãne: "Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ūhâimana u'âsi mono hã ma tō ūpisutu, tizadawa wasu'u'wa da, Asib'apito

za'ra wa'wa hā. Āne ni'wa hā asiré wa'wa hā te za īza'u si aimá pisutu za'ra wa'wa, 'Re īhâimana u'âsi mono hā, īsine te te aimá 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tawamhā te za īsimirowasu'u na 're īwapari pese za'ra wa'aba mo. ²³ Ni'wa hā īmreme te te wapari õ wamhā, te za dasiwi wē'ō ni. 'Re īhâimana u'âsi mono nhib'a'uwē nhiti, te za satōrī ni. 'Re īhâimana u'âsi mono zama te za siwi wē'ō pese." Āne ma tō rowasu'u, Mozési hā. ²⁴ Duréihā uburé 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'rata 'wa norī hā ma tō āne na te te tāma 're ī'apisutu mono zéb uwaibaba, te te dama āma 're rowasu'u za'ra. Samuwé hā uimrehēne ma tō īsadawa wasu'u na āma sāna'rata, wahi'rata norī ma. Taha za'u si ma tō duré īsadawa wasu'u'wa sidâpâsi te te dama āma, 're rowasu'u sirōmo za'ra. Uburé ma tō duré ā nimosi īromhâimanazém na zama, te te dama 're rowasu'u sirōmo za'ra. ²⁵ A norī wa'wa hā, wasiré wahi'rata norī nhihudu te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, wahi'rata norī ma, 'Re īhâimana u'âsi mono te te 're ī'apisutu mono zé hā te duré wama 're hâimana za'ra. Abra'āhā ma, uimrehēne ma tō tāma ropisutu 'rata. Āne ma tō tāma ropisutu: "Romhutu'ōpsi te za ni'wa hā asihudu hā te te 're da'apawapto, daro mono bâ rowē na 're danomro mono da." Āne ma tō taha ma ropisutu na'rata.

²⁶ — Taha wa, ma tō 'Re īhâimana u'âsi mono hā tinhimiropisudu hā āma uwaimra. Ti'ra hā ma tō we atēme uimrehēne satōrī za'ra wa'wa, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Te te tāma 're īromhuri mono da hā te te pisutu wamhā, ma tō we atēme satōrī za'ra wa'wa, 're anomro wasétē aba mono zé hā 're rēme za'ra wa'aba mono da, rowē na āma 're anomro aba mono da. — Āne ma

tô Pedru hã dama rowasu'u.

4

Pedru norĩ hã Zuwãhã me dama roti'wa norĩ nho're ũsimawarazé wasu'u

¹ Tawamhã Pedru norĩ hã Zuwãhã me, zahadu te te dama rowasu'u zahuré ré, ma tô sasedoti norĩ hã aihutu, 'Re ñhaimana u'âsi mono ãma 're ñidawata za'ra mono zéb 'madâ'â'wa norĩ nhib'apito me, sadusezu norĩ zama. Sadusezu norĩ hã apâ dahâiwa'utuzé wasu'u wẽ'õ'wa norĩ.

² Ta norĩ hã ma tô sada ab'ru za'ra, Pedru norĩ zada, apâ 're ñidahâiwa'utu za'ra mono zém na te te dama rowasu'u zahuré wa. Ñne ma tô dama rowasu'u zahuré: "Dadâ'â nherẽ, te za apâ te te 're da'ahâiwa'utu, 'Re ñhaimana u'âsi mono hã, Zezusi te te ñhâiwa'utu ne." Ñne na te te dama rowasu'u zahuré 'ru te, ma tô sada tizahi za'ra. ³ Tawamhã ma tô dasiwi mrami zahuré ni. Hâiwahâ pesere wa, ma a'â siwi tiza, dazazéb 're, awëpsi te te siwi sani zahuré da, ñwasété na te te dama rowasu'u zahuré ré ne, te te tâma nharĩ za'ra da. ⁴ Tane nherẽ, da'ahâ na ma tô saze za'ra ni, Zezusihî wasu'uwẽ hã da te ñwapari za'ra norĩ hã. ñsazei'wa norĩ hã ahâ uptabi di oto. Aibâ norĩ za'rata si hã 5 miu na ñhâiba za'ra hã.

⁵ Tawamhã ma tô da'âma ti'awẽ za'ra. Da'âma awẽ za'ra wamhã, ma tô si'rã'õtõ, Zeruzarẽ ãma sasedoti ñpire norĩ hã. Zudezu norĩ ma, roti'wa norĩ hã ma tô ñme si'rã'õtõ, 'Re ñhaimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norĩ me zama. ⁶ Anasi norĩ hã ma tô duré datême aimasisi zahuré, Caipasihi me. 'Re ñhaimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ñpire uptabi Anasi hã, sasedoti ñpire uptabi. Duré

ni'wam norī hā ma tō dame aimasisi zahuré, Zuwā hā Aresādirihi me. Anasihi sisānawā zahuré, ta norī hā. Duré Anasihi sisānawā hāiba amo norī hā ma tō ūsiré ubumro, Zeruzarē āma dama īpire za'ra norī hā. ⁷Tawamhā dama īpire norī hā ma tō dama 'ru zahuré, Pedru norī hā da te sani zahuré da, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā, ūsō'reb za'ra da te dasiwi simizusi zahuré da.

Tawamhā ma tō sadanharī zahuré ni, āne:

— E niha ma tō bétē āne ū'manhari 'wa. E 'wa sadawa para, ma bétē a norī wa'wa hā ūhi're hā ūpese 'wa. — Āne te sadanharī zahuré ni.

⁸⁻⁹ Tawamhā 'Re ū'haimana u'āsi mono pē'ēzani na ma tō Pedru hā aptete, dama pahi tō da, te te dama rowasu'u wē da. Taha wa, te āne tāma rowasu'u za'ra, dama īpire norī ma hā:

— Dama īpire norī, āne te ūwazadanharī za'ra wa'wa: "E niha, ma tō bétē āne hā ū'manhari 'wa. E 'wa sadawa para, ma tō bétē a norī wa'wa hā ūhi're hā ūpese 'wa." Āne ma tō ūwazadanharī za'ra wa'wa. Taha wa, wa za aimi rowasu'u za'ra wa'wa. ¹⁰ Tawamhā a norī wa'wa hā te za ūwaihu'u pese za'ra wa'wa, aihāiba mono bā wa'aba. Uburé wasiré Izarazéhé nnihudu norī zama te za duré waihu'u pese za'ra. Zezu Cristuhu zadawa para, wa tō pese ni, ūhi're hā. Zezusi hā Nazaré āma aré 're ūsāmra mono hā asiwi wīrī aba da, ma tō dama ū'rū za'ra wa'wa. Tawamhā ma tō dasiwi sasōmri ni, wedepo'o nhonhi'rāmi na. Ma tō dārā. Dā'ā nherē, 'Re ū'haimana u'āsi mono, ma tō apā hāiwa'utu. Taha zadawa para, te aibā ūhi're hā āme za, rowē na. Ma tō tipese oto. ¹¹ Duréhā ma tō Zezusihi wasu'u na wahī'rata norī ma rob'ui'érē

siro, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa hā. Ētē na ma tō āma simiré'é, āne:

“Ēne hā wē nherē, ma tō 'ri'wa norī hā siwi wē'ō za'ra, taré nomro da. Tane nherē, te te siwi wē'ō nherē, taré nomro õ di, ēne hā. Ni'wa hā ma tō ti'ā, 'ri uparizéb da hā, wē uptabi wa.”

Āne ma tō Zezusihi wasu'u na wahi'rata norī ma rob'ui'éré siro, ībaihā na hā.

— A norī wa'wa hā ētē wē'ō'wa norī ne hā. Duré Zezusi hā ētē ne hā. ¹² Tane nherē, Zezusihi si Danho'reptui'wa hā. Ni'wa hā, aimawi hā 'Re īhāimana u'āsi mono te te dama pisutu õ di, ti'ai āma te te 're īda'anho'reptui mono da hā. Taha wa, Zezusihi si uburé Danho'reptui'wa hā. — Āne te dama īpire za'ra norī ma rowasu'u, Pedru hā.

¹³ Pedru norī hā mreme pahi zahuré õ di. Te te datōmo pipa zahuré õ di. Taha wa, zudezu norī ma roti'wa norī hā ma tō āma titob'uzu za'ra, Rowahutu'wa da, te te dame 're romnhoré zahuré mono õ nherē, mreme pahi zahuré õ di. Tawamhā ma tō āma tipo're pu'u za'ra oto, Zezusihi siré 're īneb zahuré na, ti'ai āma 're morī ré hā. ¹⁴ Aibâ īhi're hā, Pedru norī te te īpese zahuré hā te īsiré tizab zahuré, danho're. Taha wa, dama īpire za'ra norī hā asa te te tāma nharī waihu'u za'ra õ di oto. ¹⁵ Tawamhā ma tō tāma rob'ru za'ra, dasi'rā'ōtōzém hawi pusi da. Pusi za'u si, ma tō āma sisadawa pibu za'ra, dama roti'wa norī hā. ¹⁶ Āne te sisadanharī za'ra:

— E marī, wa za 'manharī za'ra ni, aibâ norī ma hā. Tō sena, marī hā dama ī'manharī waihu'u'õ hā ma tō 'manharī zahuré, danho'a. īhi're hā ma tō pese zahuré. Aihīni Zeruzarē āma 're īdahāimana

za'ra mono hā ma tō wapari za'ra ni, īhi're wasu'u hā. Taha wa, wa norī hā īwasu'u, wa te dawi 're udā waihu'u za'ra mono õ di za. ¹⁷ Tane nherē, īwasu'u hā daza'rui mono bâ te te ropé tō da, wa za tāma amhâzépa za'ra ni, te te dama 're rowasu'u zahuré mono tō da oto, Zezusi 're īmorizém na hā. — Āne ma tō āma sisaze za'ra, dama īpire za'ra norī hā.

¹⁸ Tawamhā ma tō sô tihârâ za'ra, apâ ītēmeb za'ra neb zahuré da. ītēmeb za'ra zasi zahuré wamhā, ma tō sadawa uwati zahuré ni, Zezusihi hâimanazém na te te dama 're rowasu'u zahuré mono tō da, duré īsadawa para te te dama 're rowahutu zahuré mono tō da. ¹⁹⁻²⁰ Tawamhā Pedru norī hā te asa tāma nharī za'ra, Zuwāhā me:

— E ma hā bêté, 'Re īhâimana u'âsi mono ma, īwē. E īmreme, wa za wapari ni. E aimreme za'ra wa'wa, wa za wapari ni bêté. 'Re īhâimana u'âsi mono mreme si, wa za wapari ni. Ma'āpē, asima āma rosa'rata za'ra wa'aba, waihu'u za'ra wa'aba da. Wa norī hā wa za wa te dama 're rowasu'u u'âsi za'ra, uburé wa te 're ī'madâ'â za'ra mono zém na hā, wa te 're īwapari za'ra mono zém na zama. Wa te dawi 're udā waihu'u za'ra mono õ di za. — Āne te asa tāma nharī za'ra, Pedru hā.

²¹⁻²² Aibâ īhi're hā pese õ ré hā, 40 na ma tō āma tiwahu. Taha wa, aihîni 'Re īhâimana u'âsi mono āma te tawata za'ra ni, aibâ īhi're hā morî wē wa oto. Taha wa, da te dasiwi ahâri da, te te dama 'ru waihu'u za'ra õ di, zudezu norī ma roti'wa norī hā. Taha wa, te taré duré tāma amhâzépa zahuré ni, Pedru norī ma, Zuwāhā me, te te dama rowasu'u zahuré tō da oto, Zezusihi wasu'u na. Taha parimhā, ma tō tāma rob'ru zahuré ni, neb zahuré da oto.

Zežusihī zazei'wa norī hā īmreme zusi zé wasu'u

²³ Tawamhā Pedru norī hā zudezu norī ma, īpire za'ra norī hawi pusi wamhā, ma tō tineb zahuré, tisiré īsazei'wa norī u, Zuwāhā me. Tawamhā ma tō tāma rowasu'u za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa īpire norī mreme na, dama īpire za'ra norī mreme na zama. ²⁴ Āne hā da te wapari za'ra wamhā, aihīni ma tō dasiré âma tawata za'ra ni, 'Re īhāimana u'âsi mono âma. Te oto tiwi rowaptērē za'ra ni, āne:

— 'Re īhāimana u'âsi mono, a hā Wanhib'apito uptabi. A hā Ropoto na'rata 'wa. Uburé, ma tō marī hā ī'apoto mo, hâiwa hā, duré ti'a hā, duré âporé hā. Uburé īwa 're īdanomro mono da hā ma tō duré īpo. ²⁵ A hā ma tō Aipē'ēzani hā Dawihi ma īsō, wahī'rata ma, aimā romhuri'wai ma, aimreme hā wahī'rata norī ma, te te 're wasu'u mono da. Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra Dawi hā, wahī'rata norī ma:

"E marī wa, zudezu'ō norī hā ma tō sada tizahi pese za'ra, daro mono bâ. E marī wa, īsimirosa'rata za'ra hā tō senai ò di.

²⁶ Roti'wa norī hā te sada aimasa. īsadawa para da'uwaiti'wa norī me, ma sada atob za'ra, Wanhib'apito 'Re īhāimana u'âsi mono zada, duré Danho'reptui'wa da, te te īpisutu zada."

Āne te tāma rowasu'u za'ra, Dawi hā.

²⁷ — Āhāna, tō sena Zeruzarē âma ma tō tasi'rā'ōtō ni, aimā romhuri wē 'wa zada, Zežusihī zada, Danho'reptui'wa da īpisutu zada. Erodi norī hā ma tō sitēme ubumro, Pōsi'u Piratuhu me. Ta norī hā zudezu'ō norī me duré Izarazéhē nhihudu norī me, ma tō sada si'rā'ōtō, te te siwi wîrī da.

²⁸ A hā romhā ré, āma ūropisutuzéb zarina ma tō si'uihā na āma siwi uwaimra tō, te te waihu'u za'ra õ nherē, Erodi norī hā. ²⁹ Āhāna dama ūpire za'ra norī hā te duré wama amhâzépa za'ra. Wa norī hā aimā romhuri'wa norī. Wei wapawaptob za'ra na, ai'umnhasi sina aimreme hā wa te dama 're wasu'u za'ra mono da, wapahi āna. ³⁰ Zezusihi zadawa para, wa te 're dapese za'ra mono da, wei wapawaptob za'ra na. Zezusi hā aimā romhuri wē 'wa, taha zadawa para, marī īwē hā dama ū'manharī waihu'u'õ hā wa te dama 're 'manharī za'ra mono da, wei wapawaptob za'ra na. — Āne ma tō tāma mreme zu, ūsazei'wa norī hā.

³¹ Tawamhā 'Re ūhāimana u'āsi mono ma, mreme zusi pari, 'ri ma tō ūré sāsā'ā za'ra. Tawamhā 'Re ūhāimana u'āsi mono pē'ēzani na ma tō aptete za'ra, ūpē'ē mono bā. Pahi āna, ma tō dama sadawa wasu'u za'ra oto, 'Re ūhāimana u'āsi mono hā.

Ūsazei'wa norī hā, sōprum na 're ūhāimana za'ra mono zé wasu'u

³² Tawamhā ūsazei'wa norī hā uburé, ma tō sisaze za'ra, tinhimirosa'rata za'ra na hā. Ni'wam norī hā tinhibro te te sima 're sawi za'ra mono õ di, tite da si. Uburé, ma tō ūsibrob'õ norī udāna te te 're po'o za'ra. ³³ Mreme prédup sina, ma tō Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā te te dama 're rowasu'u za'ra, Wanhib'apito Zezusi apā ūhāiwa'utuzé wasu'u na. Duré 'Re ūhāimana u'āsi mono hā ma tō Zezusihi zazei'wā norī ma 're sōprub za'ra, īwē na si. ³⁴⁻³⁵ Tawamhā 'ri tede'wa norī hā duré ti'a tede'wa norī hā ma tō tinhorōwa hā duré tinhipti'a hā te te dama 're wede za'ra, ūwa'âbâ zō. Tawamhā ūwa'â hā ma tō te te 're sōmri za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī ma.

Tawamhā, ūsazei'wai mono bâ marī zô tiwi 're ūro'wanhi'riti za'ra mono zéb zarina, ma tō te te tāma 're po'o za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā. Taha wa, ni'wa hā simarī ãna 're hāimana mono õ di oto.

³⁶⁻³⁷ Tawamhā aibâ hā Zuzé na ūsisi hā ma tō tinhipti'a hā dama wede, ūwa'âbâ zô. Roti wē 'wa, ta hā. Taha wa, Banabé na ma tō siwi sisi, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā. (Banabéhé nhisi hā dama rowē zani'wa, te wasu'u, ūsisi hā.) Réwihi nihihudu, ta hā. Sipri na rob're za'iti nhisi ãma ūpotozé hā. Tinhipti'a hā te te dama wede wamhā, ūwa'â, ma tō uburé ti'â, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī u.

5

Ananizaha wasu'u, Sapiraha me

¹ Aibâ hā Ananiza na ūsisi hā tinhipti'a hā ma tō ūwa'âbâ zô dama wede zahuré timro me, Sapiraha me. ² Tawamhā ti'ai wa'â hā ma tō sima po'o zahuré, pi'uriwi. Ūrāsatu si ma tō Ananiza hā ti'â uburé newa, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī u, wahuré newa. ³ Tawamhā Pedru te tāma tinhá:

— Ananiza, e marī da, ma tō Satanasihi nhimi-wada'uri zarina ūmanha. Taha wa, ma tō 'Re ūhāimana u'âsi mono pē'êzani ma, asadawa nhipe. Asipti'ai wa'â hā pi'uriwi ma tō asima ūpo'o 'wa. ⁴ Asipti'a, da te aiwi uipra õ ré hā, ate hā. Duré, da te aiwi uipra wamhā, ūwa'âbâ zama ate hā. E marī da, ma tō bété wama asadawa nhipe. E wama si ma tō asadawa nhipe. Mare di. 'Re ūhāimana u'âsi mono ma zama ma tō asadawa nhipe. — Æne te tāma tinhá, Pedru hā.

5-6 Tawamhā Pedruhu mreme te te wapari wi, ma tō waptārā ti'ai wa, Ananiza hā. Waptā'ā wamhā, ma tō dârā. Tawamhā īpréduptém norī hā ma tō sô tiwahutu za'ra. Ma tō siwi ubu. Taha pari, ma tō siwi ti'â, te te siwi sérē da. Tawamhā taha wasu'u hā da te wapari za'ra wamhā, aihīni ma tō tapē'ēwara za'ra ni.

7 Tawamhā īsa'u si, te duré īmro hā mo, Zezusih zadawa wasu'u'wa norī u. Timro dâ'âzé te te waihu'u ãna, ma ãzé, 'ri para u. **8** Sébré wamhā, Pedru te 'mahâ:

— We īma wasu'u na. E niha ma tō asipti'ai wa'wa hā dama īwede 'wa. E õhō na si īwa'â hā tō.
— Æne te sadanha, Pedru hā.

Tawamhā asa te tāma rowasu'u:

— Ìhe, tō õhō na si īwa'â hā. — Æne te tāma wasu'u.

9 Tawamhā Pedru te tāma tinhā, ãne:

— Te asima īrosa'rata wasétē 'wa, 'Re īhâimana u'âsi mono pē'ēzani hā tō sena īwaihu'u pese zô pibui wa'aba da. E marī da, ma bêté ãne hā ī'manharī 'wa. Õhōta, wapari. Aimro nherē'wa norī hā te we para'rasi za'ra. Ta norī hā te za siwi ai'â.
— Æne te tāma tinhā, Pedru hā.

10 Tawamhā awa'awi ma duré waptārā, pi'õ hā, Pedruhu papara. Ma tō duré dârā. īpréduptém norī hā ma tō duré apâ asisi. Ma tō duré sabu za'ra, pi'õ īdâ hā. Ta hā ma tō duré siwi tisē, ab're 're īmro zu.
11 Tawamhā uburé pese, ma tō tapē'ēwara za'ra ni oto, īsazei'wa norī, siré 're īsi'rā'õtõ mono norī hā. Duré īwasu'u hā da te wapari za'ra wamhā, aihīni ma tō tapahi za'ra ni.

Zezusih i zadawa wasu'u'wa norī hā dama īwaihu'u'ō te te dama 're ī'manharī za'ra mono zé wasu'u

¹² Tawamhā Zezusih i zadawa wasu'u'wa norī hā, marī īwē hā ahā na ma tō te te dama 're 'manharī za'ra, dama ī'manharī waihu'u'ō hā. Duré īsazei'wa norī hā ma tō 're si'rā'ōtō u'āsi aihīni, Saromahā nhisi na 'ri zahābā, da te 're īsisi za'ra mono u hā. ¹³ Tawamhā īsazei'ō'wa norī hā, īsazei'wa norī me 're hāimana za'ra mono da, te te sima 're rosa'rata za'ra mono nherē, pahi za'ra di oto. Tazahā te oto īsazei'wa norī hā da te 're wēsāmri za'ra, 're hāimana wē za'ra mono wa. ¹⁴ Taha wa, ma tō da'ahā uptabi na saze za'ra ni, Wanhib'apito niwī 're danomro mono da oto. Aibā hā ahā uptabi na ma tō saze za'ra, pi'ō zama. Taha wa, īsazei'wa norī hā ma tō sina hā. ¹⁵ Āne hā Zezusih i zadawa wasu'u'wa norī hā te te dama 're 'manharī za'ra mono wa, ma tō īhāzé ré norī hā da te 're sa'ra, 'ri nhi'riti wa, 're simi'wara mono da, īsa'warizé wa, duré wetenhamri wa. Pedru hā īwa'wai baba za'ra te te ro'razāri wa, ī'awā hā te te hāiba upsibi za'ra da, te tame 're simi'wara, te te pese za'ra da. ¹⁶ Zeruzarē 'rata 'ri wa'ōtō mono hawi, ma tō da'ahā na dasito, Zeruzarē u. īhāzé ré norī hā ma tō dasiré 'wasari ni. Duré wa'uburé ré 're īhāimana za'ra mono norī zama, ma tō 'wasari ni, dasiré. Tawamhā aihīni ma tō tapese za'ra ni oto.

Zezusih i zadawa wasu'u'wa norī hā dama īpire za'ra norī nho're īsimasabzé wasu'u

¹⁷ Tawamhā sasedoti īpire uptabi hā, duré uburé īsiré sadusezu norī me, ma tō ta norī hā Zezusih i zadawa wasu'u'wa norī hā āma sō'ru za'ra. Tawamhā ma tō sima āma roti za'ra, niha te te tāma rob'manharī za'ra da. ¹⁸ Taha wa, ma

tô dama 'ru za'ra, da te dasiwi waibu da, Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî hâ. Tawamhâ dazazéb 're, ma tô dasiwi séme ni. ¹⁹ Tawamhâ barana Wanhib'apito ma, hâiwa ãma romhuri'wa hâ ma tô ïtëme si'ra za'ra, te te tâma 'ridawa za'ra da. Te te tâma 'ridawa za'ra wamhâ, ma tô sani za'ra, rob u. Æne te tâma nharî za'ra:

²⁰ — Mo oto ai'aba'réi wa'aba, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u, 're ïdanomro mono zép tém na dama rowasu'u za'ra wa'aba da.

— Æne te tâma nharî za'ra.

²¹ Tawamhâ, Æne hâ te te wapari za'ra wamhâ, bâdâ 'râiwatobro wi, ma tô asisi, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorôwa ãma 'ri 'wawi wa'ra u. Tame ma tô rowahutu na dama ãma sâna'rata za'ra.

Tawamhâ sasedoti ïpire uptabi hâ, ïsiré 're ïnomro mono norî zama ma tô zudezu norî ma ïpire za'ra norî zô da'mazatô, Zeruzarê ãma 're ïsi'ubumroi mono norî zô. Tawamhâ ma tô ïtëme ubumro uburé. Tawamhâ dazazéb u ma tô Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî zô tihârâ za'ra, da te ïtëme simroi mono da. ²² Tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhorôwa 'madâ'â'wa norî hâ ma tô sô ai'aba'ré, dazazéb u. Sô sisisi wamhâ, 'ri 're baba di. Taha wa, te apâ ai'aba'ré ubana, dama roti'wa norî u. ²³ Ïtëme sihutu wamhâ, te Æne tâma rowasu'u za'ra:

— Pra. E niha bâ. Dazazé hâ, baba di. 'Ridawa nhitop tete uptabi nherê, duré dazazé 'madâ'â'wa norî hâ 'ridawa ãma simasam nherê, wa te 'ridawa za'ra wamhâ, 'ri 're baba di. Ni'wai õ di. Robaba na wa sô rob'madâ'â za'ra ni. — Æne te tâma rowasu'u za'ra.

²⁴ Tawamhâ 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norî nhib'apito hâ, duré sasedoti ïpire norî hâ Æne hâ te te wapari

za'ra wamhā, te te waihu'u za'ra õ di oto. Taha wa, ma tō sô amrami za'ra, tinhimirosa'rata na, Zezusih zadawa wasu'u'wa norī zō. ²⁵ Taha ré, ni'wa hā te wei mo, aibâ hā. Ta hā ma tō tāma rowasu'u za'ra, ãne:

— Ōwapari pese za'ra wa'aba. Aibâ norī hā dazazéb 're, ūséme 'wa hā, 'Re ūhaimana u'âsi mono ãma 're ūdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, te dama rowahutu za'ra. — Æne te tāma rowasu'u za'ra.

²⁶ Tawamhā 'Re ūhaimana u'âsi mono ãma 're ūdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norī hā ma tō sô ai'aba'rē tinhib'apito norī me, apâ te te simroi mono da. Ūsimroi mono 'wa norī hā ëtē na da te hā za'ra mono õ'umnhasite, ma tō pawasisi ãna te te simro. ²⁷ Te te simroi mono wamhā, te tāma nhari za'ra, dama roti'wa norī nho're simasab da. Tawamhā 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ūpire uptabi hā te tāma nhari za'ra, Zezusih zadawa wasu'u'wa norī ma:

²⁸ — Wa tō aré aiwi sawi za'ra wa'aba ni, Zezusih nhimiroti na dama 're rowahutu tō za'ra wa'aba mono da. Tazahā dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono wa, ūwasu'u hā ma tō te te ropé 'ri pâ, ãme Zeruzaré ãma hā. Taha wa, ma tō da te dasima 're wawasu'u za'ra. Wa norī hā, u, Zezusih wîrî'wa. — Æne te tāma nhari za'ra.

²⁹ Tawamhā Pedru norī hā te asa tāma nhari za'ra, tisiré Zezusih zadawa wasu'u'wa norī me:

— 'Re ūhaimana u'âsi mono mreeme si wa za wa te 're 'madâ'â pese za'ra. Aimawi mreeme hā wa te 're 'madâ'â za'ra mono õ di za. ³⁰ 'Re ūhaimana u'âsi mono, wahî'rata norī nhib'apito hā ma tō hâiwa'utu Zezusi hā, asadawa para wa'aba, da te dasiwi ūwîrî hā. Wedepo'o nhonhi'râmi na asiwi

ĩsasõmri 'wa hã ma tô hâiwa'utu. ³¹ Ta hã ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ti'â apâ, ïsimire niwî 're sãmra u'âsi mono da oto, dama ïpire na 're hâimana mono da, duré tiwaihu'u pese zarina te te 're da'anho'reptui mono da. Taha wa, te za te te 're wapawaptob za'ra, wasiré Izarazéhé nhihudu mono bâ, wawasédé hã wa te 're rëme za'ra mono wa, te te wama 're apari mono da. ³² Wa norí hã wa tô ãne na hã watõmo na 'madâ'â za'ra ni. Taha wa, wa za wa te dama 're wasu'u u'âsi za'ra. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã da te 're wapari za'ra mono wamhã, te za Tipë'ëzani hã te te dama 're anhomri. Taha zama te za duré ãne uburé te te dama 're awaihu'u, Zezusihî wasu'uwẽ hã. — ãne te tãma nharí za'ra, Pedru norí hã.

³³ Tawamhã dama roti'wa norí hã ãne te te wapari za'ra wamhã, ma tô sada tizahi za'ra. Taha wa, ma tô sima ãma roti za'ra, te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi simro da. ³⁴ Tane nherë, aibâ ïwẽ hã Damarizé na ïsisi hã ma tô hâiwi za. Ta hã parisezu norí niwî te 're mo, dama ïwazé pe hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa, te 're hâimana. Tawamhã ta hã ma tô oto dama 'ru za'ra, Zezusihî zadawa wasu'u'wa norí hã da te sani za'ra da, dama ïpire norí nhiti si'ubumro da, syry na.

³⁵ Taha pari, ma tô dama roti'wa norí ma tinhá, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norí, ïwapari pese za'ra wa'aba, ãma asõpré wa'aba da, aibâ norí ãma. E marí te za tãma ï'manharí za'ra wa'wa. ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba. ³⁶ Aibâ hã Te'udasi na ïsisi hã duréihã, waihu'u pese newa, ma tô dama ïpire na dama siwasu'u. Tawamhã aibâ ahâ na ma

tô ūsiré 're nomro, 400 na ūhâiba hâ. Tane nherê, da te wîrî wamhâ, ūsiré 're ūnomro mono norî hâ ma tô te te ropé. Robaba di oto. ³⁷ Te'udasihî uirî na si ma tô duré Zudasi hâ datême wi, Dariresa âma aré 're ūsämra mono hâ. Romanu norî nhib'apito hâ dahâiba za'rada hâ te te waihu'u da, danhisi mono bâ da te tâma ubumro za'ra ré, ma tô Zudasi hâ datême wi. Tawamhâ da'ahâ na ma tô duré ūsiré 're danomro, Te'udasihî ne. ūsine, ma tô duré wîrî ni, Zudasi hâ. Tawamhâ ūsiré 're ūnomro mono norî hâ ma tô duré te te ropé. ³⁸⁻³⁹ Taha wa, âhâna hâ wa te hâiba upi za'ra wa'aba tõ, Pedru norî hâ. Tô'ã. Ta norî hâ si'uîhâ na te te 're rowahutu za'ra mono wamhâ, ūsimirowahutu za'ra hâ te za ūsarina 're si'utôrî za'ra. Tazahâ 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa para te te 're rowahutu za'ra mono wamhâ, tiwi uprosi waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ūsimirowahutu za'ra hâ. Taha wa, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ 'wapé za'ra wa'aba õ'umnhasite, te za aibâ norî ma ūwaprosi waré za'ra wa'wa, si'aba'rê da. — Åne te dama roti'wa norî ma roti, Damarizé hâ.

Tawamhâ ūsimiroti hâ ma tô saze za'ra. ⁴⁰ Tawamhâ Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî zô ma tô sitême tihârâ za'ra apâ. Ma tô dama hâiba 'ru za'ra, taré da te dasiwi hâ za'ra da. Taha pari, ma tô duré sadawa uwati za'ra, te te duré dama 're rowasu'u tô za'ra mono da, Zezusihi wasu'u na hâ. Taha parip si, ma tô tâma rob'ru za'ra, apâ si'aba'rê da. ⁴¹ Tawamhâ ma tô dawi wairé, dama roti'wa norî hawi. Da te hâ za'ra nherê, to za'ra di, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hâ. ūsazei'wai wa, Zezusihi ne te te 're robzépata za'ra mono da, 'Re ūhâimana u'âsi mono hâ te te tâma ūpisutu za'ra zém na hâ ma tô sina waihu'u za'ra. Taha

wa, tāma rowē za'ra di. ⁴² Tawamhā awē sidāpāsi ma tō te te dama 're rowahutu za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb āma 'ri 'wawi wa'ra 're. 'Ri baba, ma tō duré te te dama 're rowasu'u za'ra, Zezusih wasu'uwē na. Zezusi hā tō sena, Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te wama īpisutu na ma tō duré te te dama 're rowasu'u za'ra.

6

Aibā norī hā 7 na īhāiba za'ra hā dapawapto'wa da, da te dasiwi īpisutu za'ra zé wasu'u

¹ Tawamhā ahā uptabi na ma tō zudezu norī hā saze za'ra, deredu norī mreme na 're īmreme zusi mono norī hā, duré ebreusi norī mreme na 're īmreme zusi mono norī zama. Tawamhā deredu norī mreme na 're īmreme zusi mono norī hā ma tō aiwapsari za'ra, dazari'wa norī hā deredu norī īmrotō norī āma 're po're simrami u'āsi za'ra mono wa. Awē sidāpāsi, īsazei'wa norī hā ro te te sima 're waibui mono wamhā, te āma 're po're simrami u'āsi za'ra. Taha wa, ma tō dama nharī za'ra, aibā norī hā deredu norī mreme na 're īmreme zusi mono norī hā. ² Tawamhā Zezusih zadawa wasu'u'wa norī hā, 12 na īhāiba za'ra hā ma tō sô tihārā za'ra, tisiré īsazei'wa norī zō. Hāiba mono bâ ītēme si'aba'rē da, te sô tihārā za'ra. ītēme sihutu wamhā, te tāma nharī za'ra, ãne:

— Wasiré Zezusih zazei'wa norī, e 'Re īhāimana u'āsi mono wasu'uwē hā wa za dawi wasu'u zazāri za'ra ni, taha upana wa te 're īdazari za'ra mono da si. Mare di. Wa te dama āma 're rowasu'u za'ra mono õ wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te wama 're arowaré mono õ di za. ³ Ma'āpé, sô asōpré wa'aba mono, aibā 7 na īhāiba norī zō.

Aibâ norî hã da te ïwësämri za'ra zô, te za sô asõpré wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono pẽ'ëzani na si 're ïnomro mono norî zô, hâiwa hawi dahâimanazém na rowaihu'u ré 're ïhâimana za'ra mono norî zô. Ta norî ma, wa za romhuri hã pisutu za'ra ni, awê sidâpâsi te te 're dazari za'ra mono da.⁴ Tawamhã wa norî hã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wa za 're wamreme zusi u'âsi. ïmreme na wa za wa te 're dapawaptob u'âsi za'ra. — Åne te tâma nharî za'ra.

⁵ Tawamhã ïsimiroti za'ra hã aihñi ma tô saze za'ra, ïsazei'wa norî hã. Taha wa, ma tô aibâ norî zô rob'madâ'â za'ra. Tawamhã ma tô sâmri za'ra, Esitéwâ hã. Ta hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma te te ïsasõmri. ïpẽ'ëzani na si te 're hâimana. Tawamhã ma tô duré sâmri za'ra Piripi hã, duré Procoru hã, duré Nicano hã, duré Timo hã, duré Pamenasi hã, duré Nicorazu hã. Ätizotiza na 'ri nho'õmo nhisi âma 're ïsämra mono aré, Nicorazu hã. Zudezu'õ aré, ma tô sizudezu, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma oto dame 're wata mono da.⁶ Tawamhã ã norî hã ma tô oto te te simro, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî u, tinhib'rada te te âma sa'ra za'ra da, ï'rã nhisiwi, âma mreme zusi da. Åne Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hã ma tô romhuri hã tâma pisutu za'ra.

⁷ Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã ma tô duré te te ropé, 'ri baba. Zezusihi nhirâ zarina 're ïnomro mono norî hã ma tô sina hâ, Zeruzarê âma hã. Sasedoti norî hã ahâ na ma tô duré Zezusi hã saze za'ra oto.

Esitéwâ, da te dasiwi ï'ârizé wasu'u

⁸ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô Esitéwâ hã te te 're pawapto pese, tiwaihu'u pese na.

Taha wa, īwaihu'u pese na si te 're hāimana, Esitewā hā. Taha zarina ma tō marī īwē hā te te dama 're ab'manhari, dama ī'manhari waihu'u'ō hā, danho'a. ⁹ Tane nherē, ni'wam norī hā zudezu norī hā ma tō sada 're hāimana za'ra, īmreme te te 're wē'ō za'ra mono wa. Ta norī hā darob amoi hawi, Zeruzarē u're īsihutu mono aré, Sireni na 'ri nho'ōmo nhisi hawi, duré Aresādiriza na 'ri nho'ōmo nhisi hawi, duré Sirisiza na dandihti'a nho'ōmo nhisi hawi, duré Azi'a na dandihti'a nho'ōmo nhisi hawi. Ta norī hā ma tō 're si'rā'ōtō u'āsi, rowahutuzéb u dasi'uihā na 're īdahāimana za'ra mono zém na rowahutuzém nhisi u hā. Tawamhā ta norī hā, Esitewāhā mreme te te siwi wē'ō za'ra wa, te nasi aimawi na tāma nharī za'ra. ¹⁰ Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō tite hā rowaihu'u pese zé hā tāma tisō, Esitewāhā ma, mreme waihu'u pese da. Taha wa, aibā norī ma, te te asa tāma āma wa'rāmi za'ra wamhā, ma tō nasi mreme nnihāri za'ra. ¹¹ Taha wa, ta norī hā ma tō ni'wam norī hā sada wada'uri za'ra pi'uriwi, Esitewā te te siwi wasu'u wasétē za'ra da, dama. Rob'uiprazé ma tō tāma sōmri za'ra, sada simasab da. Āne te tāma roti za'ra:

— Āne te za Esitewā hā dama īwasu'u za'ra wa'wa: "Esitewā hā wa tō wapari za'ra ni. Mozési hā te te dama 're wasu'u wasétē. 'Re īhāimana u'āsi mono āma, te te duré 're wasétē." Āne te za dama īwasu'u wasétē za'ra wa'wa, Esitewā hā. — Āne ma tō aibā norī hā sada wada'uri za'ra.

¹² Taha wa, ma tō āne hā dama wasu'u wasétē za'ra, Esitewā hā. Duré 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī ma zama, ma tō āne wasu'u wasétē za'ra, dama roti'wa norī ma zama. Aihīni

sada danhiti'rui wairébé da, ma tō ãne dama wasu'u wasétē za'ra. Tawamhā ma tō oto sô ai'aba're, Esitéwāhā zô. Taha wa, ma tō siwi ti'â. Te te siwi âri wamhā, ma tō siwi saprō, zudezu norī ma, īpire za'ra norī u. ¹³ Tawamhā, Esitéwāhā mreme te te siwi īwē'ō za'ra norī zô, ma tō sô tihârâ za'ra, taré te te siwi īwasu'u wasétē 'wa norī zô, Esitéwā te te tāma wasu'u wasétē za'ra da. Æne te dama īpire za'ra norī ma, Esitéwā hā taré wasu'u za'ra:

— Ŏ hā aibâ hā, rowasu'u wasédé hā te te sazâri õ di, 'Re īhâimana u'âsi mono ãma 're īdawata za'ra mono zém na hā. Duré 'Re īhâimana u'âsi mono nhimiroti wē wa'râmi, ma tō te te dama 're rowasu'u wasétē u'âsi. ¹⁴ Wa norī hā wa tō wapari za'ra ni, īmreme hā. Zezusi hā Nazaré ãma aré 're īsâmra mono hā te za, u, 'ri hā uprosi, 'Re īhâimana u'âsi mono ãma 're īdawata za'ra mono zé hā. Duré, roti hā Mozési te te aré wama īsõmri hā 're īwahâimana za'ra mono zéb da hā te za, u, wawi ãma saprī. — Æne ma tō Esitéwāhā wasu'u wasétē za'ra taré.

¹⁵ Tawamhā zudezu norī ma roti'wa norī hā, duré aihñi īsi'ubumrozéb ãma īhâimana za'ra norī hā te ãma tinhopré, Esitéwāhā ubu ãma hā. 'Re īhâimana u'âsi mono ma, hâiwa ãma romhuri'wai ubu ne, Esitéwāhā ubu hā.

7

Dama īpire norī nho're, Esitéwā dama īsiwasu'uzé wasu'u

¹ Tawamhā 'Re īhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa īpire uptabi hā te tāma tinha, Esitéwāhā ma:

— E tō sena aiwasu'u hā.

²⁻³ Tawamhā Esitéwā ma tō tāma rob'rāzarōtō za'ra, dahí'rata norī wasu'u na hā, āne:

— Wasiré Izarazéhé nihudu norī, wamama norī zama, īwapari za'ra wa'aba. 'Re īhaimana u'āsi mono hā, rowa'a na 're īsāmra mono hā duréihā ma tō Abra'āhā ma sihāi're, wahi'rata ma. Mesapotamiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're sāmra mono ré, ma tō ītēme wi, zahadu Harā na 'ri nho'ōmo nhisi u morī ò ré. Āne te tāma tinhā: "Ma'āpé airom nhiti aiwatobro, asisānawā norī nhiti aimorī da. Airop téb u wa za asaprō, tamomo 're aihāimana mono da oto." Āne ma tō tāma roti. ⁴ Taha wa, tisiré cadeza norī nhipti'ai hawi ma tō watobro. Harā na 'ri nho'ōmo nhisi āma te oto 're sāmra, Abra'ā hā. Tame, īmama hā ma tō tiwi dārā. Tiwi dā'ā parip si, ma tō 'Re īhaimana u'āsi mono hā asaprō, īroptéb u, Abra'ā hā. Taha wa, te oto a norī wa'wa hā īwa 're aihāimana za'ra wa'aba mo, īsipti'ai āma. ⁵ Tane nherē, we te te asaprōni nherē, te te tāma sōmri uptabi ò di, ti'a hā īte da hā. Taha wa, te āne hā tāma tinhā: "Tō sena, ti'a, wa za aimā tisō, ate da, asihudu sidāpāsi, asihudu norī te da." Āne ma tō tāma ropisutu, Abra'āhā ma, 'ra ò ré. ⁶ Te duré tāma tinhā: "Apto'oré hā asihudu norī hā te za dasiré 're si'ubumro, darob amoi āma tinhipti'ai āmai ò nherē, tisiré'ō norī siré. Tawamhā ti'a tede'wa norī nhimiwada'uri zarina si te za 're hāimana za'ra, te te tāma 're romhuri pese za'ra mono da taré, wa'ābā āna. Si'uihā na si'āma 're hāimana waihu'u za'ra mono ò di za. Da te 're īhā za'ra mono zé hā te za duré te te 're sépata za'ra. Āne te te 're robzépata za'ra mono ré hā, te za āma tiwahub ahā za'ra, 400 na. ⁷ Tawamhā wa za te 're 'ruiwa'ābā za'ra. Marī, wa za asa te 're

ab'manharī, daza'ru tede'wa norī ma hā asihudu norī wi, 're robzei'ō za'ra mono wa. Taha parip si, asihudu norī hā te za wei wairé apâ. Tawamhā āme te za ū'āma 're dawata za'ra oto." Āne te tāma ropisutu, "Re īhāimana u'āsi mono hā.

⁸ — Te duré tāma roti, āne: "Te za 're asisihāiwata nihihāri za'ra wa'aba mo, ūzazei'wa na aipibui pese aba zéb da hā." Āne ma tō tāma roti. Taha wa, Izati hā waptā'ā wamhā, ma tō sihāiwata nhizā, ūmama hā, Abra'ā hā. 8 na āma mara wapsi, ma tō sihāiwata nhizā. Izati hā ma duré ti'ra hā sihāiwata nhizā, Zaco hā. Zaco hā ūsarina ma duré ti'ra hā te te 're annihāiwata nihihāri, poto sidāpâsi, 12 na īhāiba norī hā. Ta norī hā Zaco ho 'ra norī hā, wahi'rata na'rata uptabi. — Āne te Esitewā hā rob'rāzarōtō, dama ūpire za'ra norī ma.

⁹ Tawamhā Esitewā hā ma tō duré tinhimirob'rāzarōtō na tāma āma uzusi za'ra, āne:

— Ta norī hā wahi'rata norī hā ma tō tinoire hā dama wede za'ra, Zuzé na ūsisi hā. īhāimanazém na te te siwi 're 'ruiwapari za'ra mono wa, ma tō dama wede za'ra. Taha wa, ūuipra'wa norī hā ma tō siwi saprōni za'ra, Ezitu u, tame danhimiwada'uri zarina si te te dama 're romhuri mono da, pawa'âbâ āna. Tane nherē, "Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō ūsiré 're hāimana u'āsi. ¹⁰ Taha wa, te te ūrobzépata mono zéb sidāpâsi ma tō nasi pawapto, tiwi robzei'ō tō da. Tawamhā apito Para'oho ma, sihāi're wamhā, "Re īhāimana u'āsi mono ma tō tiwaihu'u pe hā tāma tisō, īhāimana wē zéb da hā. Taha wa, apito Para'o hā ma tō wēsā, Zuzé hā. Taha zarina ma tō tāma pisutu, Ezitu āma roti'wa da oto, ūsadawa para. ūsibro hā duré ūsōrōwa zama te te tāma 're 'madâ'ā mono da

zama, ma tō duré pisutu. ¹¹ Tawamhā nimahā wahum na dasa hā poto õ di, Ezitu āma hā duré wahi'rada 're īhāimana za'ra mono zéb āma hā, Cana'ā na romnhisi āma hā. Taha zarina, ma tō oto mra hā da te 're sépata za'ra. Marī õ di, te te 're īhuri mono da hā, wahi'rata norī hā. ¹² Tawamhā wahi'rada Zaco hā ma tō dasai wasu'u hā wapa, Ezitu āma buru nho wasu'u hā, tamep si da te 're īsa'wari mono na hā. Taha wa, ma tō ti'ra norī hā wahi'rata norī hā satōrī za'ra, Ezitu u si'aba're da, mra hā te te 'mai'uipra za'ra da. Tawamhā īmorī'rata na si'aba'rei wamhā, ma tō aihutu apâ, timama u. Mra hā ma tō te te āwisi. ¹³ Taha parip si, ma tō duré sô ai'aba're, Ezitu u, maparane āma. Tawamhā Zuzé hā ma tō tāma siwasu'u za'ra oto, tidub'rata norī ma. Tawamhā apito Para'o hā ma tō wapa, Zuzéhē sisānawā norī wasu'u hā. Taha wa, ma tō oto waihu'u za'ra, īsisānawā za'ra na hā. ¹⁴ Taha wa, ma tō Zuzé hā timama zō hā, Zacoho zō, aihīni pese ītēme si'aba're da, īmro norī hā ī'ra norī zama, duré uburé īsiré 're īdahāimana za'ra mono norī zama. Āne dahāiba za'ra hā, 75 na. ¹⁵⁻¹⁶ Tawamhā Zaco norī hā te oto zāmo, Ezitu u, tame 're si'ubumroi mono da oto. Tame ma oto Zaco hā dārā. Tame ma tō duré ī'ra norī hā 're dā'ā za'ra. Tawamhā īmama hā tiwi dā'ā za'ra wamhā, īhi hā ma tō siwi ti'ā apâ, īrob u, Sitē na danhipti'a nho'ōmo nhisi u, tame te te siwi séme da. Ti'a hā Abra'ā hā dā'ā õ ré, Hamohō nnihudu norī wi, te te sisada ī'uipra sirōmo āma, ma siwi sé, īhi hā. 'Re dā'ā za'ra mono sidāpâsi, ma tō wahi'rata norī hi zama apâ da te 're 'wasari tamomo, Zacoho 'ra norī hi hā, tame da te 're séme mono da, ētē zahāpâ wa, ab're 're.

¹⁷ — Tawamhā 'Re īhāimana u'âsi mono hā Abra'āhā ma, te te īropisutuzé hā te te tāma āma ī'uwaimramizéb u hā, romhuture di oto. Īsihudu norī hā wahi'rata norī hā ma tō oto sina hā, Ezitu āma. Da'ahā uptabi di oto. ¹⁸ Tawamhā roti'wa aimawi hā ma tō oto ãzé, si'apito da, Ezitu āma, Zuzéhé waihu'u'ō'wa hā. ¹⁹ Tawamhā tizadawa nhipese na si ma tō wahi'rata norī ma 're hāimana ta hā. Ma tō te te tāma 're rob'manharī wasétē u'âsi za'ra. Ma tō damama norī ma roti za'ra, rowi te te 're sa'ra za'ra mono da, ai'uté hā, 're dâ'â za'ra mono da. ²⁰ Taha ré, ma tō Mozési hā podo, ai'utépré īwē uptabi hā. A'amo si'ubdatō ma tō āma ai'utō, īmama norī te te ī'madâ'â zahuré zém na hā, 'ri para. ²¹ Tawamhā 'ri nhiti ma tō īna hā tihi. Taha wa, apito Para'oho 'ra sipi'ō hā ma tō āma ti'ra, Mozésihi āma. Ti'ra uptabi newa, ma tō prédu. ²² Taha wa, Ezitu āma danhimirowaihu hā ma tō uburé dawi waihu'u, Mozési hā. Oto prédu wamhā, te te waihu'u pese wa, uburé te te rob'manharī wē di. Īsimiroti hā wē wa, dama mreme pire di. — Āne te dama īpire za'ra norī ma, rob'rāzarōtō, Esitéwā hā, dahi'rata wasu'u na hā.

²³ Āne te duré tāma rob'rāzarōtō za'ra:

— Tawamhā Mozési hā 40 na āma wahu wamhā, ma tō sima rosa'rata, tisiré norī hā te te waimrami mono da, Izarazéhé nhihudu norī hā. ²⁴ Tawamhā te te ab'madâ'â mono wamhā, ma tō 'maiħâiba pibu tisiré hā, ezipsiu hā te te 're pré'ē mono ré hā. Taha wa, ma tō ītēme mo, āma sisaprī da. Tawamhā te te 're pré'ē mono 'ru te, ma tō tīwī, ī'azâri'wa hā, tisiré hā te te 'ruiwa'âbâ da. ²⁵ Mozési hā ma tō tisiré norī āma rosa'rata, āne: “Īsiré norī hā āté te za siwi īwaihu'u, 'Re īhāimana u'âsi

mono te te tāma īpisutu za'ra zém na Ezitu hawi te dawi ubumroi mono da." Āne te tisiré norī āma rosa'rata. Tane nherē, te te siwi waihu'u õ di, īsiré norī hā. ²⁶ Tawamhā awēm na hā ma tō duré mo, tisiré norī u. Morī wamhā, te duré īsiré norī hā īsō'a si'wapé zahuré, maparane. Taha wa, ma timreme hā tāma 'marōwīrī zahuré, āne: "Tō'ā. Asi'wapéi wa'aba tō. Oro asiré 're anomro aba mono za, te asi'wapéi wa'wa." Āne ma tō timreme hā tāma 'marōwīrī zahuré.

²⁷ — Tawamhā āma īsāna'rata'wa hā ma tō Mozésihi mreme hā wē'ō. Taha wa, ma tō mreme sina sa'rē, āne: "E 'wa sadawa para we aimorī bā, wanhib'apito da, duré wama rowairébé'wa da hā. ²⁸ E īzama te za īwī, ezipsiu hā īwīrī ne, ahāmhā." Āne te tāma tinha, Mozésihi ma. ²⁹ Tawamhā īmreme hā te te wapari wamhā, ma tō Ezitu hawi aimani Mozési hā, Midi'ā na romnhisi u, tame 're hāimana mono da oto. Tame ma timro. īra maparane oto, aibā norī hā.

³⁰ — Midi'ā āma 're sāmra mono ré hā, ma tō āma tiwahu, 40 na. Tawamhā nimahā bātā na ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono ma romhuri'wa hā ītēme sihāi're, hāiwa hawimhā. Sina'i na ētē 'rāihā nhisi 'rata, ma tō ītēme sihāi're, a'ubuni u, wede zapore ro'o wa'wa. ³¹ Tawamhā Mozési ma tō āma titob'uzu, te te sāmri wa. Taha wa, ma tō ītēme ai're, 'rāwi te te sabu da. Tawamhā 'Re īhāimana u'âsi mono mreme ma tō wapa. Āne te tāma tinha: ³² "Wa hā 'Re īhāimana u'âsi mono, aihi'rata norī nhib'apito, Abra'āhā nhib'apito, duré Izatihi nhib'apito, duré Zacocho nhib'apito." Āne ma tō tāma sī'mahā, Mozésihi ma. Tawamhā Mozési hā īmreme te te wapari wamhā, te tāma rērē,

pipa te. Tāma pahi wa, te te 'madâ'â waihu'u õ di. ³³ Tawamhā Wanhib'apito te duré tāma tinhā: “Ínho'a asabzé hā wē uptabi di, ti'a hā. Aima ũpire uptabi wa, ïma asiséb zarina te za aipara'uza hā ïsani. ³⁴ Wa hā wa tō ïnhib'a'u wē norī hā te 're 'madâ'â za'ra. Romhuri pire na te te 're rob'ma'wamarī mono wa, te robzei'õ u'âsi 're hâimana za'ra, Ezitu ãma hā. Taha wa, ma tō romhuri pire te, 're 'wab'ëtē u'âsi za'ra. Í'wab'ëtē za'ra hā wa tō te 're wapari u'âsi za'ra. Taha wa, wa we oto ïtēme si'ra za'ra, te sô'reptu za'ra da, Ezitu hawi. A hā wa za oto asatō, Ezitu u apâ aimorī da.” Æne ma tō tāma rob'ru, Mozésihi ma.

³⁵ — Tawamhā te oto mo apâ, Mozési hā Ezitu u, tisiré norī te te sô'reptu za'ra da. Tane nherē, Izarazéhé nhihudu norī hā ma tō aré siwi watawa, ãne: “E 'wa sadawa para we aimorī bâ, wanhib'apito da, duré wama rowairébé'wa da.” Æne ma tō aré siwi wē'õ. Tane nherē, 'Re ïhâimana u'âsi mono hā ma tō apâ ïtēme satõrī za'ra, Mozési hā. Tawamhā hâiwa ãma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hā, wedezapore ro'o wa'wa sô ïsãmra hā ma tō Mozési hā pawapto, Ezitu hawi te te danhimroi mono da apâ, danhipt'i ai u. ³⁶ Taha wa, ma tō Mozési hā te te danhimro tō, Ezitu hawi. Duré Ezitu ãma zahadu 're sãmra mono ré, ma tō marī hā dama ï'manhari waihu'u'õ hā te te dama 're ab'manhari. Â pré na â poré nhisi ãma, ma duré dama rob'manha, ïwaihu'u'õ na. A'ubuni wi siwa'ru 're danomro mono ré, ma duré marī dama ï'manhari waihu'u'õ hā te te dama 're ab'manhari, ⁴⁰ na da'ãma wahub za'ra ré. ³⁷ Ta hā ma tō tisiré Izarazéhé nhihudu norī ma rowasu'u, ãne: “Re

īhāimana u'āsi mono hā te za ni'wa hā asiré wa'wa hā we aima pisutu za'ra wa'wa, īsine, te te aima 're īsadawa wasu'u za'ra wa'aba mono 'wa da hā." Āne te tāma rowasu'u za'ra, Mozési hā. — Āne ma tō Esitewā hā dahi'rata wasu'u na tāma rob'rāzarōtō za'ra, dama īpire za'ra norī ma.

38 Āne te duré tāma rob'rāzarōtō za'ra:

— Izarazéhé nnihudu norī hā a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tō Mozési hā dasiré 're mo, wahi'rata norī siré. Nimahā bātā na siré si'rā'ōtō wamhā, ma tō hāiwa āma 'Re īhāimana u'āsi mono ma romhuri'wa hā tāma rowasu'u, Mozésihi ma, Sina'i na ētē 'rāihā nhisi āma. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimipisutu zarina, robzei u'āsi ī'rata 're īdanomro u'āsi mono zé wasu'u hā ma tō tāma tisō, Mozésihi ma, ta hā te te wama 're anhomri mono da, īsipai u. **39** Tazahā wahi'rata norī hā te te wapari ze za'ra õ di, Mozésihi mreme hā. Ezitu u apā īsi'aba're da si, ma tō tinhimirosa'rata na sisaze za'ra. **40** Taha wa, te Arāhā ma nhari za'ra, āne: "Ma'āpé, marī hā romhāiba hā wama 'ma'manharī za'ra na, 'Re īhāimana u'āsi mono ne īwaihu'upe hā, te te īwanhimroi mono da hā." Āne ma tō tiwi waptērē za'ra, romhāiba hā te te 'manharī za'ra da. Te duré āne tāma nhari za'ra: "Mozési hā ma wawi aimani, Ezitu hawi we īwanhimroi mono 'wa hā. Wa te sa'rese za'ra õ di oto." Āne te wahí'rata norī hā tāma nhari za'ra, Arāhā ma. **41** Taha wa, tame ma tō powawē 'ra hāiba ne hā tāma 'manharī za'ra, āma 're īwata za'ra mono zéb da hā, 'Re īhāimana u'āsi mono upana. Tawamhā ma tinhimizama hā oto siwi simro, tinhimirob'manharī āma wata za'ra da. Aimawi te te sima rob'manharī za'ra wē te, ma tō duré dasa hā siwi 'manha. **42** Taha wa, 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō tiwi aipi'ra

za'ra, aimawi na si si'uihâ na za 're wata za'ra mono da, ū'upana. Bâtâ ãma ū'upana 're wata za'ra mono da, ma tô duré tiwi aipi'ra za'ra, duré a'amoi ãma, duré wasi ãma zama. Taha na ma tô 'Re ū'haimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hâ ãma rob'ui'éré, duréihâ ìmreme na:

"Izarazéhé nhihudu norî, e ū'ama si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tô ūnhimipodo hâ asowi 're ūsimroi wa'aba mo, a'ubuni wi 're anomro aba mono ré hâ. Mare di. ū'upana aimawi ãma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tô ãne hâ 're ū'manharî za'ra wa'aba mo. ãne 're anomro aba mono ré, ma tô 40 na ai'ama tiwahub za'ra wa'wa.

43 ū'upana ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tô romhâiba hâ asima ū'manharî za'ra wa'wa, waihu'u pese newa, Moroti ū'hâiba'ō na romhâiba 'manharî nhisi ãma. Duré Rêpâ na wasi nhisi ãma ma tô 're aiwata za'ra wa'aba mo, waihu'u pese newa ū'hâiba'ō ãma hâ. Ta hâ ma tô asowi 're ū'mrami aba mo, ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, a'ubuni wi. Taha wa, wa za oto airom nhiti asatõrî za'ra wa'wa, Babironiza na 'ri nho'omo nhisi nhipai u ai'aba'rêi wa'aba da."

ãne ma tô wahi'rata norî ma rowasu'u, ū'sadawa wasu'u'wa nhimi'ui'éré na, 'Re ū'haimana u'âsi mono mreme zarina. Timreme, ma tô wahi'rata norî ãma uwaimra. — ãne te Esitéwâ hâ zahadu dama ū'pire norî ma rob'râzarõtõ za'ra, dahi'rata norî wasu'u na hâ.

44-45 Te duré tâma rob'râzarõtõ za'ra, ãne:
— 'Re ū'haimana u'âsi mono hâ ma tô tâma pisutu, Mozésihi ma, wahi'rata norî hâ te te siwi ū'ri mono

zéb da hā, a'ubuni wi. Tawamhā Mozésihi ma, te te īpisutuzéb zarina ma tō da te dasiwi simizusi romhā 'manharī na 'ri hā, dasiré īwa simasisi mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Taha wa, ma tō 'rizé hā te te siwi 'wapé siré, danhimizahāri sidâpâsi te te siwi simizusi mono da. Tawamhā ta norī uirī na si ma tō wahi'rata norī hā siwi āwisi, tirop téb u sihutu wamhā, Zuzuwéhé siré. Sihutu wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō wahi'rata norī hā pawaptob za'ra, dasi'wapé na. Ma tō te te tāma dazate za'ra, tame 're īdahāimana za'ra mono norī hā. Tawamhā wahī'rata norī hā ma tō asisi oto, tirop téb u. Sisisi wamhā, ma tō siwi tisā 'ri hā, 'Re īhāimana u'āsi mono īwa 're īsāmra mono zéb da hā. Tame te oto 're sab u'āsi, Dawi za īpotozéb u hā. [46-47](#) Tawamhā Dawi hā ma tō tiprédu. Prédu wamhā, 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō wēsā. Taha wa, Dawi hā ma tō tiwi waptē, 'ri īté hā te te tāma sārī da, īwa 're īsāmra mono zéb da hā. Āne te tiwi waptē: "E te za īma ī'ru, 'ri té, te aimā sārī da. A hā 'Re īhāimana u'āsi mono, Zacocho nhib'apito. Taha wa, wa īsimā wē, 'ri hā te aimā sārī da." Āne ma tō tiwi waptē, 'Re īhāimana u'āsi mono wi. Tane nherē, Dawi hā te te tāma 'ri ò di. ī'ra si, ma tō tāma 'ri, Saroma hā tipoto'wa uirī na si.

[48](#) — E tawamhā 'ri hā da te dasiwi īsārī 'rep si te 're sāmra u'āsi, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. Mare di. 'Ri 'rep si 're sāmra mono ò di. Āne ma tō duréihā āma rob'ui'éré, īsadawa wasu'u 'rata 'wa hā:

"Wanhib'apito, ma tō āne īma siwaihu'u: [49-50](#) Wa hā hāiwa nhipai āma, Apito. Ti'ai āma zama, Apito. īwaihu'u pese wa, wa hā uburé

Apito. Ÿwétési uburé marñ hã te 'manharí waihu'u pese di. E niha te za tawamhã ïnhorõwa hã ſima ſ'ri za'ra wa'wa, ſwa 're ïnhamra u'âsi mono zéb da hã. Mare di. 'Re ïnhamra u'âsi mono zéb da hã ſima 'ri waihu'u za'ra wa'aba õ di za."

Ãne ma tô Wanhib'apito mreme hã wama wasu'u, ſadawa wasu'u'wa hã. — Ñe ma tô Esitéwã hã dama ïpire za'ra norñ ma rob'râzarõno hã 'râsutu za'ra, dahi'rata norñ wasu'u na hã.

Esitéwãhã dâ'âzé wasu'u

51 Tawamhã Esitéwã hã te duré tãma nharí za'ra, dama ïpire za'ra norñ ma:

— A norñ wa'wa hã aipo're za'ra wa'aba õ di. Aipẽ'ẽ tete za'ra wa'aba di. 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã aipo'reptõ newa, 're wapari za'ra wa'aba mono õ di. Aihi'rata norñ wa'wa hã 're ïhâimana za'ra mono zém ne, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. 'Re ïhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã te asawi 're ſwé'õ za'ra wa'aba mo, aihi'rata norñ wa'aba ne hã. **52** Aihi'rata norñ wa'wa hã ma tô sada 're sib'ru za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norñ zada. 'Re ïmorñ wẽ uptabi hã za we ſwisi wana, ma tô aré te te dama 're wasu'u za'ra, ſadawa wasu'u'wa norñ hã. Tane nherẽ, ma tô aihi'rata norñ wa'wa hã te te 're simro, ta norñ hã. Aihi'rata norñ wa'wa hã ãne te te 're ſ'manharí za'ra mono ne, ma tô duré a norñ wa'aba zama dama ſia're za'ra wa'wa, 're ïmorñ wẽ uptabi hã da te dasiwi wîrî da. **53** 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, hâiwa ãma romhuri'wa norñ, ſisimiroti hã te te aima 're ſõmri za'ra wa'aba mono nherẽ, ſisimiroti na 're wapari za'ra wa'aba mono õ di. —

Ãne te tâma nharî za'ra, dama ïpire za'ra norî ma,
Esitéwâh hâ.

⁵⁴ Tawamhâ zudezu norî ma roti'wa norî hâ
Esitéwâh mreme te te wapari za'ra wamhâ, ma
tô sadawa 'ru za'ra. Taha wa, te 'wasitete za'ra,
Esitéwâh âma. ⁵⁵ Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi
mono pê'ezani na ma tô aptete, Esitéwâh hâ. Taha
wa, hâimo ma tô 'mazawê. Tawamhâ 'Re ïhâimana
u'âsi mono hâiba na rowa'a za'ene hâ ma tô 'madâ.
Zezusi hâ ma duré tisâ. 'Re ïhâimana u'âsi mono
nhimire niwî te za. ⁵⁶ Tawamhâ Esitéwâh te 'mahâ,
âne:

— 'Madâ'â za'ra wa'aba. Õhôta hâiwa, ma we
'ridawa. Ti'ai âma dasiré ïpodo hâ wa tô sabu. 'Re
ïhâimana u'âsi mono nhimire niwî te za. — ãne te
tâma 'mahârâ za'ra.

⁵⁷ Taha wa, tinhib'rata na ma tô tiwi sipo're
nhidâ za'ra, dama roti'wa norî hâ. Asa tâma 're
sipari za'ra mono sina, ma tô sô rere, te te siwi âri
da. ⁵⁸ Sa'ëtë te siwi 'mapra, 'ri nho'õmo babarâi u,
ëtëna te te siwi wîrîda. Tawamhâ ti'uza ïsisiwimhâ,
ma tô sada sani za'ra, Esitéwâh 'ruiwapari'wa
norî hâ te te nasi siwi ahâri pibui pese da. Saru
na aibâ ïpréduptém nhisi 'rata, ma tô ti'uza hâ sa'ra
za'ra, ta hâ te te sa 'madâ'â za'ra da. ⁵⁹ Tawamhâ
ëtëna te te nasi siwi ahâri ré, ma tô Esitéwâh mre,
Zezusihî ma. ãne ma tô sina 'mahâ:

— Wanhib'apito Zezusi, ïpê'ezani te za ïwi ï'â,
âma atëme ïmorî da.

⁶⁰ Tawamhâ hi'râtítô ma tô nhamra, Esitéwâh hâ.
Mreme 'râihâ na ma tô duré tâma mre, âne:

— Wanhib'apito, tiwasédé te te ï'âma 'manharî
za'ra nherë, tâma pisutu za'ra õ di za, rowasédé hâ.

Tawamhâ mreme pari, ma tô dârâ oto, Esitéwâh
hâ.

8

Saru hã ūsazei'wa nori ãma te te ūrowasutu na'rata zé wasu'u

¹⁻³ Esitéwã hã da te ūwirizém na hã ma tô Saru hã dapa'uze.

Tawamhã aibâ nori hã ma tô Esitéwã siwi tisẽ, 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa 'madâ'â pese 'wa nori hã. Te te siwi sérê wamhã, te ãma ti'ry'ry, wawai 'râihâ na. Tawamhã Esitéwã dâ'â parimhã, bâtâ na ma tô awa'awi sada tazahi za'ra ni, ūsazei'wa nori zada. Taha wa, ūsazei'wa nori hã Zeruzaré ãma 're ūsi'ubumroi mono zô, ma tô rowasédé hã sô tiwatobro na'rata za'ra, sada dazahi za'ra wa. Saru hã Zezusihi zazei'wa nori ãma ma tô rowasutu, ūsazei'wa hâimanazé hã si'utõrî da. 'Ri baba te nasi zasi, ūsazei'wa nori zô. Tawamhã rob u te te nasi da'anhamra, aibâ hã duré pi'õ zama. Taha pari, te nasi te te da'ãma arobâdâ, te te nasi da'a'maza da, dazazéb 're. Taha wa, ūsazei'wa nori hã ma tô te te siwi ropé, Zeruzaré hawi. Ta hawimhã Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u ma tô te te ropé, duré Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi u zama, daza'rui mono bâ. Zezusihi zadawa wasu'u'wa nori si te zahadu 're si'ubumro, Zeruzaré ãma hã.

Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Piripi hã ūwasu'u'na te te dama ūrowasu'u za'ra zé wasu'u

⁴ Tawamhã daro mono bâ, ūsazei'wa nori te te ūropéi mono hã sihutu sidâpâsi, ma tô te te dama 're rowasu'u za'ra, Cristuhu wasu'u'na.

⁵ Tawamhã Piripi hã Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, ma tô mo. Tame ma tô Cristu hã te te dama 're wasu'u, 'Re ūhaimana u'âsi mono te te ūpisudu hã, Danho'reptui'wa da. ⁶ Marí ūwé

hā dama ū'manharī waihu'u'ō hā ma tō te te dama 're ab'manharī. Piripihi mreme hā da te wapari za'ra wamhā, aihīni ma tō ū'mreme na 're danhopré, marī ūwē hā te te 're ū'ab'manharī mono hā da te sabu za'ra wamhā.⁷ Wa'uburé ré 're ū'haimana za'ra mono norī hā ahā na ma tō apese. Sadari sina te nasi wairé, wa'uburé hā. ū'morī waihu'u'ō hā ahā na ma duré pese za'ra, Piripi hā. ū'hi're zama ma tō ahā na apese.⁸ Taha wa, datoí uptabi za'ra di, 'ri nho'ōmo āma 're ū'ahaimana za'ra mono norī hā.

⁹ Tame te aibā hā 're sāmra, Sima na ū'sisi hā. Romhōsi pese 'wa, ta hā. Taha āma ma tō aré 're tob'uzu za'ra, samaritanu norī hā. Sima hā ū'waihu'u pese newa, te dama 're siwasu'u u'āsi, dama ū'pire na.¹⁰ Aihīni ma tō Simahā mreme na 're danhopré aré. Āne te da te dasima 're rowasu'u za'ra, ō hā 'Re ū'haimana u'āsi mono newa:

— “Ōhō ma hā, aibā ma hā ū'waihu'upe te tāma tihāiba. 'Re ū'haimana u'āsi mono waihu'u pe hā sa'ētē na te tāma tihāiba.” — Āne te da te dasima 're wasu'u za'ra.

¹¹ Wahub ahā na ma tō āma 're datob'uzu za'ra, te te dama 're ū'aromhōsi mono zém na hā. Taha wa, te āma 're danhopré pese.¹² Tane nherē, 'Re ū'haimana u'āsi mono, da'āma 're ū'sib'a'uwe mono zé wasu'u na, duré Zezu Cristuhu wasu'u na, Piripi hā te te dama rowasu'u wamhā, ma tō saze za'ra ni. ū'simirowasu'u hā da te saze za'ra wamhā, â dawabzuri ma tō 'manharī za'ra ni, aibā norī hā, duré pi'ō norī zama.¹³ Simahā zama ma tō saze. Â dawabzuri ma duré dame 'manha. Te te 'manharī parimhā, te oto Piripihi siré 're mo. Tawamhā te nasi āma titob'uzu, dama ū'manharī waihu'u'ō hā te te nasi dama ab'manharī wa, Piripi hā.

¹⁴ Tawamhā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā zahadu Zeruzarē āma hāimana za'ra ré, ma tō samaritanu norī wasu'u hā wapari za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u, da te īsaze za'ra zém na rowasu'u hā. Taha wa, ma tō Pedru norī hā siwi satōrī zahuré, Zuwāhā me. Samariza u datēme neb zahuré da, ma tō satōrī zahuré ni.

¹⁵ Tawamhā ma tō datēme aimasisi. Simasisi wi, ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono ma timreme zahuré, da'āma, Tipē'ēzani hā te de dama sōmri da. ¹⁶ 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā zahadu datēme wisi õ di, tamomomhā. Wanhib'apito Zezusihi nhisi na si ma tō â dawabzuri hā 'manharī za'ra ni. ¹⁷ Tawamhā Pedru norī hā ma tō tinhib'rata na da'a'rā upi zahuré. Te te āma da'a'rā upi zahuré mono wamhā, 'Re īhāimana u'âsi mono, ma tō Tipē'ēzani hā dama sōmri za'ra.

¹⁸ Tawamhā Sima hā ma tō sabu, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī, da'rā nhisiwi tinhib'rada hā te te nomri zahuré mono ré hā, 'Re īhāimana u'âsi mono, Tipē'ēzani te te dama īanhomri mono zé hā. Taha wa, ma tō sima wē, rob'uiprazé hā te te tāma sōmri zahuré da. ¹⁹ Āne te tāma nharī zahuré:

— Ā. Rob'uiprazé, wa za aima sōmri 'wa, asine wa'aba, īnhib'rada hā da'rā nhisiwi te 're aza'ra mono da, aiwaihu'u pese 'wa hā we īma sōmri aba da, asine wa'aba te 're da'a'rā upi mono wamhā, 'Re īhāimana u'âsi mono, Tipē'ēzani te te dama 're anhomri mono da. — Āne te tāma nharī zahuré, Sima hā.

²⁰ Tawamhā Pedru te asa tāma tinhā, āne:

— E niha ma tō īrosa'rata wasé, rob'uiprazém na asima uipra da, 'Re īhāimana u'âsi mono hā tiwaihu'u pe te te wama īsōmri hā. Mo oto aimorī

ropipa u, ate rob'uiprazéb ré. ²¹ 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô aiwaihu'u, asima asimirosa'rata wasété na hã. Taha wa, a hã wanhimirohmuri zarina, romhuri waihu'u õ di za. Ta hã atei õ di. ²² Aiwasété wi aipi'ra na. Wanhib'apito ma, aimremé. Tâma asiwasu'u na asimirosa'rata wasédé hã te te aima pari da. ²³ Wa tô ïsina aiwaihu'u. Zahadu asimi'ru hã sa'ëtë di. Zahadu te Satanasi hã atété, aiwasété hawi aiwatobro tõ da. — Äne te Simahã ma tinha, Pedru hã.

²⁴ Tawamhã Sima te asa tâma tinha:

— A norï wa'wa hã te za ïâma aimreme 'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ropipa hã uburé ïma ïrowasu'u na te te ïma ãma uwaimrami tõ da. — Äne te Sima hã asa tâma nharï zahuré, Pedru norï ma, Zuwâhã me.

²⁵ Tawamhã Pedru norï hã Wanhib'apito mreme na te te dama rowahutu zahuré pari, ma tô apâ tineb zahuré, Zeruzarë u. Neb zahuré wamhã, te sipa zahuré, daza'rui mono bâ, Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Zezusihî wasu'uwë na te te dama rowasu'u zahuré mono da.

Piripi hã aibâ te te ïsõpëtëzé wasu'u, Etizopizaha nnihudu hã

²⁶⁻²⁸ Tawamhã aibâ hã ma tô mo, Zeruzarë u. Etizopiza na darom nhisi ãma Câdasi na pi'õ siroti'wa nhisi ma, rob'madâ'â'wa hã. Etizopiza ãma dama pire di, ta hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma wata da, ma tô mo. Æma wata pari, te oto mo apâ tirob u, awaru na wedewara zapore na. Morï sina te te romnhoré, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'éré na, Iza'izaha nhimi'ui'éré na.

Tawamhā hāiwa āma Wanhib'apito ma, romhuri'wa hā ma tō Piripihi ma rob'ru, āne:

— Aiwhahutu, pi'reba aimorī da, Daza na 'ri nho'ōmo nhisi u bādādi tum na aimorī da, Zeruzarē hawi. — Āne te tāma tinhā.

Taha wa, te Samariza hawi oto mo Piripi hā, Daza u bādādi na morī da. Tawamhā morī ré, ma tō tisā aibā hā, Zeruzarē hawi apā īmorī hā.

²⁹ Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō tāma tinhā Piripihi ma, ītēme si'rē da, īsababa morī da, awaru na wedewara zapore zababa.

³⁰ Tawamhā ma tō ītēme sina rotétē, Piripi hā. Tawamhā ma tō te te wapari, te te romnhoré mono ré, aibā hā. 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'rata 'wa nhimi'ui'éré hā te te sōré, Iza'izaha nhimi'ui'éré hā. Tawamhā Piripi te āma 'mahā, aibā hā:

— E īwasu'u hā ma tō īwaihu, ī'ui'éré, īsōré mono hā. — Āne te āma 'mahā.

³¹ Tawamhā asa te tāma tinhā:

— E 'wa te te īma waihu'u bā, wa za waihu'u. — Āne te asa tāma tinhā.

Tawamhā ma tō 'mahā, ītēme sarōtō da, awaru na wedewara zapore 're, siré neb da. ³² Rob'ui'éré te te īsōré mono hā āne:

"Pone'ērebā, da te wīrī da, da te dasiwi īsaprōni ne, ma tō dasiwi saprōni ni, da te dasiwi wīrī da.

Tawamhā dawi sisawi āna ma tō dama mo. Duré pone'ērebā 'ra hā da te sérē nihāri wamhā, īsadari õ ne, ari'iwi ma tō tihāiba.

³³ Wē nherē, ma tō dasiwi wīrī ni, wasété newa. Ni'wa hā te te dawi sawi õ di, da te dasiwi wīrī tō da. Ti'ai āma 're morī õ di oto. 'Ra āna ma tō dārā. Sihudu õ di. Sihudu õ wamhā,

da te wasu'u waihu'u õ di, ūsihudu wasu'u hā."

Āne ūbaihā na rob'ui'éré, aibâ te te ūsōré mono hā.

³⁴ Tawamhā aibâ te oto sadanha, Piripi hā:

— ūsadawa wasu'u 'rata 'wa hā e 'wa hā te wasu'u. E te siwasu'u. E aimawi hā te wasu'u. Ma'āpē, ūma wasu'u na. — Āne te sadanha.

³⁵ Tawamhā Piripi, rob'ui'éré te te ūsōré mono zém na ma tō tāma rowasu'u na'rata. Zezusihī wasu'uwē hā ma tō tāma waihu'u, aibâ ma.

³⁶ Tawamhā bādādi na neb zahuré ré, ma tō â u aimasisi zahuré. Tawamhā aibâ hā ma tō â hā tāma 'mahā, Piripihi ma:

— Āhātā â. E wanhimizahāri õ di za a'â, â dawabzuri hā ūma 'manharī da. — Āne te aibâ hā sina 'mahā.

³⁷ Taha wa, te Piripi hā asa sadanharī pese:

— E tō sena, ma tō ūsazei pe. Sazei pese wamhā, â dawabzuri te za tō ū'manha. — Āne ma tō Piripi hā tāma tinhā asa.

Tawamhā aibâ, te duré tāma tinhā:

— Tō sena wa saze, Zezu Cristu, 'Re ūhāimana u'âsi mono 'ra hā. — Āne te tāma tinhā.

³⁸ Taha wa, aibâ hā ma tō tāma ūromhuri'wai ma tinhā, awaru na wedewara zapore hā a'â simizazāri da. Taha wa, ma tō ūré mazazāri za'ra. Âi ba, ma tō oto si'ra zahuré. Tawamhā â dawabzuri, ma tō Piripi hā tāma 'manha, aibâ ma. Tawamhā apâ ma tō pu. ³⁹ Â hawi pusi wamhā, Wanhib'apito pē'ëzani hā awa'awi ma tō Piripihi ūma aimani. Te te sāmri õ di oto, aibâ hā. Tane nherē, ma tō rowē na tirob u hā wara apâ, to sina. ⁴⁰ Tawamhā Piripi hā sisa'rese ūna

ma tō wi, Azotu na 'ri nho'ōmo nhisi u hā. Siwaihu'u ō di. Tawamhā ta hawi te oto mo, Sézareza na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tamomo morī ré, 'ri nho'u hā te te anhopētē mono sidâpâsi ma tō sipa, Zezusihi wasu'uwē hā te te dama wasu'u mono da. Tawamhā ma tō oto wi, Sézareza u.

9

*Saru hā tihâimanazém na te te ūsaprîzé wasu'u
Atusi 22.6-16; 26.12-18*

¹ Tawamhā ūsazei'wa norī hā Zezusihi wasu'uwē na daro mono bâ te te siwi āma 're ropéi mono ré, te zahadu Saru hā te te tāma 're amhâzépa za'ra, ūsazei'wa norī ma. Wanhib'apito Zezusihi nhirā zrina 're nomro mono 'ru te, te te tāma 're amhâzépa za'ra, te te uprosi da. Tawamhā nimahā bâtâ na sasedoti ūpire uptabi u ma tō mo, 'Re ūhâimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa hā ūpire uptabi u, rob'ui'éré hā te te tiwi waptērē da. ² Ta hā rob'ui'éré hā Damasitu na 'ri nho'ōmo nhisi u te te âri da, ma tō tiwi waptē, tame zudezu norī te, rowahutu'wa norī ma, te te sōmri za'ra da, sasedoti ūpire zadawa para ūtēme ūmorī za'ra na rob'ui'éré hā. Tawamhā Wanhib'apito 're ūhâimana mono zém na 're ūnomro mono norī hā, rob'ui'éré'wa zadawa para te za Saru hā we te te simro, Zeruzarē u pawasisi ré, aibâ hā, pi'ō zama.

³ Tawamhā Damasitu u te te rosahutu wamhā, waptu na ma tō hâiwa hawi rowa'a za'ēne hā tāma ai'ubuzi, Saruhu ma. Ūhâiba nho'ōmo, ma rob'uiwē. ⁴ Taha wa, ma tō waptârā, ti'ai wa. Ni'wai mremē hā ma tō wapa. Āne te 'mahâ:

— Saru. Saru. E marī wa, te ĩwi 're ĩrowasutu u'âsi mo. — Āne te 'mahâ.

⁵ Tawamhā Saru hā te asa 'mahâ:

— Apito, e 'wa hā, a hā. — Āne te sadanha.

Asa te duré tāma tinhā:

— Wa hā Zezusi, wa ai'mahâ. Te ĩwi 're ĩrowasutu u'âsi mo. ⁶ Ma'āpē āhāna aiwahutu, 'ri nho'ōmo u aimorī da. Tame te za ni'wa hā aima roti, marī 'manharī da. — Āne te tāma tinhā, Wanhib'apito hā.

⁷ Tawamhā aibā ĩsiré ĩsi'aba'rē norī hā ōne haré ma mazahâri za'ra. Ari'iwi te aimasa. Sadaihu'u āna ma tō ni'wa hā āma mreme wapari za'ra. Tane nherē, ni'wa hā te te āma sāmri za'ra õ di, ta norī hā. ⁸ Tawamhā Saru, ma tō wahudu oto. Wahutu wamhā, ma tō toporo. Tane nherē, te te rob'madâ'ā waihu'u õ di. Tob a di. Taha wa, ĩsiré ĩsi'aba'rē norī hā ma tō te te siwi patété, te te siwi saprōni da, Damasitu u. ⁹ Tame bâdâ hā si'ubdatō te āma ne, te te rob'madâ'ā waihu'u āna hâimana ré hā. Marī na si'upari õ di. Sai āna te nasi da'wa. Te te hâ'rēne õ di duré.

¹⁰ Tawamhā Damasitu āma aibā hā te 're sāmra, Zezusihi nhirā zarina 're ĩmorī hā, Ananiza na aibā nhisi hā. Tawamhā sōtō õ nherē, sōtō 'rowi te te ĩrosawērē ne, ma tō Wanhib'apito hā tāma sihâi'rē.

Āne te 'mahâ:

— Ananiza.

Tawamhā asa ma sada'ā:

— E marī, ĩnhib'apito.

Tawamhā Wanhib'apito te tāma tinhā:

¹¹ — Aiwasutu, Zudasahi nhorōwa u aimorī da, "Awa'awi" 'ri nho'ōmo nhî'riti nhisi āma ĩsōrōwa u. Tame te za aibā zô asinha, Saru na aibā nhisi zô, Tasu na 'ri nho'ōmo nhisi āma ĩpoto zô. Āhāna

te we ūma mre. ¹² Sōtō ō nherē, sōtō 'rowi te te ūrosawērē ne, ma tō aiwaihu'u, ūtēme aiwisi ō ré. Te te rob'madâ'â hâ. Asib'rada ū'rāi ūma hiri da, tōmo wē da, ūtēme ū'aimorizém na hâ ma tō waihu'u siro. — Āne te Ananizaha ma tinha, Wanhib'apito hâ.

¹³ Tawamhâ Ananiza te asa tâma tinhâ:

— ūnhib'apito, da'ahâ na ma tō ūma wasu'u za'ra ni. Ō hâ, u, Zeruzarê ūma ma tō ūwasédé hâ te te ūma 're ab'manhari, asazei'wa nori ūma. ¹⁴ Āme te za oto, u, sasedoti ūpire nori zadawa para dapawasisi za'ra, ai'ūma 're ūdawata za'ra mono nori hâ apâ te te simroi mono da. — Āne te asa tâma tinhâ.

¹⁵ Tawamhâ Wanhib'apito te asa tâma tinhâ:

— Mo oto ūtēme aimorî. Ō hâ, Saru hâ wa tô ūsimâ pisutu, ūzadawa wasu'u'wa da. Zudezu'ō nori ma, te za te te 're ūzadawa wasu'u, duré dama roti'wa nori ma, duré Izarazéhé nihudu nori ma zama. ¹⁶ Tawamhâ, te te dama 're ūzadawa wasu'u mono wamhâ, te za oto te te 're ūrobzépata. Uburé za te te 're ūrobzépata mono zém na wa za tâma awaihu'u siro, Saruhu ma. — Āne te tâma tinhâ, Wanhib'apito hâ.

¹⁷ Taha pari, ma tō mo Ananiza hâ, Zudasahi nhorōwa u. Tawamhâ ma tō 'ri para u ūzé. Sétré wamhâ, ma tō tinhib'rada hâ tino, ū'râ nhisowi, Saruhu ūrâ ūma. Āne te tâma tinhâ:

— ūsisânawâ Saru, Wanhib'apito hâ ma tō we atême ūzatô, tō ō hâ Zezusi hâ, Damasitu u we aimorî ré, bâdâdi wa, aimâ ūsihâi're hâ. Ta hâ ma tō we atême ūzatô, atômo wē da, apâ rob'madâ'â hâ, duré ūpê'êzani ré si 're aihâimana mono da, aipê'ê wē na si. — Āne te tâma tinhâ.

¹⁸ Tawamhā awa'awi pe'a hā ne hā ma tō ti-zarōtō zahuré, ītōmo hawi. Ma tō apâ tāma tiromnho'a. Tōmo wē di oto. Tawamhā ma tō wahudu. Wahutu wamhā, ā dawabzuri ma tō tāma 'manharī ni awa'awi. ¹⁹ Ā dawabzuri te te 'manharī parip si, ma tō ai'upa. Taha wa, apâ ma tō aptete oto.

Saru hā Damasitu āma īsāmrazé wasu'u

Tawamhā bādā umro na ma tō āma ne, Damasitu āma īsazei'wa norī 'rata sāmra ré, Saru hā. ²⁰ Tawamhā awa'awi ma tō īwasu'uwē na dama āma sāna'rata oto, rowahutuzé mono bā, Zezusi hā 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra, 're īhāimana mono na hā. ²¹ Da te wapari za'ra wamhā, aihīni, ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, te āne dasima nharī za'ra ni:

— Oro õ hā Zezusihi zazei'wa te te 're 'mapārī mono za, Zeruzarē āma hā. Oro we wisi za duré āwa, Zezusihi zazei'wa norī zō, pawasisi ré apâ te te simroi mono da, sasedoti īpire norī u. — Āne te dasima nharī za'ra ni.

²² Saru hā te te rowasu'u waihu'u pese di. Simirowasu'u pire di duré. Tawamhā tinhimirowasu'u pire na ma tō te te āma rosa're. Zezusi hā Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īpisutu wasu'u na ma tō mreme pire na tāma rowasu'u za'ra, zudezu norī ma. Tawamhā te te rowasu'u pire wa, zudezu norī hā te te sada'âbā waihu'u za'ra õ di.

²³⁻²⁴ Tawamhā Damasitu āma hāimana ré, bādā ahā na āma ne pari, ma tō zudezu norī hā sada si'rā'ōtō, Saruhu da. Tawamhā ma tō dama āma rowairébé za'ra, te te siwi dama hāiba 'ru za'ra da, da te dasiwi wīrī da. Taha wa, bātā bāre ma

tô sô tinhopré, 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra 'ridawa ãma, te te siwi wîrî da. Barana zama, te duré sô rob'madâ'â za'ra. Tawamhã da te dasima ï'ru za'ra zé wasu'u hã ma tô sina wapa, Saru hã. ²⁵ Taha wa, nimahã mara na Saruhu siré 're ïnomro mono norí hã ma tô Saru hã si'õtõ 're siwi ãma si'ra 'ri zadazâri hawi, 'ri nho'õmo uirizém na'rata ãma 'ri mana u te te siwi hiri da, dawi.

Saru hã Zeruzarẽ ãma ïsãmrazé wasu'u

²⁶ Tawamhã Zeruzarẽ u te oto mo, Saru hã. Tamomo oto wisi wamhã, Zezusihi nhirã zarina 're ïnomro mono norí siré 're hâimana mono neza. Tane nherë, ta norí hã te te pipa za'ra di. Saru hã ïsazei uptabi 'wa na tâma siwasu'u za'ra wamhã, te te ãma saze za'ra õ di, ïsiwasu'uzém na hã. ²⁷ Tawamhã Banabé hã ma tô Saruhu ãma aime. Zezusihi zadawa wasu'u'wa norí u ma tô saprõ, te te tâma wasu'u za'ra da, bâdâdi wa Wanhib'apito te te ïsabuzém na hã. Duré Saruhu ma, Wanhib'apito te te ïrowasu'uzém na ma tô tâma wasu'u za'ra. Damasitu ãma pahi ãna Zezusi te te dama ïwasu'uzém na, te duré tâma rowasu'u za'ra. ²⁸ Taha parip si, ma tô dasiré 're mo oto Saru hã, Zeruzarẽ ãma ïsazei'wa norí siré. Pahi ãna, ma tô Wanhib'apito hã te te dama 're sadawa wasu'u, Zeruzarẽ 're, 'ri wa'õno 're ïhâimana za'ra mono 'remhã. ²⁹ Zudezu norí, deredu norí mreme na 're ïmreme zusi mono norí ma, ma tô duré te te 're rowasu'u. Ta norí hã ma tô nasi asa tâma nhari za'ra, ïsimirowasu'u wa'râmi. Tawamhã ta norí hã te sima 'ru za'ra, te te siwi wîrî da. ³⁰ Tawamhã ïsazei'wa norí hã da te dasima ï'ru za'ra zé hã te te waihu'u za'ra wamhã, ma tô Saru hã siwi saprõ, Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi u. Ta hawi ma tô duré siwi satõ, Tasu na 'ri nho'õmo nhisi u morí da.

31 Tawamhā ūsazei'wa norī ma, rowē di oto, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, duré Darireza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, duré Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma zama. Uburé tāma rowē za'ra di oto, siré 're ūsi'rā'ōtō mono norī ma hā daro mono bā. 'Re ūhāimana u'āsi mono pē'ēzani nhimipawaptobzém na ma tō ūsazei'wa norī hā 're hāimana nhiptete za'ra. Taha zarina, ma tō duré ūsazei'wa norī za'rada hā sina hāimo. Ta norī hā ma tō Wanhib'apito Zezusi hā te te 're wazé pese za'ra.

Pedru hā Rida āma ūhi'rē te te ūpesezé wasu'u

32 Tawamhā Pedru hā ma tō 're mo, daza'rui mono bā. 'Re morī wamhā, nimahā bātā na ma tō wi, Rida na 'ri nho'ōmo nhisi u, 'Re ūhāimana u'āsi mono nib'auwē, tame 're ūhāimana za'ra mono norī hā te te waimrami mono da. **33** Tame ma tō aibā hā sōpētē ūmorī'ō hā, Ene'asi na ūsisi hā. 8 na ma tō āma tiwahu, waptāp si 're sa'wari mono ré hā. **34** Tawamhā Pedru te tāma tinhā:

— Ene'asi, Zezu Cristu ma tō aipesē. Aiwhantu. Asa'warizé hā sa'ra pese. — Āne te tāma tinhā.

Tawamhā awa'awi ma tō wahudu, Ene'asi hā. **35** Tawamhā uburé Rida āma 're ūdahāimana za'ra mono hā, duré Sarō na romhāpā nhisi āma 're ūdahāimana za'ra mono hā te 'madā'ā za'ra ni, ūhi'rē pesezé hā. Taha wa, ma tō aipizari za'ra ni, Wanhib'apito niwī oto 're danomro mono da.

Pedru hā Zopi āma pi'ō te te ūhāiwa'utuzé wasu'u

36 Tawamhā pi'ō hā Zezusihī nhirā zarina 're ūmorī hā te 're hāimana, Zopi na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Tabita na pi'ō nhisi hā. Deredu norī nhim-inhisizém na Docasi na ūsisi amo hā. ūsibrob'ō norī

ãma te 're siwãrĩ u'âsi, Docasi hã. Marĩ ïwẽ si te te dama 're ab'manhãrĩ u'âsi.

³⁷ Tawamhã Rida ãma Pedru hã zahadu sãmra ré, ma tô tihâzé, Docasi hã. Hâzé pire wa, ma tô dârâ. Taha wa, ma tô dasiwi hâiba upsõ ni. Da te dasiwi hâiba upsõi pari, ma tô dasiwi hiri ni, 'ri 're wa'wa u hâimo. ³⁸ Tawamhã Pedru hã Rida ãma zahadu ïhâimana na ma tô ïwasu'u hã wapari za'ra, Zezusihi nhirã zarina 're ïnomro mono norã hã. Rida u hã, romhuture di, Zopi hawimhã. Taha wa, ïwasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tô aibâ norã hã 'mazatõrã zahuré ni sô, te te tâma sadawa wasu'u zahuré da, Zopi u ïtême morã su'u za'ra da.

³⁹ Tawamhã Pedru te sima rowẽ, ïme morã zahuré da. Tawamhã tamomo wisi wi, ma tô siwi saprõ hâimo, 'ri 're wa'wa u. Tame, uburé pi'õi mrotõ norã hã ma tô siwi uirã Pedru hã, siwa'õ za'ra sina. 'Ry'ry sina, te nasi zazahâ hã tâma wẽ za'ra, te te 'madâ'â za'ra da, hâiba ré ré te te dama 're ï'ahâ're mono hã, Docasi hã. ⁴⁰ Taha wa, ma tô Pedru hã tâma rob'ru za'ra, aihñi wairébé da. Wairébé za'u si, ma tô hi'râtítõ nhamra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, mrême da. Tawamhã ma tô aipi'ra, pi'õ ïdâ'â u. Te tâma tinhã, ãne:

— Tabita, ai'utu. — ãne te 'mahâ.

Tawamhã pi'õ hã ma tô toporo. Pedru te te 'madâ'â wamhã, ma tô udu.

⁴¹ Taha wa, Pedru hã ma tô pa'â, te te pawaptob da, para na sab da hâawi. Tawamhã, wahutu wamhã, Pedru ma tô dazô hâ, uburé Zezusihi zazei'wa norã zô, duré ïmrotõ norã zô zama, ïhâiwa'udu hã te te sabu za'ra da. Taha wa, ma tô sabu za'ra ïhâiwa'udu hã, tihâibazém na apâ hâimana wa.

⁴² Tawamhā 'ri pâ ma tô pi'õi wasu'u hã te te ropé, Zopi ãma hã. Íwasu'u da te wapari za'ra wamhã, da'ahâ na ma tô saze za'ra ni, Wanhib'apito hã. ⁴³ Tawamhā Pedru hã bâtâ ahâ na ma tô tame tihâiba a'â, Zopi ãma. Sima na romhâ su'u'wa nhisi nhorõwa ãma te nhamra.

10

Conerizu hã, Pedruhu zô ïhârâzé wasu'u

¹ Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi ãma te aibâ hã 're sãmra, da'wapéi'wa norí wada'uri'wa hã, Conerizu na ïsisi hã. Ta hã romanu. Da'wapéi'wa norí hã, ïsimi'ubumro norí hã Itarianu na ïwaptêrẽ zara hã. Ta norí zama romanu. ² 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa 'madâ'â'wa te 're hâimana Conerizu hã, duré ïsõrõwa ãma ïsiré 're ïhâimana za'ra mono norí zama. Zudezu norí, ïsibrob'õ norí ãma ma tô 're siwãrî u'âsi ta hã, zudezu õ nherẽ. Te duré 're mreme u'âsi, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. ³ Tawamhã nimahã bâtâ na bâdâ sipra wi, ma tô marí hã sabu, sôtõ õ nherẽ, sôtõ 'rowi te te ïrosawêrẽ ne. Hâiwa ãma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa hã ma tô sabu. Ma tô we ïtême sina rotété. Taha wa, te oto 'mahâ:

— Conerizu. — ãne te 'mahâ.

⁴ Tawamhã tâma pê'ëwara nherẽ, te te 'madâ'â pese sina, ma sada'â asa:

— E marí na te we ï'mahâ.

Tawamhã asa te tâma tinhâ, hâiwa ãma romhuri'wa hã:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô te te 're aiwapari ze, tiwi 're ïrowaptêrẽ mono zém na hã. Duré da'ama 're aiwãrî pese mono na zama ma tô aiwaihu'u. Taha wa, te ai'ãma 're po're pu'u u'âsi.

⁵ Taha wa, te za ūda'mazatō, Zopi u Sima Pedru na aibâ nhisi zô. ⁶ Tinhipsara 'rata te a'â nhamra, romhâ su'u 'wai 'rata. ūsōrōwa hâ âporé zaihâ na te 're sa, 'ri hâ. — Æne te tâma tinha.

⁷ Tawamhâ ãne na te te tâma rowasu'u pari, ma tô apâ mo ūhawi, hâiwa ãma 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, romhuri'wa hâ.

Taha wa, te Conerizu hâ sitême sô tihârâ zahuré, ūsōrōwa 're, tâma ūromhuri'wa norî zô. Ti-zadawa zapari'wa zô zama te hâ, da'wapéi'wa zô. 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa 'madâ'â'wa, da'wapéi'wa hâ. ⁸ Marî te te ūmadâ'âzém na te tâma rowasu'u za'ra. Taha parimhâ, ma tô satôrî za'ra, Zopi u si'aba'rê da.

⁹ Tawamhâ si'aba'rêi ré, ma tô tiwi ti'awë za'ra. Awë bâtâ na te duré ai'aba'rê, Zopi u. Tawamhâ tamomo ma tô oto rosahutu za'ra.

Tawamhâ ta norî hâ, Conerizu te te ūsatôrî za'ra norî hâ itême sihutu õ ré, abzuma ma tô Pedru hâ sai'u 'ri nhisi hâpâ u hâimo, 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, mreme da. ¹⁰ Tawamhâ mra hâ ma tô tîwî. Sa neza. Tawamhâ sô danhipi ré, ma tô duré marî hâ sabu, sôtô õ nherë, sôtô 'rowi te te ūrosawêrê ne. ¹¹ Hâiwa 'ridawa, ma tô sabu. Marî hâ te we si'ra ti'ai u, zazahâ hâi wawë ne hâ. ûhâ nhipti na ma we 'râ'ôtô. ¹² Abaze hâ te ūre daba'wara, ūnhize hâ ūhi zei'õ zama siwazari, ti'ai baba di'i na te te sina 're ūrobâdâ za'ra mono norî zama. Si zama te siwazari daba'wara. ¹³ Tawamhâ Pedru, ma tô wapa, ni'wai mreme hâ. Æne te 'mahâ:

— Pedru, aiwahutu, asima 'maiwîrî da, asai hâ.
— Æne te 'mahâ.

¹⁴ Tawamhâ asa te tâma tinha:

— Ìnhib'apito, mare uptabi di. Marĩ ìwasétré hã te 're 'masi mono õ di, wahi'rada Mozési hã te te wawi ìwẽ'õ hã.

¹⁵ Tawamhã tãma ìrowasu'u'wa te duré tãma tinhã:

— 'Re ìhaimana u'âsi mono, marĩ hã ìwẽ na te te aimã wasu'u wamhã, waséte õ nherẽ, asiwi wẽ'õ õ di za.

¹⁶ Tô òhõ na si ma duré tãma ãma sahu, maparane. Taha pari, ma tô ti'â apâ, hâiwa u zazahâ hâi wawẽ ne hã.

¹⁷ Tawamhã Pedru te zahadu ãma rosa'rata, te te ì'madâ'âzém na hã marĩ te te tãma ìwasu'u hã te te waihu'u õ wa. Te te ãma rosa'rata ré, Conerizu te te ìsatõrï za'ra norã hã ma tô aihutu, 'ri nho'õmo u. Tawamhã Simahã nhorõwa zô ma tô dazadanharï za'ra. 'Ridawa, te aimasa oto. ¹⁸ Tawamhã te sô da'mahârâ za'ra:

— E Sima Pedru hã te nhamra. — Æne te dazadanharï za'ra.

¹⁹ Zahadu te Pedru hã ãma rosa'rata, te te ì'madâ'âzém na. Tawamhã 'Re ìhaimana u'âsi mono hã ma tô Tipẽ'ezani na tãma waihu'u, ãne:

— Òhõta, aibâ norã hã te we asô sinharï za'ra, si'ubdatõ ìhâiba norã hã. ²⁰ Taha wa, ma'ãpé ai-wahutu, ìtëme si'ra za'ra da. Ta norã hã zudezu'õ na 're hâimana za'ra mono nherẽ, tiwi aiwairï za'ra õ di za, wa hã te we atëme ìsatõrï za'ra na dâ'âsina.

— Æne ma tô Pedruhu ma waihu'u, 'Re ìhaimana u'âsi mono pẽ'ezani hã.

²¹ Tawamhã Pedru, ma tô si'ra oto, aibâ norã u. Te tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã Sima Pedru na ìnhisi hã. E marĩ da, te ïzô asinharï za'ra wa'wa. — Æne te tãma siwasu'u za'ra.

²² Tawamhã asa te tãma nhari za'ra:

— Da'wapéi'wa norī wada'uri'wa hā ma tō wei wazatōrī za'ra atēme, Conerizu na īisi hā. Ta hā aibā īwē, 'Re īhāimana u'âsi mono āma 're īwata u'âsi mono. Duré zudezu norī te te 're ī'awēsāmri mono. Hāiwa āma 'Re īhāimana u'âsi mono ma romhuri'wa hā ma tō po're pu'u Conerizu hā, asō hārā da, asimirowasu'u hā te te wapari da. — Āne ma tō tāma sadawa wasu'u za'ra, Pedruhu ma.

²³ Tawamhā Pedru te tāma rob'rū za'ra, 'ri para u sisisi da, sōtō za'ra da a'ā.

Tawamhā ma tō āma ti'awē za'ra. Awēpsi, te īme timorī za'ra, aibā norī me. Zezusihī zazei'wa norī zama te duré umro na īsiré a'iaba'rē, Zopi āma 're īhāimana za'ra mono norī hā. ²⁴ Awēpsi te za aihutu, Sézareza u hā. Tame Conerizu hā te zahadu sō mapa. Sō īhārā za'ra norī hā te duré īsiré sō mapari za'ra, īsisānawā norī hā, duré īsiwadi norī zama.

Tawamhā Pedru norī hā ma tō aihutu. Sihutu wi, Pedru hā te 'ri tēme mo. ²⁵ 'Ri para u sébré õ ré, ma tō sina uzusi 'ridawa u, Conerizu hā. Tawamhā Conerizu hā 'rā po sina, ma tō aime īpapara hi'rātitō, Pedruhu papara, tāma wapu wa, āma wata da. ²⁶ Tane nherē, Pedru hā ma tō wahutu. Āne te tāma tinhā:

— Aiwhantu. Wa hā asine hā a'uwe. — Āne te tāma tinhā, Pedru hā.

²⁷ Tawamhā te te sima rowasu'u zahuré sina, ma tō oto si'mazasi zahuré, 'ri para u. Da'ahā na ma tō sō tasi'rā'ōtō ni. ²⁸ Tawamhā Pedru hā te te da'madā'ā wamhā, te dama tinhā, āne:

— A norī wa'wa hā ma tō īwaihu'u pese za'ra wa'wa, 're īwahāimana za'ra mono zém na hā. Wa norī hā zudezu norī hā, zudezu'ō norī nhorōwa u 're wanhisisi waihu'u mono õ di. Wa norī hā

'Re īhāimana u'âsi mono nhib'a'uwe 're wahāimana za'ra mono wa, wa tiwi 're wasi'uwati pese za'ra, zudezu'ō norī wi. Āne 're īwahāimana za'ra mono zé hā. Tane nherē, 'Re īhāimana u'âsi mono hā ma tō īma waihu'u pese oto, ni'wa, īwē na 'Re īhāimana u'âsi mono te te īma wasu'u wamhā, zudezu'ō nherē, te īsiwi wē'ō tō da. Āne ma tō īma waihu'u. ²⁹ Taha wa, āma īzô aihârâ za'ra wa'aba wa, awa'awi wa tō we atēme īmorī za'ra wa'wa, īsiwairī āna. Ma'āpé, īma rowasu'u za'ra wa'aba. E marī da, te āma īzô īda'mazatōrī za'ra wa'wa, we īmorī da, atēme za'ra wa'aba. — Āne te dama tinhā, Pedru hā.

³⁰ Tawamhā Conerizu te asa tāma rowasu'u oto, āne:

— Bâdâ si'ubdatō ma tō ī'āma ai'utō, aibâ ītēme īwisizém na hā. 'Re īhāimana u'âsi mono ma, īmreme ré, ma tō ītēme wi, bâdâ sipra wi. Ti'uza hâirā na ma tō rob'uiwē, rowa'a nherē. ³¹ Tawamhā te īma tinhā, āne: "Conerizu, 'Re īhāimana u'âsi mono ma, 're aimreme mono ré, ma tō te te 're aiwapari ze. Duré da'āma 're aiwârī pese mono na ma tō aiwaihu'u. ³² Ma'āpé da'mazatōrī, Zopi u. Sima Pedruhu zô aihârâ. Sima na romhâ su'u'wa nhisi nhorōwa āma te nasi da'wa. Â poré zaihâ na te īsōrōwa hā 're sa, 'ri hā." Āne te īma tinhā. ³³ Taha wa, wa tō īsi'aba'rē na āma asô da'mazatō, we aimorī da. Taha wa, ma tō we oto watēme aiwi. Rowē di oto. Āhāna wa tō āme wasi'rā'ōtō ni, 'Re īhāimana u'âsi mono nho'a, Wanhib'apito te te aima īpisutuzéb zarina, wa te wapari za'ra da, īsimiroti hā. — Āne te Conerizu hā tāma rowasu'u, Pedruhu ma.

Pedru hā Conerizu norī ma, te te ūrowasu'uzé

³⁴⁻³⁵ Tawamhā Pedru hā timreme na ma oto ãma tāma sāna'rata za'ra, ãne:

— Tô ta, ãhāna wa tô waihu'u. Tô sena 'Re ïhāimana u'âsi mono hā ma tô si'âma ropisutu, dawi 're sisawi tō mono da, zudezu nherē, duré zudezu'õ nherē. Daro mono bâ, ïwē si da te 're 'manharī za'ra mono da, ïmreme, da te 're wapari za'ra mono wamhā, te za tō te te sima 're da'awē aiwapsi. Misi, ma tō te te da'âma sima 're rosa'rata, dawi 're sisawi tō mono da. ³⁶ 'Re ïhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā ma tô ïwaihu'u za'ra wa'wa. Tizadawa wasu'u hā ma tô wama waihu'u za'ra, wasiré Izarazéhé nhihudu norī ma. Zezu Cristu hā ma tô watême satōrī za'ra, te te wama rowasu'u za'ra da, 'Re ïhāimana u'âsi mono âma rowē na 're ïdanomro mono zém na hā. Zezu Cristu hā, uburé Danhib'apito uptabi. Taha wasu'u ma tō ïwaihu'u za'ra wa'wa. ³⁷ Wasiré Izarazéhé nhihudu norī nhipti'ai âma 're ïhāimana mono zém na hā ma tô duré ïwaihu'u za'ra wa'wa, Zezu Cristu hā. Zuwā Batita hā ma tô dama rowasu'u, â dawabzuri hā da te 're 'manharī za'ra mono da. Taha parip si, wasiré Izarazéhé nhihudu norī nhipti'ai mono bâ, ma tō 're mo, Zezu Cristu hā. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma 're ïmorizém na ma tō sāna'rata. ³⁸ 'Re ïhāimana u'âsi mono hā ma tō Tipē'ezani hā tāma tisõ, Zezusihi ma, Nazaré âma aré 're ïsāmra mono ma. Tiwaihu'u pese zama ma tō tāma tisõ. Taha wa, wasiré Izarazéhé nhihudu norī nhipti'ai wa'wai baba, ma tō 're mo, marī ïwē hā te te dama 're ab'manharī mono da, dama ï'manharī waihu'u'õ hā. Duré, Wa'uburé nhimi-wada'uri nhiptete zarina 're ïhāimana siwamnari za'ra mono norī hā ma tō te te 're apese. ãne

ma tō ūwē hā te te dama 're ab'manharī, ūmama hā ūsiré 're morī u'âsi wa, 'Re ūhaimana u'âsi mono hā. Āne Zezu Cristu 're ūhaimana mono zém na ma tō ūwaihu'u za'ra wa'wa. ³⁹⁻⁴⁰ Wa norī hā Zeruzarē āma duré daza'rui mono bâ, Izarazéhé nnihudu norī nhipti'ai āma uburé Zezusi te te dama 're ūab'manharī wē mono na watōmo na wa te 're ūmadâ'â za'ra mono zéb zarina, wa tō wa te dama āma 're rowasu'u za'ra. — Āne te tāma rowasu'u za'ra, Pedru hā.

Te duré tāma rowasu'u za'ra:

— Ta hā, Zezu Cristu hā wedepo'o nhonhi'rāmi na da te dasiwi ūsasōmrizém na ma tō dasiwi wīrī ni. Tane nherē, bâdâ maparane āma si'utōrī õ ré, ma tō apâ hâiwa'utu, 'Re ūhaimana u'âsi mono hā. Taha pari, ma tō tāma pisutu Zezusihi ma, wama sihâi're za'ra da. ⁴¹ Aihīni, da te sabu za'ra õ di. Wa norī si wa tō wahâiba pisutu sabu za'ra ni. Romhâ ré, ma tō 'Re ūhaimana u'âsi mono hā sima wawē za'ra, Zezusihi hâiwa'utuzém na wa te dama 're rowasu'u za'ra mono da. Taha wa, watēmep si ma tō satō, Zezusi hā hâiwa'utu parimhā. Wa tō ūsiré wasaihuri ni. Wa tō duré ūsiré âhuri ni, apâ hâiwa'utu parimhā. ⁴² Taha wa, ma tō wama pisutu za'ra, ūwasu'u wē na wa te dama 're rowasu'u za'ra mono da. Ma tō duré wapisutu za'ra, Zezusi hā 'Re ūhaimana u'âsi mono te te ūpisutu na, wa te dama 're wasu'u u'âsi za'ra mono da, dama rowairébé'wa da hā. Tawamhā dahâiba ré 're ūdahaimana za'ra mono norī ma, te za te te dama 're arowairébé, duré 're ūdadâ'â za'ra mono norī ma zama. ⁴³ Duréihā 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa sidâpâsi, ma tō Zezusi za te te dama 're ūab'manharī wē mono zém na wahi'rata norī ma, te te 're wasu'u sirōmo za'ra, āne: “Ó hā da te dasina 're

umnhasi za'ra mono wamhā, dawasédé hā te za te te dama 're apari, te te da'āma 're ab'madâ'ā mono tō da oto." Āne ma tō wahī'rata norī ma, te te 're wasu'u za'ra, īsadawa wasu'u'wa norī hā. — Āne ma tō tāma rowasu'u za'ra, Pedru hā.

*'Re īhāimana u'āsi mono hā zudezu'ō norī ma,
Tipē'ēzani te te tāma īsōmri za'ra zé wasu'u*

⁴⁴ Tawamhā Pedru hā zahadu te te tāma rowasu'u za'ra ré, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono hā Tipē'ēzani hā tāma sōmri za'ra, Pedruhu mreme wapari'wa norī ma hā. Taha wa, īpē'ē mono bā ma tō sisisi, hāiwa hawimhā. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tawamhā zudezu norī, Zezusih i zazei'wa 're īhāimana za'ra mono norī hā, Pedruhu siré, Zopi hawi īsi'aba'rē norī hā ma tō āma titob'uzu za'ra, zudezu'ō norī āma, 'Re īhāimana u'āsi mono, Tipē'ēzani hā ta norī ma zama, te te oto sōmri za'ra wa. Taha wa, te zudezu'ō norī hā damreme amo na sima robzanhamri za'ra, timreme nai ō nherē. 'Re īhāimana u'āsi mono āma, te duré tiwata za'ra, īwaihu'u pese na. Āne hā te te wapari za'ra wamhā, te zudezu norī hā sima nhari za'ra, āne:

— Oro ō norī hā zudezu'ō za, ma 'Re īhāimana u'āsi mono hā Tipē'ēzani hā tāma sōmri za'ra. — Āne te zudezu norī hā sima nhari za'ra.

Taha wa, te Pedru hā tāma nhari za'ra, āne:

⁴⁷ — 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō Tipē'ēzani hā tāma sōmri za'ra, te te wama īsōmri za'ra ne hā. E 'wa hā te za tawamhā â hā tiwi sawi za'ra, â dawabzuri hā te te 'manharī tō za'ra da, īwa. Mare di. Te za tō 'manharī za'ra, ta norī hā. — Āne ma tō tāma nhari za'ra.

48 Tawamhã ma tô tãma 'ru za'ra, Zezu Cristuhu nhisi na, ïsadawa para â dawabzuri hã te te 'man-harí za'ra da, zudezu'õ norí hã. Tawamhã Pedru te siwi wapté, ï'rata sãmra za'ra da a'â.

11

Pedru hã zudezu'õ norí u timorizém na ïsiwasu'uzé

1 Tawamhã ïsazei'wa norí hã, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ïháimana za'ra mono norí hã, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norí me, ma tô wapari za'ra, ãne: "Zudezu'õ norí zama ma tô, u, 'Re ïháimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã saze za'ra, Zezusihi wasu'u'wẽ hã." ãne ma tô ïsazei'wa norí hã rowasu'u hã wapari za'ra, daza'rui mono bâ. **2** Tawamhã Pedru hã ma tô apâ mo, Zeruzarẽ u. Wisi wamhã, ni'wam norí hã ma tô tãma nharí za'ra. Zudezu'õ norí ãma te ãne sima rosa'rata za'ra, ta norí hã: "Zezusi hã da te saze za'ra nherẽ, danhihâiwata nnihâri õ wamhã, 'Re ïháimana u'âsi mono te te 're da'anho'reptui mono õ di za." ãne te sima rosa'rata za'ra. **3** Taha wa, ma tô tãma nharí za'ra, Pedruhu ma, ãne:

— Zudezu'õ norí ãma te nasi asõ, ïsihâiwata nnihâri'õ norí nhorõwa ãma. Ma tô duré nasi ïsiré asa za'ra. — ãne te tãma nharí za'ra.

4 Tawamhã Pedru hã ma tô tãma siwasu'u za'ra, ïsâna'rata hawi uburé ãma ïromhâimana mono zém na hã. ãne te tãma siwasu'u za'ra:

5 — Zopi ãma ïnhamra ré, wa tô marí hã 'madâ, ïnhotõ õ nherẽ, ïnhotõ 'rowi te ïrosawẽrẽ ne. 'Re ïháimana u'âsi mono ma, ïmreme ré, wa tô 'madâ. Zazahâ hâi wawẽ ne hã ma tô we ïtẽme si'ra, hâiwa hawi. ïhâ nhipti wahuré na ma tô we ãma wasisi. Tawamhã ïnho're ma tô nomro. **6** ï'remhã te

'madâ'â wa, wa tô ropodo hã ab'madâ, ĩpoto mono bâ. Abaze hã siwazari, wa tô ab'madâ, ĩsahi zama. Ti'ai baba di'i na te te sina 're ĩrobâdâ za'ra mono norî zama, duré hâwi 're ĩsisa'rei mono zama, si hã wa tô ab'madâ, siwazari. ⁷ Ni'wai mreme hã wa tô duré wapa. Te ĩma tinhá, ãne: "Pedru, aiwahutu. Asima 'maiwîrî da, asai hâ." ãne ma tô ĩma tinhá. ⁸ Tawamhã wa tô asa tâma tinhá: "Ĩnhib'apito, mare uptabi di. Marî hã ĩwasétêre hã te 're 'masi mono õ di, wahi'rada Mozési hã te te wawi ĩwê'õ hã." ãne wa tô asa tâma tinhá. ⁹ Tawamhã hâwi hawi te we duré ĩma tinhá, ãne: "Re ĩhâimana u'âsi mono, marî hã ĩwê na te te aimâ wasu'u wamhã, wasétê õ nherê, asiwi wê'õ õ di za." ¹⁰ Tô õhõ na si si'ubdatõ ma tô ĩma tinhá. Tawamhã apâ ma tô ti'â, hâwi u. ¹¹ Apâ te te âri parip si, aibâ norî hã si'ubdatõ ma tô ĩzô 'maihaihutu, ĩza'warizéb u hã. Sézareza hawi da te ãma ĩtême ĩsatõrî za'ra hã ma tô ĩzô aihutu. ¹² Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ezani hã ma tô ĩma waihu'u, awa'awi ĩme ĩmorî za'ra da. Taha wa, wa tô ĩme ĩmorî za'ra. ĩsazei'wa norî hã, Zopi hawi ĩsiré we ĩsi'aba're norî hã 6 na ĩhâiba hã, ta norî hã ma tô duré ĩsiré ai'aba're, Sézareza u. Wasihutu wamhã, aibâ hã ĩzô ĩhârâ nhorõwa u wa tô asisi ni, 'ri para u, Conerizuhu nhorõwa u. ¹³ Ta hã ma tô wama rowasu'u za'ra, hâwi ãma 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, romhuri'wa 'ri para u ĩtême ĩsihâi're na. ĩtême wisi wamhã, ma tô ãne tâma rowasu'u: "Ma'ãpé, da'mazatõrî, Zopi u da'maimorî da, Sima Pedruhu zô. ¹⁴ Ta hã te za Zezusihi wasu'uwe na aimâ rowasu'u za'ra wa'wa, taha zarina 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te te asõ'reptu za'ra wa'aba da, aihñi asõrõwa ãma 're ĩsi'ubumroi mono norî zama." ãne 'Re ĩhâimana u'âsi

mono ma, romhuri'wa nhimirowasu'u hã, aibâ ma.

¹⁵ — Tawamhã wa hã wa tô tãma rowasu'u na sãna'rata oto. Te rowasu'u ré, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô Tipé'ezani hã tãma sõmri za'ra, ïsâna'rata hawi te te wama ïsõmri za'ra ne hã. ¹⁶ Tawamhã Wanhib'apito mreme na wa tô po're puru, ïwana te te wama ïrowasu'u za'ra hã, ãne: "Zuwã Batita hã ma tô â uptabi na si te te 're da'ahâiba ubu, â dawabzuri te te dama 're ab'manharí mono wamhã. Tanei õ di za oto. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te za oto Tipé'ezani na te te 're aihâiba ubu za'ra wa'wa, ïré 're anomro u'âsi aba mono da." ãne ma tô wama rowasu'u. ¹⁷ Wanhib'apito Zezu Cristu, wa te 're saze za'ra mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô Tipé'ezani hã wama sõmri za'ra. Misire õhõ si we te te wama ïsõmri za'ra ne, ma tô tãma sõmri za'ra, ta norñ ma. E marñ, wa za tawamhã wa hã 'manha. E 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ï'manharí, wa za ïsiwi wẽ'õ. E wa za ïsiwi dawẽ'õ, 'Re ïhâimana u'âsi mono, te te sima dawẽ nherẽ. Mare di. Te dawẽ'õ õ di za. — ãne te tãma nharí za'ra, Pedru hã.

¹⁸ ãne hã te te wapari za'ra wamhã, asa te te tãma nharí waihu'u za'ra õ di oto. Taha wa, ma tô âma tiwata za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma. Tawamhã te oto sima rowasu'u za'ra, ãne:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô zudezu'õ norñ zama pisutu za'ra, tiwasétê wi 're sipizari za'ra mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono siré, rowẽ na 're hâimana u'âsi za'ra mono da. — ãne te sima rowasu'u za'ra, zudezu norñ, ïsazei'wa norñ hã.

Ãtizotiza âma Zesusihi zazei'wa norñ 're ïhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹⁹ Tawamhā Esitéwā da te dasiwi īwīrīzéb zarina, īsazei'wa norī ãma da te rowasétē za'ra wa, ma tō da te ropé, īsazei'wa norī hā Zeruzarē hawi. Penisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, ma tō da te ropé, duré Sipri na danhipti'a nho'õmo nhisi u, duré Ātizotiza na 'ri nho'õmo nhisi u zama. Si'aba'rēi ré, zudezu norī ma si ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rowasu'u za'ra, Zezusihī wasu'uwē na. Zudezu'õ norī ma, zahadu te te ãma rowasu'u za'ra õ di. ²⁰ Tane nherē, īhāiba amo norīhā, Sipri na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma aré 're īhāimana za'ra mono norī hā, duré Sireni ãma danhipti'a nho'õmo amoi ãma aré 're īhāimana za'ra mono norī hā, ma tō ai'aba'rē, Ātizotiza na 'ri nho'õmo nhisi u. Ta norī hā zudezu norī ma si, te te rowasu'u za'ra õ di, Wanhib'apito Zezusihī wasu'uwē na hā. Zudezu'õ norī ma zama, ma tō ãma rowasu'u za'ra. ²¹ Tawamhā Wanhib'apito hā ma tō õ norī hā pawaptob za'ra, tiwaihu'u pese na. Taha wa, da'ahā na ma tō saze za'ra ni oto, Wanhib'apito niwī 're dahāimana za'ra mono da oto.

²² Tawamhā taha wasu'u hā ma tō īsazei'wa norī hā wapari za'ra, Zeruzarē ãma siré 're īsi'rā'õtō mono norī hā. Te te wapari za'ra wamhā, Banabé hā ma tō satōrī za'ra, Ātizotiza u morī da. ²³ Tamomo wisi wamhā, ma tō waihu'u, 'Re īhāimana u'âsi mono hā īwē na dama 're īsōpru mono zém na hā tame. Taha wa, toi uptabi di, Banabé hā. Tawamhā ma tō dama roti, ãne:

— Aihīni, aipē'ẽ na sada 're asimi'ẽ za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito niwīp si 're aihāimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. — ãne te dama roti, Ātizotiza ãma hā. ²⁴ Banabé hā, aibā īwē. 'Re īhāimana u'âsi

mono pẽ'ẽzani na si 're ũmorĩ u'â, ta hã. Wanhib'apito te te sina 're ũumnhasi u'âsi mono, ta hã. Taha wa, ma tô Wanhib'apito zazei'wa hã dasina tahâ'â ni, Banabéhé nhimirowasu'u zarina.

²⁵ Banabé hã te oto mo Tasu u, Saruhu zô te te robzabu da. ²⁶ Tawamhã tamomo wisi wamhã, ma tô sõpëtë. Ta hawi, ma tô apâ saprõ, Ätizotiza u. Tame te aimasisi zahuré oto. Ísazei'wa norĩ, siré 're ësi'rã'õtõ mono norĩ 'rata te 're simasisi zahuré, te te dama 're rowahutu zahuré mono da. Misi ma tô ãma tiwahub zahuré, te te 're da'apawaptob zahuré mono ré hã. Tame ma tô Cristuhu nhib'a'uwẽ na da te 're sisi na'rata za'ra, Zezusihi nhirã zarina 're ũnomro mono norĩ hã, Ätizotiza ãma hã.

²⁷ Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã, ni'wam norĩ hã te ai'aba're, Zeruzarë hawi, Ätizotiza u. ²⁸ Adabu na aibâ nhisi hã te ïme timorĩ za'ra, tisiré ïsadawa wasu'u'wa norĩ me. Tawamhã Ätizotiza u sihutu wamhã, Adabu hã ma tô hâwi za. 'Re ïhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani te te tâma ïwaihu'uzéb zarina, ma tô dama waihu'u siro romhâ ré, amnho hã daro mono bâ za dawi ïsi'utõrĩ mono na hã. (Roma ãma danhib'apito Caradiu hã te te dama 're roti mono ré, ma tô ãne hã tô da'ãma tiromhâiba, amnho õ na hã.)

²⁹ Taha wa, Zezusihi zazei'wa norĩ hã ma tô sima roti za'ra, ïsibro hã ïhâiba mono bâ tâma 're ïhâimana za'ra mono zéb zarina, te te po'o mono da, Zudeza ãma ïsazei'wa norĩ ma, te te tâma sõmri za'ra da. ³⁰ Tawamhã ma tô te te tâma po'o. Tawamhã Banabé norĩ hã ma tô ïré satõrĩ zahuré ni Zeruzarë u, Saruhu me, tame da'madâ'â'wa norĩ ma, te te sõmri zahuré da, ïsibzari za'ra hã.

12

Pedru hã dazazém hawi 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïsõ'reptuzé wasu'u

¹ Tawamhã apito Erodihi zadawa para ma tô ïsazei'wa norã ma, da te tãma 're rob'manharã wasétê za'ra. ² Taha wa, Zuwähã dub'rada hã, Ti'adu hã ma tô dasiwi wîrñ ni, ïsi'uwazi 'wa pa na, apito Erodihi zadawa para. ³ Tawamhã zudezu norã hã ma tô siwi wësämri za'ra, Ti'adu da te dasiwi ïwîrîzé hã. Taha wa, Erodi hã ma tô Pedruhu zama dama ti'ru, da te dasiwi âri da, dazazéb 're, da te sérã da. ï'u'ëtë duptoi'õ na dasa, da te 're ïhuri mono zé bâtâ na ma tô siwi ti'â. ⁴ Te te siwi âri wamhã, ma tô siwi tisë, dazazéb 're. Pascowa na dato nhisi hã si'utõri parip si, dama rowairébé'wa norã nho're sab da, ma tô a'â siwi tisë, dazazéb 're, dama rowairébé'wa norã hã da te ïwîrîzéb da hã, te te siwi ãma rowairébé da. Taha wa, da'wapéi'wa norã hã te nasi 'madâ'â za'ra siwa'rãmi. Maparane si'uiwa na si mararé te ïtëme ai'aba'rê. Abzuma zama te nasi siwa'rãmi ai'aba'rê, barana zama, mara wa'wab zama, te te nasi 'madâ'â za'ra da. Uburé hã 16 na ïhâiba za'ra hã, da'wapéi'wa norã hã. ⁵ Pedru hã dazazéb 're, sämra nherë, ïsazei'wa norã hã te sa'ëtë ãma mreme zusi u'â, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, siré 're ïsi'rã'õtõ mono norã hã.

⁶ Pedru hã Erodi te te dama ï'ruzé hã romhuture di oto, dama rowairébé'wa nho're sab da hã oto. Awëpsi te za dasiwi wazere ni, danho'a te te siwi ãma rowairébé da, niha wamhã, da te dasiwi wîrñ da. Tawamhã Pedru hã te oto nhono, barana. Da'wapéi'wa norã wa'wa, maparane ïsi'uwazi nhorõ rutu ré te nhono, pawasisi

ré. 'Ridawa ï'madâ'â'wa norí hã te duré aim'a'wara zahuré. ⁷ Tawamhã hâiwa ãma Wanhib'apito ma, romhuri'wa hã awa'awi ma tô ïtëme wi, mara wa'wa. Mara wa'wam nherẽ, dazazéb 'remhã oto robrã di, 'ri 're wa'wa ãma hã. Hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô Pedru hã rési ïsisé ãma, utu da. Te tâma tinhá, ãne:

— Ai'aba're ré na aiwahutu. — ãne te tâma tinhá.

Taha wa, ïpawasisizé hã si'uihâ na ma tô tâma asisina, ïsí'uwazi nhorõ rudu hã.

⁸ Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã te duré tâma tinhá:

— Ai'uza hã ai'usisizém na asima wasisi. Aipara'uza zama asima za na. — ãne te duré tâma tinhá.

Tawamhã Pedru, ma tô ãma saze, te te 'manharí da. Te duré tâma tinhá:

— Ai'ubuzé ïhâpa ré, we ïzarina aimorí. — ãne ma tô duré tâma tinhá.

⁹ Tawamhã sôtõ 'rowim newa, ma tô ïsarina watobro Pedru hã, te te ïrosawérê newa. Te te waihu'u õ di, tô sena 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, ïtëme ïwisi na hã, hâiwa hawi.

¹⁰ Tawamhã 'ridawa 'madâ'â'wa ïmorí'rada hã ma tô sa're zahuré. Taha nhana're ïsa hã ma duré sa're zahuré, Pedru norí hã. Tawamhã ma tô aimasisi zahuré oto, dazazé 'wawi wa'ra 'ridawa u si'uwazi 'manharí na 'ridawa nhito pese u. Tawamhã uihâ na ma tô 'ridawa nhitobzé hã tâma aiwanhizari zahuré. Õne haré ma tô oto tipusi zahuré. Bâdâdi na ma tô tineb zahuré. Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô Pedruhu wi aimani, awa'awi. ¹¹ Taha wa, Pedru hã ma tô 'râwi sina rosa'rata:

— E niha. Te rosawérê newa. Tane nherẽ, tô sena ma tô Wanhib'apito hã we ïtëme satõ, hâiwa hawi

tāma ūromhuri'wa hā Erodihi wi, te te ūnho'reptu da, zudezu norī te te sima ūwē za'ra zéb zarina, ūdā'â tō da. — Āne ma tō sima tinhā.

¹² Tawamhā, āma ūromhāimanazém na tō sena te te oto sina waihu'u wamhā, Marizaha nhorōwa u ma tō mo, Pedru hā. Zuwā Marcusihi na, Mariza hā. Tame da'ahā na ma tō tasi'rā'ōtō ni, āma damreme zusi da. Tamomo te oto mo, Pedru hā.

¹³ Wisi wi, ma tō 'ri 'wawi 'ridawa nhitobzé hā ta'a. Tawamhā dama romhuri'wa hā ma tō ūtēme wahudu pi'ō hā, Rodi na ūsisi hā 'ridawa ta'a'wa, te te waihu'u da. ¹⁴ Tawamhā Pedruhu mreme te te waihu'u wamhā, ma tō tāma rowē watobro. Rowē te, si'aba'rē na apā sipi'rai wa, ma tō 'ridawa na po're ha'â. Te te tāma 'ridawa ãna, te tisiré norī ma te te wasu'u da, wara. Āne ma tō tāma wasu'u za'ra:

— Pedru hā te za, 'ridawa. — Āne te tāma wasu'u za'ra. ¹⁵ Taha wa, te pi'ōi ma nharī za'ra:

— Mare di. A hā asimiza'rese ū di.

Te duré asa tāma nharī za'ra:

— Tō sena te za, Pedru hā.

Tawamhā te oto nharī za'ra, ãne:

— Āté Pedruhu 'madā'â'wa te za, hāiwa hawi 'Re ūhāimana u'âsi mono ma, romhuri'wa hā.

¹⁶ Āne ré, te Pedru hā nasi 'ridawa ta'a. Taha wa, ma tō oto tāma 'ridawa za'ra. Te te sabu za'ra wamhā, uihā na ma tō āma titob'uzu za'ra, tō sena na. ¹⁷ Tawamhā Pedru hā ma tō tinhib'rada hā tāma wē za'ra hāimo, ari'iwi si'ubumro da. Taha pari, ma tō tāma siwasu'u za'ra, Wanhib'apito hā dazazém hawi, te te ūwazere na. Te duré tāma nharī za'ra:

— Ti'aduhu ma, te za ūwasu'u za'ra wa'wa, duré ūsiré ūsazei'wa norī ma zama. — Āne te tāma sihāiba

'ru za'ra. Taha pari, ma tō tiwi timorī za'ra ni-momo.

¹⁸ Tawamhā āma awē wamhā, awē wi, da'wapéi'wa norī hā Pedru te te siwi sa'rese za'ra ō wa, ma tō tāma tipē'ewara za'ra, da'wapéi'wa norī hā. ¹⁹ Pedruhu zō sōpré pese da, ma tō Erodi hā tāma sō rob'ru za'ra. Sō sōpré pese nherē, te te siwi sāmri ō di. Taha wa, Erodi hā ma tō ū'madā'â'wa norī hā sadanhari pese za'ra, Pedruhu āma. Taha pari, ma tō dama 'ru za'ra, da te simro da, dazazé 'madā'â'wa norī hā.

Apito Erodihi dâ'âzé wasu'u

Tawamhā apito Erodi hā ma tō mo, Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi, Sézareza na 'ri nho'ōmo nhisi u, tame sāmra da a'â.

²⁰ Tawamhā apito Erodi hā ma tō sahi u'âsi dazada hāimana, Tiru na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're ūdahāimana za'ra mono norī zada, duré Sido na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're ūdahāimana za'ra mono norī zada zama. Taha wa, Tiru hawi ma tō da'madā'â'wa norī hā ai'aba'rē, apito Erodihi u, Sido hawib zama. Erodi hā te te siwi sadaihu'u da, ma ūtēme sito. Tawamhā Barasitu na Erodihi nhibrob 'madā'â'wa nhisi u uimrehēne, ma aihutu. Tawamhā te ãne tāma siwasu'u za'ra, Barasituhu ma:

— Ma'āpē, wa'āma aime za'ra na, Erodihi me apâ wa te wasima ropese za'ra da, wasazé hā wa te duré wasima 're uipra za'ra mono da, ūsib'a'uwē norī wi apâ. — Æne te tāma siwasu'u za'ra, Barasituhu ma. Tawamhā Barasitu hā ma tō āma saze za'ra, āma sime za'ra da. Taha pari, ma tō Erodihi u aihutu duré, te te sadawa pibu za'ra da duré ta hā, tisazé hā te te 're ūuipra za'ra mono

zéb da hā apâ. ²¹ Taha wa, Erodi hā bâdâ te te sima ūpisutuzém na ma tō ti'usa wē ūhâpa hā sima tisē. Danhib'apito 're ūsimasisi mono zéb ãma ma tō nhamra, tinhimirotizéb ãma, te te dama roti za'ra da. ²² Tawamhā te te dama roti za'ra pari, ma tō ãne ãma tawata za'ra ni, damreme 'râihâ na:

— Ōhō mreme hā, aibâ mreme ō di. ūhâiba'ō mreme, ūwaihu'upese mreme. — Æne te ãma tawata za'ra ni, ūwaihu'upese newa.

²³ Tawamhā awa'awi ma tō hâiwa ãma Wanhib'apito ma romhuri'wa hā azâ, ūhâzé pire na, Erodi hā. 'Re ūhâimana u'âsi mono ãma si 're ūidawata za'ra mono zé hā te te sima sawi wa, ma tō azâ. Marî hā ūsâna wai'u ne hā ãma sépu'u wa, ma tō dârâ, Erodi hā.

²⁴ Tawamhā 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā ma tō ropé, 'ri pâ. Sadawa wasu'u za'ëtë di oto.

Banabé norî hâ Saruhu me, Ūtizotiza u apâ ūnebzé wasu'u

²⁵ Tawamhā Banabé norî hâ ma tō apâ tineb zahuré, Saruhu me, Ūtizotiza na 'rinho'õmo nhisi u. ūsazei'wa norî nhibzari te te ūwapé zahuré hâ te te dama sômri zahuré pari, ma tō apâ tineb zahuré, Zeruzaré hawi. Zuwâ Marcusi hâ te ūsiré timorî zahuré.

13

Banabé norî hâ tinhimiromhuri na te te ūsâna'rata zahuré zé wasu'u

¹ Tawamhā Ūtizotiza ãma 'Re ūhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norî hâ duré dama rowahutu'wa norî hâ te 're si'ubumro, ūsazei'wa norî wazari. Æne ūsisi za'ra hâ: Banabé hâ, duré

Simi'ā hā, īsisi amo hā Hâira na; duré Rusizu, Sireni āma aré 're īsāmra mono hā; duré Saru hā, duré Mana'ē hā, apito Erodihi siwadi aré, Mana'ē hā, Erodihi nhorōwa āma siré prédub zahuré wa.

² Tawamhā nimahā bâtâ na ma tô ta norī hā saihuri āna asimro a'â, Wanhib'apito āma wata za'ra da. Taha wa, ma tô 'Re īhâimana u'âsi mono pē'ezani hā āne tâma waihu'u za'ra:

— Banabé norī ma, wa tô romhuri hā pisutu zahuré, Saruhu me. Te te īma 're romhuri zahuré mono da, wa tô īsimia pisutu zahuré, ta norī hā. Taha wa, te īpisutu zahuré zéb zarina, te za oto tâma īpisutu za'ra wa'wa, asiti wa'aba oto neb zahuré da.

— Āne ma tô tâma waihu'u za'ra.

³ Tawamhā 'Re īhâimana u'âsi mono ma, te duré mreme zu, saihuri āna. Tinhib'rada ma tô ī'râi āma sa'ra za'ra, Banabé norī 'râ nhisiwi, 'Re īhâimana u'âsi mono te te tâma īwaihu'u za'ra zéb zarina, te te tâma pisutu za'ra da, romhuri hā. Taha parip si, ma tô siwi satōrī zahuré, neb zahuré da oto.

Sipri āma Banabé norī te te īromhuri zahuré zé wasu'u

⁴ Tawamhā Banabé norī hā ma tô tineb zahuré, Saruhu me. 'Re īhâimana u'âsi mono pē'ezani ré, ma tô tineb zahuré, Sere'usiza na 'ri nho'ōmo nhisi u. Ta hawi, te duré tineb zahuré, Sipri na rob're za'iti nhisi u. Rowa'u'u na uba'renem na ma tô sapri zahuré, dame. ⁵ Tawamhā ma tô aimasisi zahuré, Saramina na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame ma tô tinhimiromhuri na sâna'rata zahuré. Zudezu norī te, rowahutuzé mono bâ, ma tô tame 'Re īhâimana u'âsi mono hā dama sadawa wasu'u zahuré. Zuwâ Marcusi hā ma tô īme timorī zahuré, romhuri na te te pawaptob zahuré da.

⁶⁻⁸ Sipri na rob'reé za'iti nhisi wa'wai baba, si'aba'reí wamhã, ma tô aihutu, Paposi na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame abzé tede'wa hã ma tô sôpêtê za'ra, zudezu norí siré hã, Bazezusi na ïsisi hã. Deredu norí nhiminhisi na hã Erima na ïsisi amo hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa newa, te taré te te dama 're rowasu'u. Danhib'apito siwadi, Bazezusi hã. Sézi'u Paru na danhib'apito nhisi hã. Ta hã, rosa'rata waihu'u pese 'wa. Tawamhã ma tô sô tihârâ zahuré, Banabé norí zô Saruhu me, te te wapari pese da, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã. Tawamhã Erima hã abzé tede'wa hã ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tiwi wë'õ zahuré, danhib'apito hã Zezusih wasu'uwë te te saze tõ da.

⁹ Tawamhã Saru, Paru na ïsisi amo hã ma tô aptete, 'Re ïhâimana u'âsi mono pẽ'ëzani na. Taha wa, abzé tede'wa te te 'madâ'â sina, ¹⁰ ma tô tâma tinha, ãne:

— Wa'uburé 'ra, a hã. Uburé ïwë nhitob'ru, a hã. Aihâimana nhipesé di. ïwasétê si, te asima 're ï'azawi pese mo. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hã wë nherë, te dawi ãma 're ï'azaprí u'âsi mo, ïwasétére na. ¹¹ Âhâna, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te za ai'azâ. Tawamhã te za a'â atob'a. Bâtâ nhimirowa'a hã 'madâ'â õ di za a'â. — ãne te tâma tinha, Paru hã.

Tawamhã awa'awi, ma tô titõmozazu, Erima hã. Ma tô tiwi tirobra duré, tob'a wa. Taha wa, ma tô te te nasi rob'upi dazô, ni'wa hã te te saprõni da. ¹² Tawamhã danhib'apito hã aibâ ïtob'a na te te 'madâ'â wamhã, ma tô saze, sena na Zezusih wasu'uwë hã. Wanhib'apito nhimiroti na ma duré titob'uzu.

Ãtitotiza amoi ãma Paru norí te te ïromhuri zahuré

zé wasu'u

¹³ Tawamhā Paru norī hā te ai'aba'rē, Paposi hawi, Pāpiriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Rowa'u'u na uba'renem na te ai'aba'rē, dame. Tane nherē, Zuwā Marcusi, īme morī zahuré õ di. Ma rēme zahuré, Zeruzarē u morī da apâ. Pāpiriza u sihutu wamhā, Peredi na 'ri nho'ōmo nhisi u te ai'aba'rē, Paru norī hā. ¹⁴ Ta hawi, te duré ai'aba'rē, Pisidiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Tawamhā ma tō aihutu, Ātizotiza na 'ri nho'ōmo nhisi u. Sihutu wamhā, sabadu na ma tō asisi, zudezu norī te, rowahutuzéb u. Tame te asimro ni. ¹⁵ Tawamhā ma tō ni'wa hā dama sōré, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti na Mozési te te īrob'ui'érém na hā. īsadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimi'ui'éré hā te duré dama sōré. Te te sōré za'ra parimhā, rowahutuzéb āma 're da'anhimi'rui mono 'wa hā ma tō Paru norī hā āne 'mahârâ za'ra, te te dama rowasu'u za'ra da:

— Wasiré Izarazéhé nnihudu norī, asima wē za'ra wa'aba wamhā, te za wama īrowasu'u za'ra wa'wa, wama robze za'ra da. — Āne ma tō 'mahârâ za'ra.

¹⁶ Taha wa, Paru hā hâwi ma tō za. Tinhib'rada, ma tō dama wē, ari'iwi dasi'ubumro da. Tawamhā te dama tinhā, āne:

— Wasiré Izarazéhé nnihudu norī, īwapari za'ra wa'aba. Duré zudezu'ō norī, a norī wa'aba zama wasiré õ nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're aiwata za'ra wa'aba mono norī hā, īwapari za'ra wa'aba. ¹⁷ 'Re īhāimana u'āsi mono hā Izarazéhé nnihudu norī nhib'apito hā ma tō wah'i'rata norī hā sima pisutu za'ra, āma sib'a'uwe za'ra da. īsihudu sidâpâsi, ma tō te te 're apawapto, sitébré da, Ezitu āma tisiré'ō norī 'rata 're si'ubumroi

mono ré hā. Ta hawi, ma tō sani za'ra, tiwaihu'u pese na. ¹⁸ A'ubuni wi, 're dahâimana za'ra mono ré, ma tō te te 're da'ab'madâ'â pese, āma 're daza-ihâ popo'o za'ra mono nherē. 40 na ma tō da'āma tiwahu, a'ubuni wi te te 're da'ab'madâ'â mono ré hā. ¹⁹ Cana'ā na romnhisi āma ma tō 'Re īhâimana u'âsi mono hā da'uprosi. 7 na dapoto mono bâ ma da'uprosi, a'uwe' norī hā, īwa 're īdasi'ubumroi mono hā. Tawamhā tinhib'a'uwe' ma, ma tō sōmri za'ra ti'a hā, Izarazéhé nihudu norī ma. ²⁰ īwa dawi 're rob za'ra mono ré hā, 450 na ma tō āma tiwahub za'ra.

— Tawamhā dama īmreme pire norī hā misi sidâpâsi ma tō dama pisutu za'ra, īsadawa para dama rowairébé'wa 're hâimana za'ra mono da, Samuwé hā īpotozéb u. Tawamhā ma tō podo, Samuwé hā. Prédu wamhā, ta hā ma tō 'Re īhâimana u'âsi mono hā te te dama 're sadawa wasu'u. Ta hā īsadawa wasu'u 'rata 'wa, Samuwé hā. ²¹ Tawamhā Izarazéhé nihudu norī hā ma tō tiwi waptêrē za'ra, 'Re īhâimana u'âsi mono wi, ni'wa hā danhib'apito ne, te te 're īda'uwaiti mono da hā, te te pisutu da. Taha wa, 'Re īhâimana u'âsi mono hā ma tō tâma hâiba nhomri za'ra, Sau hā da'uwaiti'wa da. Sauhu mama hā, Tisi na īisisi hā. Bēzamihī nihudu ta hā, Tisi hā. Sau hā te te 're da'uwaiti mono ré hā 40 na ma tō āma tiwahu. ²² Tawamhā te te oto 're da'uwaiti mono tō da, ma tō waze, 'Re īhâimana u'âsi mono hā. īsa'u hā ma tō Dawi hā dama hâiba nho, da'uwaiti'wa da oto. Ta hā ma tō duré wēsā oto. Āne te te īwēsāmrizé hā: "Dawi hā Zéséhé 'ra hā īma wē di. īnhimiroti te te āma uwaimrami da, te za te te 're īwapari u'âsi." Āne ma tō Dawi hā wēsā,

'Re īhāimana u'âsi mono hā. ²³ Dawihi nnihudu uwaibaba, ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā pisutu Zezusi hā, Izarazéhé nnihudu norī nho'reptui'wa da hā. Wahi'rata norī ma, te te īropisutuzéb zarina, ma tō pisutu. ²⁴ Zezusi hā tinhimiromhuri na te te dama sāna'rata õ ré, ma tō Zuwā Batita hā te te dama 're rowahutu, wasiré Izarazéhé nnihudu norī ma, dawasétē wi 're dasipizari za'ra mono da, duré â dawabzuri hā da te 're 'manharī za'ra mono da. ²⁵ Tawamhā tinhimiromhuri te te īsazārizéb u romhutu wapsi, te dama siwasu'u, āne: "Cristuhu zō te 're asimipari za'ra wa'aba mo. Tawamhā te īāma 're īrosa'rata za'ra wa'aba mo, Cristuhu newa, Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'âsi mono te te īpisutu newa. Tazahā, ta hāi õ di, wa hā. īza'u si īma īpire hā te za wei mo. Wei wisi wapsi, wa hā tāma īwapure di za. Tāma īwapure wa, īpara'usa wasisizé, te apā tiwi wasihu waihu'u õ di za, īnhisé wa." Āne te dama siwasu'u, Zuwā Batita hā. — Āne ma tō Paru hā dama rob'rāzarōtō, dahi'rata nnihudu uwaibaba, Zezusi we īmorizém na hā.

²⁶ Te duré dama tinhā:

— Wasiré Abra'āhā nnihudu norī, īwapari za'ra wa'aba, duré zudezu'õ norī, 'Re īhāimana u'âsi mono āma 're aiwata za'ra wa'aba mono norī zama. Uburé wa'udâna ma tō īwasu'uwē hā wei watēme satōrī za'ra, wahâiba mono bâ, danho'reptuzé wasu'u hā. ²⁷ Zeruzarē āma 're īsi'ubumroi mono hā, duré tame dama īpire norī zama, Zezusi hā Danho'reptui'wa na te te waihu'u za'ra õ di. Sabadu sidâpâsi, 'Re īhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimi'ui'éré hā da te dasima 're sôré za'ra mono nherē, īwasu'u hā te te waihu'u za'ra õ di, ta norī hā. Taha wa, Zezusi hā

dâ'â da, te te siwi ãma roti wamhã, te te waihu'u za'ra ãna, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norñ nhîmirowasu'u hã siwi ãma uwaimra, si'uihâ na. ²⁸ Zezusi hã marñ ïwaséde hã te te 'manharñ õ nherë, ma tô õ norñ hã siwi waptë, Piratuhu wi, da'wapéi'wa norñ hã te te siwi wîrñ da, wasétê ré ne. ²⁹ Tawamhã Zezusihi ãma uburé 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme ui'éré 'rada hã te te siwi ãma uwaimrami parip si, ma tô siwi si'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi hawi. Ma tô siwi tisë, êtê zahâpâ wa, ab're 're. ³⁰ Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô apâ hâiwa'utu, dâ'â uptabi nherë. ³¹ Tawamhã apâ hâiwa'utu pari, ma tô nasi dama sihâi're, bâtâ ahâ na, Zezusi hã. Darireza hawi, Zeruzarë u aré ïsiré ïsi'aba're norñ ma, ma tô nasi sihâi're. Ta norñ hã te oto te te dama 're wasu'u wẽ za'ra Zezusi hã, Izarazéhé nhihudu norñ ma.

³² — Wa norñ zama ïwasu'u wẽ hã wa te aima sõmri za'ra wa'aba da, wa ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ni. ³³ 'Re ïhâimana u'âsi mono, wahi'rata norñ ma, te te ïropisudu hã ma tô wama ãma uwaimrami za'ra oto, wasiré ïsihudu norñ ma. Zezusi hã ma tô apâ hâiwa'udu. Apâ ïhâiwa'utuzé wasu'u na 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma danho're na rob'ui'éré, ïsâna'remhã, te wama wasu'u, ãne:

“A hã ïra. Â bâtâ na aihâiwa'utuzé bâtâ na wa za Aimama na aima 're ïhâimana.”

³⁴ — Duré ãma rob'ui'éré 'rata hâiba amo hã te duré wama wasu'u 'Re ïhâimana u'âsi mono, Zezusi dâ'â uptabi nherë, apâ za te te ïhâiwa'utuzém na, dâ'â u'âsi nomro tõ da. 'Re ïhâimana u'âsi mono te tinhá:

“Dawihi ma, tô sena marñ ïwẽ na te tâma ïropisutuzém na wa za taha u'âbâ aimâ ãma uwaimrami za'ra wa'wa.”

Ãne ïmreme na rob'ui'éré hã. ³⁵ Ïhâiba amo na rob'ui'éré ïsâna'remhã, te duré wama wasu'u:

"Te te aima 're ïfromhuri wẽ u'âsi mono hã dâ'â wamhã, rẽme õ di za, hâiba 'ro tõ da."

Ãne te wama wasu'u. — Ãne te Paru hã dama rob'râzarõtõ, rowasu'u 'rata na hã.

³⁶ Te duré dama rowasu'u:

— Dawi hã ti'ai ãma 're morĩ ré, ma tõ 'Re ïhâimana u'âsi mono ma sina uwaimra, te te tâma ïpisutuzéb zarina. Te te sina tâma uwaimrami pari, ma tõ dârâ, Dawi hã. Ïhi'rata norĩ 'ru ãma ëtë zahâpâ wa ab're wa, ma dasiwi sérë ni. Da te dasiwi sérë wamhã, ïhâiba hã ma ti'ro.

³⁷ Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono apâ te te ïhâiwa'udu hã, 'roi õ di. Hâiba wẽ na ma tõ apâ hâiwa'utu. ³⁸⁻³⁹ Wasiré norĩ, ma'äpé aihîni ïwapari pese za'ra wa'aba, tõ sena na waihu'u za'ra wa'aba da. Danho'reptuzé wasu'u hã wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Zezusi hã, dawasété pari'wa. Duréihã, Mozési hã ma tõ wahî'rata norĩ ma ãma rowasu'u za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na. ïsimiroti zarina 're dahâimana za'ra mono nherë, dawasédé da te dasima 're pari waihu'u za'ra mono õ di, ãma. Tane nherë, ãhâna Zezusi hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, dawasédé te te oto da'âma 're ï'ab'madâ'â mono õ zarina, te za oto te te 're da'awësämri.

⁴⁰⁻⁴¹ Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã ma tõ ãne na ãma rob'ui'éré, 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme na, ãne:

"Re aihâimana za'ra wa'aba mono ré, wa za niha dama rob'manha, ïpipa na. Tawamhã za te dama ïrob'manharïzém na te za ãma 're asi-wawâ za'ra wa'aba mo, ni'wa hã te te ãma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono nherë.

'Madâ'â za'ra wa'aba. A norî wa'wa hâ ï'âma aiwa'ë za'ra wa'aba norî hâ, te za tâma 're a'râmi za'ra wa'aba mo, ïnhimirob'manharî pipa ma. Tawamhâ ïzadawa para te za ai'utôrî 'wa."

~Ane 'Re ïhâimana u'âsi mono mreme hâ. Ma'âpê âma rosa'rata pese za'ra wa'aba za ãne na hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimirob'manharî pipa zé hâ asina uwaimrami za'ra wa'aba tõ da. — Ane te Paru hâ dama rob'râzarõtõ.

⁴² Tawamhâ Paru norî hâ zudezu norî te, rowahutuzém hawi pusi zahuré wi, ma tô waptêrê zahuré ni, sabadu amo na te te dama rowasu'u na sahu zahuré da. ⁴³ Tawamhâ rowahutuzém hawi dawairébé wamhâ, da'ahâ na te Paru norî siré ai'aba're ni, Banabéhé me, zudezu norî hâ, duré zudezu'õ norî hâ, zudezu norî hâimanazéb zarina 're ïhâimana za'ra mono norî zama. Tawamhâ ma tô tâma roti za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimpawaptobzém na siptete sina ãma 're hâimana u'âsi za'ra mono da.

⁴⁴ Tawamhâ sabadu amo na aihñi ma tô tasi'râ'õtõ ni, 'ri nho'õmo ãma 're ïdasi'ubumroi mono hâ, Wanhib'apito zadawa wasu'u hâ da te wapari za'ra da. Da'umro di, da te ïwapari za'ra õ hâ. ⁴⁵ Tane nherê, da'ahâ na ïdasi'râ'õno hâ zudezu norî hâ te te da'madâ'â za'ra wamhâ, ma tô ãma da'ruiwapari za'ra. Tawamhâ Paruhu mreme hâ ma tô dawi wê'õ za'ra, zudezu norî hâ. Taha wa, timreme na ma tô nasi ãma tâma wa'râmi za'ra, Paruhu mreme wa'râmi. Ma tô duré ãma tiwa'ë za'ra. ⁴⁶ Tane nherê, pahi ãna ma tô Paru norî hâ tâma nhari za'ra, zudezu norî ma, ãne:

— A norî wa'aba ma, uimrehëne wa tô aimarowasu'u za'ra wa'aba ni, 'Re ïhâimana u'âsi mono

zadawa wasu'u na hā. Tane hā tō, wē di. Tane nherē, taré newa, ma tō asiwī īwē'ō za'ra wa'wa, īwasu'uwē hā. Taha wa, ībāi ō di, hāiwa āma rowē āma 're ī'aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono zéb da hā, 'Re īhāimana u'āsi mono 'rata. Taha wa, wa za airēme za'ra wa'aba ni, zudezu'ō norī ma, wa te tāma 're rowasu'u za'ra mono da oto. ⁴⁷ Wanhib'apito hā ma tō āne na wama roti za'ra oto:

"A norī wa'wa hā wa tō aipisutu za'ra wa'wa, zudezu'ō norī ma, 're rob'uiwē za'ra wa'aba mono da, īwē na, taha zarina te 're īda'elho'reptui mono zém na daro mono bā āma 're ropéi wa'aba mono da, dama."

Āne te wama roti za'ra, Wanhib'apito hā. — Āne ma tō Paru norī hā tāma rowasu'u za'ra, Banabéhé me.

⁴⁸ Tawamhā zudezu'ō norī hā Paruhu mreme te te wapari za'ra wamhā, toi uptabi za'ra di. Wanhib'apito zadawa wasu'u na ma tō tiwata za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono hā, rowē na ī'rata 're hāimana u'āsi za'ra mono da, te te sima īpisutu za'ra norī hā ma tō saze za'ra, Zezusi hā.

⁴⁹ Tawamhā Wanhib'apito zadawa wasu'u hā ma tō ropé, daza'rui mono bā, tame danhipti'a nho'ōmo āma 're īdahāimana za'ra mono norī u.

⁵⁰ Tane nherē, zudezu norī hā ma tō tame dama īpire norī hā wada'uri wasétē za'ra, Paru norī zada hāimana za'ra da. Pi'ō norī hā īmreme pire norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īwata za'ra mono norī, zudezu'ō norī, ta norī zama ma tō wada'uri wasétē za'ra, sada hāimana za'ra da. Tawamhā ma tō āma rowasétē zahuré ni, Paru norī āma, Banabéhé me. Ma tō tāma rob'ru zahuré ni, ta hawi danhipti'a nho'ōmo hawi neb zahuré da, danhiti.

⁵¹ Tawamhā Paru norī hā ma tō tipara zapru hā

wamirī zahuré, da'āma dâ'â zahuré tō da. Taha wa, õne haré ma tō tineb zahuré, Iconizu na 'ri nho'ōmo nhisi u. ⁵² Tawamhā Zezusihi zazei'wa norī hā Ātizotiza āma 're ūsi'ubumroi mono hā te 're to za'ra. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani na ma tō aptete za'ra, īpē'ē mono bā.

14

Paru norī hā Iconizu āma te te īromhuri zahuré zé wasu'u

¹ Tawamhā Iconizu na 'ri nho'ōmo nhisi u ma tō aimasisi zahuré, Paru norī hā, Banabéhé me. Tamomo simasisi zahuré wamhā, Ātizotiza āma sada īromhāimana zahuré ne, ma tō duré sada tiromhāimana zahuré. Zudezu norī te, rowahutuzéb u ma tō tizasi zahuré, te te dama rowasu'u zahuré da. Tawamhā simirowasu'u wē wa, mreme wapari ze zahuré di, dama hā. Taha wa, da'ahā na ma tō saze za'ra ni, zudezu norī hā, zudezu'ō norī zama. ² Tane nherē, zudezu norī te te 're ūsaze za'ra mono õ hā ma tō zudezu'ō norī hā wada'uri wasétē za'ra, sada hāimana za'ra da, Paru norī zada, uburé siré ūsazei'wa norī zada zama. ³ Tane nherē, Paru norī hā te Iconizu āma aimasisi hā zahuré. Pahi āna ma tō Wanhib'apito hā dama wasu'u wē zahuré. Tawamhā īwasu'u wē hā tō sena na da te waihu'u za'ra da, Wanhib'apito hā ma tō Paru norī pawaptob zahuré, da te 're īwaihu'u za'ra mono zéb da hā, marī īwē hā dama ī'manhariñ waihu'u'ō hā te te dama 're ab'manhariñ zahuré mono da tame. ⁴ Tane nherē, õhō na si misi da te dasima āma rosa'rata za'ra õ di, 'ri nho'ōmo āma 're ūsasi'ubumroi mono norī hā. Ma tō dasima aipo'o ni. Ni'wam norī hā ma tō zudezu norī niwī 're hāimana za'ra. Ni'wam norī hā te Paru norī niwī

're hâimana za'ra, Zezusihî zadawa wasu'u'wa norî niwî.

⁵ Tawamhã ni'wam norî hã zudezu norî hã zudezu'õ norî me, ma tinhib'apito norî me ãma sisaze za'ra, Paru norî ãma te te rowaséte za'ra da, duré ëtë na te te siwi pârî da. ⁶ Tawamhã damreme te te sina wapari zahuré wamhã, ma tô dawi tipusi zahuré, wara sina, Paru norî hã. Rica'oniza na danhipti'a nho'õmo nhisi u ma tô tineb zahuré. Tamomo neb zahuré wamhã, Risitira na 'ri nho'õmo nhisi u, ma tô aimasisi zahuré, duré Derebi na 'ri nho'õmo nhisi amoi u. ⁷ Tame ma tô oto dama rowahutu zahuré, Zezusihî wasu'uwê na hã.

Paru norî hã Risitira ãma duré Derebi ãma te te ūromhuri zahuré zé wasu'u

⁸ Tawamhã Risitira ãma te aibâ hã 're sãmra, ïhi're hã, ïpotozém hawi ïmorï'õ hã para uwa zahuré wa. ⁹ Paru hã te te dama rowasu'u ré, ma tô ïhi're hã mreme wapa. Tawamhã Paru, ma tô ïtëme rob'madâ. Te te 'madâ'â wamhã, ma tô sina waihu'u, tô sena Wanhib'apito te te ïsaze na hã, duré te te pese da, te te sina ūmnhasi na hã. ¹⁰ Taha wa, te mreme 'râihâ na tâma tinha:

— Aiwahutu. Hâiwi asa na, aipara na. — Æne te tâma tinha.

Tawamhã ïhi're, si'aba're na ma tô hâiwi za. Ma tô timorï wê. ¹¹ Taha wa, Paru te te ïwahudu hã da te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô dasima 'mahârâ za'ra ni, ãne:

— ïhâiba'õ norî, ïwaihu'upese norî hã ma tô wei watëme 'manhi'ra zahuré. Ma tô si'aibâ zahuré, ãma 're ïwawata za'ra mono norî hã. — Æne ma tô dasima 'mahârâ za'ra ni, dasimremezém na,

Rica'oniza ãma 're ïdasi'ubumroi mono norõ mreme na.

¹² Tawamhã Paru norõ hã ma tô sisi zahuré ni, Banabéhé me. ïhâiba'õ norõ hã waihu'u pese newa da te dasima 're ïsisi za'ra mono zém na ma tô sisi zahuré ni. Banabé hã Zupité na ma sisi ni. Duré Paru hã Mecuriu na ma tô sisi ni, rowahutu'wai wa. ¹³ Zupitéhé ãma 're ïdawata za'ra mono zé hã 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra 'ridawa 'rata, 'ri hã. Taha wa, aibâ hã Zupitéhé ma da'ãma 're ïmreme mono hã ma tô powawë hã saprõni zahuré, ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u, 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra 'ridawa u hã. Tawamhã romnhirärã na ma tô sõ'rebzu zahuré, tâma 'madâ'â ze zahuré da. We ïsaprõni zahuré 'wa hã ma tô dasine sima wë, powawë hã te te pârï zahuré da, ãma dawata za'ra da, Paru norõ ãma, waihu'u pese zahuré newa. ¹⁴ Tawamhã te te ï'manharí wasu'u hã Paru norõ hã te te wapari zahuré wamhã, wara sina ma tô dawa'wa u tizasi waré zahuré. Ti'uza hã ma tô hâiwazu zahuré, tinho'utu nho'õmoi baba, rob'ru te. Te te hâiwazu zahuré sina, ma tô hârâ 'râihâ na da'mahârâ zahuré, ãne:

¹⁵ — Aibâ norõ, e marî da, te za tane ï'manharí za'ra wa'wa. Tô'ã. 'Manharí za'ra wa'aba tõ. Wa norõ hã aibâ, asine wa'aba hã. Zezusihî wasu'uwë na wa te aima rowasu'u za'ra wa'aba da, wa tô we wanem ni, atême za'ra wa'aba. Wa tô aima roti za'ra wa'aba ni, taré romhâiba na ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono zém hawi 're aipizari za'ra wa'aba mono da, ïwaihu'upese newa ãma 're aiwata tõ za'ra wa'aba mono da, 'Re ïhâimana u'âsi mono niwî 're anomro aba mono da oto. Ta hã ropoto na'rata 'wa, duré hâiwa nhirötõ 'manharí'wa, duré ti'ai 'manharí'wa, duré âporé 'manharí'wa. Uburé

ti'ai ãma 're ūdanomro mono da hã, ma tô te te da'apoto, hâiwa nhirõtõ ãma 're ūdahâimana za'ra mono da zama, duré â 'râwi 're ūnomro mono da zama. ¹⁶ Duréihã, dahi'rata sidâpâsi da te dasima ūwaezéb uwaibaba te 're danomro. 'Re ūhâimana u'âsi mono hã te te 're da'ahâ za'ra su'u mono õ di. ¹⁷ Tane nherë, ma tô dama 're siwaihu'u u'âsi, tinhoprubzém na sena 're ūhâimana mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da. Tã hã ma tô pisutu, we aim'a 're ta'a za'ra wa'aba mono da, te te aim'a 're robdi'i za'ra wa'aba mono da. Buru nho hã te duré te te aim'a 're sõmri za'ra wa'wa, 're ūrã za'ra mono zéb da hã, te te ūpisutu zarina, ãma 're asaihuri aba mono zéb da hã, aim'a ãma 're ūrobzei u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da hã. — Ane ma tô Paru nori hã dap'o're pu'u zahuré, Banabéhé me.

¹⁸ Ane Zezusih zadawa wasu'u'wa nori hã te te dawi sawi zahuré nherë, da te ãma rosahâri waihu'u za'ra õ di aré. Powawé hã te aré tô dasiwi pârñ ni, Paru nori ãma ūdawata za'ra zéb da hã. Tane nherë, dama mreme pire zahuré wa, ma tô ãma rosahâri za'ra ni oto, da te dasiwi pârñ tõ da, ūwaihu'upese zahuré newa, ãma dawata tõ zahuré da, Paru nori ãma hã. ¹⁹ Tawamhã zudezu nori hã ūtizotiza hawi te ai'aba're, Paru nori zarina, Iconizu hawib zama. Sihutu wamhã, ma tô ãma dawada'uri waséte za'ra, aihñi sada danhiti'ru za'ra da. Tawamhã, ma tô ãma tasisaze za'ra ni. Taha wa, ëtë na ma tô dasiwi hâ ni, Paru hã da te dasiwi wîrñ da. Tawamhã, dâ'â newa, ma tô ãma rosa'rata za'ra ni. Taha wa, ma tô da te ãma robâdâ, 'ri ahâ nhiti. ²⁰ Tawamhã ūsiré ūsazei'wa nori hã ma tô siwi uirñ. ūrata simasab ré, ma tô udu, Paru hã. Tawamhã 'ri nho'omo u te apâ mo. Tame awêm na te oto ne Paru nori hã, Banabéhé

me. Derebi na 'ri nho'ōmo nhisi u te tineb zahuré.
²¹ Tame ma tō dama rowahutu zahuré, īwasu'uウェ na. Tawamhā da'ahā na ma tō saze za'ra ni, Zezusihī nhirā zarina 're danomro mono da. Taha pari, te oto apâ tineb zahuré dahawi, siwa'rāmi.

Paru norī hā Ātizotiza u, siwa'rāmi īneb zahuré zé wasu'u

Tawamhā Paru norī hā Risitira wa'wai baba te apâ tineb zahuré siwa'rāmi, duré Iconizu wa'wai baba, duré Ātizotiza wa'wai baba. ²² 'Ri nho'ōmo wa'wai baba neb zahuré wamhā, ma tō īsazei'wa norī hā pawaptob za'ra, hāimana nhiptete na 're nomro mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono āma te te 're sasōmri u'āsi za'ra mono da. Āne te duré tāma nharī za'ra:

— A norī wa'wa hā Zezusihī zazei'wai wa, marī īwasédé hā da te aima 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, tāma 're aipahi za'ra wa'aba mono ō di za. Āne na hā te za tō 're īrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, 'Re īhāimana u'āsi mono nhib'a'uウェ oto 're anomro aba mono wa, te za niwapsi hāiwa āma ī'rata 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mo, rowē na. — Āne te tāma nharī za'ra. ²³ Tawamhā 'ri nho'ōmo mono bā īsazei'wa norī hā siré 're īsi'rā'ōtō mono sidāpāsi ma tō da'madā'ā'wa da hā te te 're apisutu zahuré, Paru norī hā. Sai ãna, te duré ta norī hā timreme zahuré, Wanhib'apito ma, te te sina 're ī'umnhasi za'ra mono ma, īwaséte wi da'wawi 're īsimapa za'ra mono zém na te te 're pawaptob u'āsi za'ra mono da, da'madā'ā'wa norī hā.

²⁴ Pisidiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, te oto tineb zahuré Paru norī hā, Pāpiriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. ²⁵ Tame, ma

tô Zezusihî wasu'uwë na dama rowahutu zahuré, Peredi na 'ri nho'õmo nhisi ãma. Taha pari, ma tô duré tineb zahuré, Atariza na uba're nhimizahârizém nhisi u. ²⁶ Ta hawi te duré tineb zahuré, rowa'u'u na uba'renem na, dame. Tawamhã apâ ma tô aimasisi zahuré Ätizotiza u, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma timorí na te te ūsana'rata zahuré zéb u. Ta hawi neb zahuré õ ré, ma tô Paru norí ãma tamreme zusi ni, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma. Te te tâma 're romhuri wê zahuré mono da, te te 're pawaptob u'âsi zahuré mono da, ma tô ãma tamreme zusi ni, Ätizotiza hawi neb zahuré õ ré. Te te dama 're rowahutu zahuré mono parimhã, ma tô apâ aimasisi zahuré. ²⁷ Ätizotiza u apâ simasisi zahuré wamhã, ma tô ūsazei'wa norí zô tihârâ zahuré, te te ïtême ubumro da. Taha wa, ma tô dama siwasu'u zahuré, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimipawaptobzém na. Æne te tâma rowasu'u za'ra:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô wapawapto, marí ïwë hã wa te dama 're 'manharí mono da, ūwasu'uwë hã wa te dama ãwisi da, zudezu'õ norí ma zama. Tawamhã ta norí zama ma tô te te 're sazei pese za'ra. — Æne te tâma rowasu'u za'ra, ūsazei'wa norí ma. ²⁸ Ätizotiza ãma te oto aimasisi hâ zahuré, Zezusihî nhirâ zarina 're ïnomro mono norí 'rata, Paru norí hã.

15

Zeruzarë ãma ïdasi'rã'õtõzé wasu'u

¹ Tawamhã aibâ norí hã ma tô aihutu Ätizotiza u, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. Tawamhã ūsazei'wa norí ma, te roti za'ra, ãne:

— Zudezu'ō norī hā, Mozési hā wahi'rata norī ma, te te ūpisutu zarina, 're sisihâiwata nnihâri za'ra mono ū nherē, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te 're sō'reptu za'ra mono ū di za. — Āne te tāma nharī za'ra, aibâ norī hā.

² Tawamhā Paru norī hā Banabéhé me, ma tō wē'ō zahuré, ūsimirowasu'u za'ra hā. Taha wa, te simreme wa'rāmi sa'êtē ãma sima nharī za'ra. Āne wa, ūsazei'wa norī hā ma tō ni'wam norī hā pisutu za'ra, Paru norī siré si'aba'rē da, Zeruzarē u, tame da'madâ'â'wa norī me duré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī me, te te sima ãma romnhoré za'ra da. ³ Tawamhā ūsazei'wa norī hā siré 're ūsi'rā'ōtō mono norī hā ma tō ãma ana, ūsi'aba'régem na hā. Ma tō si'mazatōrī za'ra, ūme 'masi'aba'rēi hutu da. Tawamhā Paru norī hā Zeruzarē u si'aba'rēi ré, Penisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, te ai'aba'rē, duré Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba zama. Taha wa'wai baba, si'aba'rēi ré, ma tō ūsazei'wa norī ma, te te rowasu'u za'ra, zudezu'ō norī hā 'Re ūhâimana u'âsi mono u, 're ūsipizari za'ra mono na hā. Tawamhā aihîni ma tō dama ãma rowē zani za'ra, tame ūsazei'wa norī ma. ⁴ Tawamhā Zeruzarē u ma tō oto aihu. Sihu wamhā, ūsazei'wa norī hā, duré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā, duré da'madâ'â'wa norī hā ma tō siwi waibui wē, Paru norī hā. Tawamhā Paru norī hā ma tō dama rowasu'u za'ra aihîni, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimipawap-tobzéb zarina uburé ūsadawa para te te dama 're ūab'manharī zahuré mono zém na hā. ⁵ Tawamhā ni'wam norī hā ma hâiwi aimasa, parisezu norī hā te te dama rowasu'u za'ra da. Tawamhā te dama nharī za'ra, āne:

— ūsazei'wa norī ma, wa te roti za'ra wa'aba,

zudezu'õ norĩ hã, dame 're sisihâiwata nnihâri za'ra mono da, uburé 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'éré zarina 're nomro mono da. — Äne te dama nharĩ za'ra.

⁶ Tawamhã Zezusih zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô si'rã'õtõ, da'madâ'â'wa norĩ me, te te sima âma romnhoré za'ra da niha. ⁷ Tawamhã te te sima âma romnhoré hâ za'ra pari, ma tô Pedru hã hâiwi za. Äne te tâma nharĩ za'ra:

— Wasisänawä norĩ, ïwapari za'ra wa'aba. Duréihã 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô sima ïpisutu, ïhâiba pisutu zudezu'õ norĩ ma, Zezusih wasu'uwẽ na te tâma 're rowasu'u za'ra mono da, te te 're wapari za'ra mono wa, te te 're saze za'ra mono da. Äne na ma tô ï'âma ïwaihu'u za'ra wa'wa. ⁸ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã dapẽ'ë 'remhã danhimirosa'rada hã te te waihu'u pese di. Zudezu'õ norĩ hã te te 're saze za'ra mono wamhã, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te 're ïwësämri za'ra mono zéb zarina, ma tô Tipẽ'ezani hã ta norĩ ma zama te te 're anhomri, ïsâna'rata hawi te te wama 're ï'anhomri mono ne. ⁹ Ta norĩ hã Zezusi te te sina 're ï'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, ma tô ïwasédé hã te te tâma 're apari, wa norĩ hã wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa, wawasédé hã te te wama 're ï'apari mono ne hã aiwa. Aimawi hã te te tâma 're apisutu mono õ di, zudezu'õ wa. ¹⁰⁻¹¹ E marĩ da, ma tô bété asima ïwẽ za'ra wa'wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã pibu za'ra wa'aba da, niha te te aimâ ïrob'manharĩ za'ra wa'aba õ zéb zô. 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te âma ïrob'ui'éré hã wa te tâma âma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ di, taha zarina 're ïwasisõ'reptu za'ra mono da hã. Wahi'rata norĩ zama te te tâma âma 're uwaimrami waihu'u

za'ra mono õ di duré. Taha wa, e marĩ da, wa za bété wasiré ūsazei'wa norĩ ma, wa te 're roti za'ra, Mozésihi nhimi'ui'éré zarina 're nomro mono da, zudezu'õ nherẽ. Ni'wa hã marĩ ūpire uptabi hã te te danhoihi waptob ãna, te te dama ūsibū 'rāihâ ne, ma tô a norĩ wa'wa hã ūpire uptabi hã tāma ūpisutu za'ra wa'wa, zudezu'õ na ūsazei'wa norĩ ma hã. Tane nherẽ, tinhoprubzém na si ma tô Wanhib'apito Zezusi hã te te 're wa'anho'reptu. Õhõ na si te duré ta norĩ zama te te 're anho'reptu, zudezu'õ norĩ hã. — Æne te tāma nharĩ za'ra, Pedru hã.

¹² Tame ūsi'ubumro norĩ hã te ari'iwi asimro, Banabé norĩ mreme hã te te wapari za'ra da, Paruhu me. Uburé zudezu'õ norĩ ma, 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa para, marĩ dama ūmanharĩ waihu'u'õ hã te te 're ūab'manharĩ zahuré mono zém na te dama siwasu'u zahuré. ¹³ Ta norĩ hã te te dama rowasu'u zahuré parimhã, te duré Ti'adu hã dama rowasu'u, ãne:

— Wasisänawã norĩ, ūwapari za'ra wa'aba.

¹⁴ Sima Pedru, ma tô wama rowasu'u pari za'ra, 'Re ūhaimana u'âsi mono, tinhoprum na zudezu'õ norĩ ãma ūsime na'rata zém na. Tinhib'a'uwe da, ma tô ni'wam norĩ si te te 're awaibu, zudezu'õ norĩ hã. ¹⁵ Æne na ma tô 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã ãma rob'ui'éré, tô ūsarina. Æne duréihã rob'ui'éré hã, uburé Danhib'apito mreme na hã:

¹⁶ "Zahadu wa za apâ ūsina siri, Dawi na aihi'rata nhisi nhimirotizéb zarina ni'wa hã ūsihudu uwaibaba hã siroti'wa da.

'Ri siprum nherẽ, ti'ai u'ëne hã te za ubumro ni, da te dasiwi ãma 'ri téb da apâ. Tane duré, Dawi

hā duréihā pire na te te 're ūda'ab'madâ'â mono zé hā si'utōrī nherē, wa za ūsihudu hā pisutu, apâ Dawihi nhimiroti zarina te te 're 'mairoti mono da.

17 Tawamhā zudezu'ō norī zama te za ūzô 're sōpré, ūnhib'a'uwe da, te ūsima ūpisutu za'ra norī hā te te 're ūzaze za'ra mono da.

18 Wa hā uburé Danhib'apito, wa tō ãne hā ūsāna'rata hawimhā dama waihu'u pa."

Āne ūsadawa wasu'u ui'éré 'rada hā. — Āne ma tō Ti'adu hā tāma rob'rāzarōtō za'ra.

19 Te duré tāma nharī za'ra:

— Āhāna ūnhimirosa'rada hā wa za aimā waihu'u za'ra wa'wa. Zudezu'ō norī hā, 'Re ūhāimana u'âsi mono u 're ūsipizari za'ra mono norī wi, wa te tiwi 're ro'wa'rutu za'ra mono ū di za. **20** Āne si wa za 'manharī za'ra ni. Wa za tāma rob'ui'éré za'ra ni, marī ūwasété uptabi si, wa te tiwi sawi za'ra da, romhāiba 'manharī ãma 're ūidawata za'ra mono zéb da, abaze da te 're simroi mono wamhā, taha nhi hā te te 're huri tō mono da, duré siwa'ru tihāimanazé ūwasédé hā te te 're 'manharī za'ra mono tō da, pi'ō na aibâ na zama, duré danhimizama hā da te 're ūsō'reti za'ra mono nhi hā wapruui ré te te 're huri tō mono da, duré danhimizama wapru hā te te duré 're âhuri tō mono da. Āne si wa za dawi sawi za'ra ni. **21** Rowahutuzé mono bâ, sabadu sidâpâsi Mozésihi nhimi'ui'éré hā da te 're sōré za'ra mono ré hā, ma ãma tiwahub ahâ. Te duré da te dasima ãma 're rowahutu u'âsi za'ra, 'ri nho'ōmo mono bâ. Taha wa, Mozésihi nhimi'ui'éré hā dama waihu'u pese za'ra wa, te za ã norī hā roti hā te te wama 're 'madâ'â za'ra, zudezu'ō norī hā, rowē na wasiré 're wahāimana

za'ra mono da. — Āne ma tō Ti'adu hā dama rowasu'u 'rāsatu.

Zudezu'ō na, Zezusihi zazei'wa norī ma, da te ūrob'ui'éré za'ra zé wasu'u

²² Tawamhā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā, da'madâ'â'wa norī me, ma tō aihīni āma sisaze za'ra, ūsiré ūsazei'wa norī me, Ātizotiza u tisiré norī hā te te siwi 'mazatōrī zahuré da, Paru norī siré 'maneb zahuré da, Banabéhē me. Tawamhā Zudasi hā ma tō siwi pisutu, Basaba na ūsisi amo hā, ūsiré neb zahuré da, Siraha me. Ta norī hā simiroti prédub zahuré di, ūsazei'wa norī ma hā. ²³ Tawamhā ūsiré neb zahuré wamhā, rob'ui'éré, ma tō siré âri zahuré. Āne rob'ui'éré hā:

“Wasiré ūsazei'wa norī, zudezu'ō na 're aipoto za'ra wa'aba mono hā, wa āma asawi za'ra wa'aba ni, Ātizotiza na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā, duré Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā, duré Sirisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono norī hā. Wa norī hā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā duré āme da'madâ'â'wa norī zama wa tō wasisānawā na wa te 're asisi za'ra wa'wa, wasiré Zezusihi zazei'wai wa. ²⁴ Wa norī hā wa tō romreme hā wapari za'ra ni. Aibā norī hā, aré wasiré 're ūsi'ubumroi mono hā ma tō, u, āma ai'aba'rē, atēme za'ra wa'aba, wazadawa para ūnherē. Si'uihā na ma te u, tinhimirowasu'u na aiwi ro'wa'rutu za'ra wa'wa. Ma duré asimirosa'rada hā aiwi 'wa'rutu za'ra wa'wa. ²⁵ Taha wa, aihīni wa tō āma wasisaze za'ra ni, aibā norī hā maparane wasi'upana wa te wasiwi āma satōrī zahuré da, atēme za'ra wa'aba. Aibā norī hā Banabé norī siré te za āma tineb zahuré. Banabé

norī hā Paruhu me, wama ūsawi pese zahuré. ²⁶ Ta norī hā Wanhib'apito Zezu Cristu te te dama 're wasu'u wē zahuré mono da, 're neb zahuré ré, ma tō da te dasima 're 'ru zahuré, da te dasiwi pārī da. Tane nherē, ma tō Zezusi hā te te dama 're sadawa wasu'u u'āsi zahuré. ²⁷ Āhāna, wa Paru norī me wasiwi āma satōrī zahuré ni Zudasi norī hā, Siraha me. Wanhim'iui'érē zarina te za 'rāwi aima wazadawa wasu'u za'ra wa'wa. ²⁸ 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō wanhimirosa'rata waihu'u pe hā wama sōmri za'ra, ūsimirosa'rada hā wa te waihu'u za'ra da. Tawamhā wa tō āma saze za'ra ni, wanhimiroti ahā na wa te aima 're roti za'ra wa'aba mono tō da. Āne si wa za aima roti za'ra wa'aba ni: ²⁹ 'Danhimizama hā romhāiba 'manharī āma 're dawata za'ra mono da, da te 're ūsimroi mono nhi hā 're huri aba mono õ di za, Duré īwapru hā 're āhuri aba mono õ di za. Duré danhimizama da te 're ūsō'reti za'ra mono nhi hā 're huri aba mono õ di za. Duré siwa'ru aihāimanazé ūwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono õ di za, pi'õ na aibā na zama.' — Āne na si wanhimiroti za'ra hā, aima za'ra wa'aba hā. Āne na wanhimiroti zarina 're anomro aba mono wamhā, aima 're rowē za'ra wa'aba mono di za. Wa āma asawi za'ra wa'aba ni, ūrēme ma." — Āne ma tō tāma rob'ui'érē za'ra, Zeruzarē āma 're ūsī'ubumroi mono norī hā.

³⁰ Tawamhā Zeruzarē hawi, dasi'upana da te ūsatōrī zahuré hā ma tō tineb zahuré, Ātizotiza u. Paru norī me te tineb zahuré. Sihutu wamhā, ūsazei'wa norī zō hārā za'ra wa, ma tō ubumro. Rob'ui'érē, ma tō tāma sōmri za'ra. ³¹ Taha wa, ma tō sōré za'ra. Te te sōré za'ra wamhā, toi uptabi za'ra di, roti hā wē wa. ³² Zudasi norī hā Siraha me, 'Re īhāimana u'āsi mono zadawa wasu'u'wa

zahuré. Tawamhã ta norí hã ma tô ïsazei'wa norí ma roti zahuré. Simiroti hâ zahuré di, ta norí hã. Taha wa, ma tô ïsazei'wa norí hã ãma aptete za'ra, ïsimiroti zahuré na. Marí ïwë hã te te 'manharí ze za'ra di. ³³⁻³⁴ Taha wa, ma tô bâdâ hã nasi ãma si'utõrí zahuré, Sira norí ãma Ätizotiza ãma simasisi zahuré ré hã. Tawamhã ïsazei'wa norí hã ma tô apâ siwi satõrí za'ra, rowë na apâ neb zahuré da, te te siwi ïsatõrí za'ra norí u.

³⁵ Paru norí hã te a'â aimasisi zahuré, Ätizotiza ãma, Banabéhé me. Tame ni'wam norí me te te dama 're rowahutu zahuré mono da, duré Wanhib'apito zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u zahuré mono da, ma tô a'â aimasisi zahuré.

Paru norí hã siwi ïsiwanhizarizé wasu'u

³⁶ Tawamhã ãma ronomro pese zahuré pari, te Paru hã Banabéhé ma tinha:

— Oto wane na apâ, 're ïwanebzé na'rata niwí. 'Ri nho'õmo u datẽme 're ïwaneb na'rata zéb uwaibaba, Wanhib'apito, wa te dama ïsadawa wasu'u na'rata zéb u, wa za wanem ni, ïsazei'wa norí hã wa te duré sabu na sitéb za'ra da, rowë na 're hâimana za'ra mono zô. — Äne te tâma tinha.

³⁷ Tawamhã Banabé hã ma tô sima wẽ, Zuwã Marcusi hã ïsiré morí zahuré da. ³⁸ Tane nherẽ, Paru hã ma tô wẽ'õ, ïsiré morí zahuré tõ da, ïwana wamhã, Zeruzaré u Pâpiriza hawi apâ morí sirõmo da, te te rẽme zahuré wa, Zuwã Marcusi hã. Timorí hã te te ïme 'rãsatu zahuré õ wa, ma tô siwi wẽ'õ. ³⁹ Tawamhã te sima ãma nharí zahuré, Zuwã Marcusihi hâiba na. Siwapari zahuré õ di. Taha wa, ma tô siwi aiwanhizari zahuré, ãma sisaze zahuré õ wa. Tawamhã Banabé hã ma tô Zuwã Marcusi hã saprõ. Rowa'u'u na uba'renem na te

tineb zahuré dame, Sipri na rob're za'iti nhisi u.
⁴⁰ Tawamhã Paru hã ma tô Sira hã pisutu, ũsiré morĩ da. ũsazei'wa norĩ hã ma tô ãma mreme zu, 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, ta hã te te pawaptob zahuré da, ūneb zahuré zém na hã.

⁴¹ Taha parimhã, ma tô tineb zahuré Paru norĩ hã, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, duré Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba. Tinhimiroti na ma tô te te 're da'apawapto, ũsazei'wa hâimanazém na danhiptete na 're dahâimana za'ra mono da, dasiré 're ūdasi'rã'õtõ mono bâ.

16

Timotiu hã ūme morĩ zahuré da, Paru te te sima ūwêzé wasu'u

¹ Tawamhã Derebi na 'ri nho'õmo nhisi u ma tô aimasisi zahuré, Paru norĩ hã. Taha pari, ma tô duré aimasisi zahuré, Risitira na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame te aibâ hã 're sâmra, Zezusih i zazei'wa hã, Timotiu na ūsisi hã. ūna hã zudezu, Zezusih i zazei'wa, ta hã. Tane nherẽ, ūmama hã zudezu õ di, deredu norĩ siré hã, ta hã. ² ũsazei'wa norĩ hã uburé ma tô Timotiu hã wêšâmri za'ra, Risitira ãma 're ūsi'ubumroi mono norĩ hã, duré Iconizu ãma 're ūsi'ubumroi mono norĩ hã. ³ Tawamhã Paru hã ma tô sima wê, Timotiu hã ūsiré morĩ da. Tane nherẽ, zudezu norĩ hã uburé tâma waihu'u pese za'ra di, Timotiuuhu mama hã deredu norĩ siré na hã. Taha wa, Paru hã ma tô Timotiu sihâiwata nhizâ, sizudezu da, te te ãma siwi wê'õ tõ da, zudezu norĩ hã. ⁴ Tawamhã Paru norĩ hã daza'rui mono bâ ma tô te te dawaimrami za'ra, Zezusih i zadawa wasu'u'wa norĩ nhimirosa'rata na, te te

dama rowasu'u za'ra mono da, duré Zeruzarẽ ãma da'madâ'â'wa norĩ nhimirosa'rata na zama. Ma tô duré dama roti za'ra, ta norĩ nhimirosa'rada hã da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, ũsazei'wa norĩ hã. ⁵ Taha zarina, ma tô Wanhib'apito te te sina 're ūumnhasi za'ra mono zém na 're siptete za'ra, ũsazei'wa norĩ hã daza'rui mono bâ siré 're ūsi'rã'õtõ mono hã. Awẽ sidâpâsi ma tô sina hã, ũsazei'wa hã.

Paru hã Torowadi ãma marĩ hã sõtõ 'rowim ne te te ūsabuzé wasu'u

⁶ Tawamhã Paru norĩ hã ma tô ai'aba're, Prizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, duré Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba. Tane nherẽ, 'Re ūhaimana u'âsi mono pẽ'ezani hã ma tô sadawa uwati za'ra, Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma ūwasu'uwe na te te dama rowasu'u za'ra tõ da a'â. ⁷ Tawamhã ma tô aihutu, ti'a nhizârizéb u, Mizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Bitinha na danhipti'a nho'õmo nhisi u sisisi neza. Tane nherẽ, Zezusi hã ma tô Tipẽ'ezani na tiwi rosawi za'ra, tamomo si'aba're tõ da. ⁸ Taha wa, Mizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, ma tô ro'rahâri waré za'ra. Tawamhã Torowadi na 'ri nho'õmo nhisi u, ma tô aihutu, uba're za'ëtë nhimizahârizéb u. ⁹ Tawamhã sõtõ õ nherẽ, sõtõ 'rowi te te ūrosawêrẽ ne, ma tô marĩ hã sabu Paru hã, barana. Aibâ hã Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ūsâmra mono hã te ūrata za, sa'ëtë te te waptêrẽ da, ãne:

— Wei watẽme aimorĩ, Masédoniza u wa'âma aime za'ra da. — ãne te tãma tinhá. ¹⁰ Tawamhã ãne hã Paru hã sõtõ 'rowim ne te te 'madâ'â wamhã, wa tô wasima ro'ubumro za'ra ni, Masédoniza u

wasi'aba'rē da. E marī wa. Zezusihi wasu'uウェ na tame wa te dama rowasu'u za'ra da, 'Re īhāimana u'āsi mono te te īwapisutu za'ra na wa te wasina waihu'u za'ra wa.

Paru norī hā Piripu āma te te īromhuri na'rata za'ra zé wasu'u

¹¹ Tawamhā Torowadi hawi, wa tō ai'aba'rē ni, rowa'u'u na uba'renem na. Samotarasiza na rob'rē za'iti nhisi u, ma tō waré tiwara waré za'ra. Ta hawimhā awēpsi wa tō saprī za'ra ni zara u, Ne'apuri na 'ri nho'ōmo nhisi u hā.

¹² Tawamhā Ne'apuri hawi, wa tō aihutu ni, Piripu na 'ri nho'ōmo nhisi u, Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 'ri nho'ōmo u hā. Tame te romanu norī hā 're si'ubumro. Tame wasi'ubumroi ré, ma tō bādā hā umro na wa'āma ai'utōrī za'ra.

¹³ Tawamhā sabadu na wa tō wawairébé ni, 'ri nho'ōmo hawi, pazaihā u 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wamreme zusi da. Tame, zudezu norī hā tāma 're īmreme zusi mono zém na wa te wasima rosa'rata za'ra wa, wa tamomo ai'aba'rē ni. Tame ma tō pi'ō norī hā ubumro, âdawa. Tawamhā wa norī hā wa tō ī'rata asimro ni, pi'ō norī 'rata, wa te wasima rowasu'u za'ra da. ¹⁴ Tame te pi'ō hā nhamra, Ridiza na īsisi hā. Ti'atira na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're īsāmra mono aré ta hā, Ridiza hā. Zazahā īwē hā te te dama 're ī'awede mono, īhâpré pe hā. Ta hā, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īwata mono duré. Tawamhā Paruhu nhimirowasu'u te te wapari wamhā, Wanhib'apito hā ma tō pawapto, te te āma saze da. ¹⁵ Taha wa, ma tō âdawabzuri hā 'manharī za'ra, Ridiza norī hā īsiré īsōrōwa āma 're īsi'ubumroi mono norī me. Taha

pari, te duré wazô tihârâ za'ra, ï'rata wasi'ubumro da a'â. ãne te wazô tihârâ za'ra:

— Wa hã, Wanhib'apito zazei'wa na sena na ïwaihu'u za'ra wa'aba wamhã, ïnhorõwa ãma te za asimroi wa'wa a'â. — ãne ma tô wazô tihârâ za'ra, pi'õ hã. ãne wama siwaihu'u za'ra zawi te, wa tô ïtême ai'aba're ni, ï'rata wasi'ubumro da a'â.

Paru norï hã dazazéb 're, da te ïsitob zahuré zé wasu'u

¹⁶ Tawamhã nimahã bâtâ na 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, 're ïdamreme zusi mono zéb u wasi'aba'rëi ré, azarudu hã ma tô wawa'rãmi mo, pawa'âbâ ãna dama romhuri'wa hã. Wa'uburé ré 're hâimana mono wa, te marï hã romhâ ré te te dama 're awaihu'u siro, ta hã. Tawamhã azarutu wada'uri'wa norï hã ma tô rob'uiprazé hã ahâ na ï'upana te te sima 're waibu, marï hã romhâ ré te te dama 're ï'awaihu'u mono zé wa'â hã. ¹⁷ Tawamhã azarudu hã ma tô Paruhu zarina mo, wazarina zama. Mreme 'räihâ na te nasi te te wa'mahârâ za'ra, ãne:

— Õ hã aibâ norï hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norï, ïwaihu'u pese uptabi ma romhuri'wa za'ra. Niha te za aimâ waihu'u za'ra wa'wa, asisõ'reptu za'ra wa'aba da. — ãne te nasi te te wa'mahârâ za'ra, dama.

¹⁸ Awë sidâpâsi te nasi ãne te te wa'ab'mahârâ. Te te nasi wa'ab'mahârâ u'âsi mono wa, wapari a te, nimahã bâtâ na ma tô Paru hã sô aipi'ra, wa'uburé ma, te te nharï da. ãne te tâma tinhâ:

— Zezu Cristuhu zadawa para, wa aimâ rob'ru. Mo oto aimorï, azarutu nhiti. — ãne te tâma tinhâ, wa'uburé ma, Paru hã.

Tawamhā awa'awi, ma azarutu hawi watobro. Ma tō ūsiti mo oto. ¹⁹ Taha wa, azarudu hā marī hā romhā ré te te oto dama 're awaihu'u mono õ di. Taha wa, ūwada'uri'wa norī hā ma tō Paru norī zada tinhiti'ru za'ra, ūwa'â te te sima 're waibui mono õ wa oto. Taha wa, ma tō siwi pamra, Paru norī hā. Taha pari, ma tō siwi sari zahuré, dama ūpire norī u 'ri nho're u. ²⁰ Tawamhā, apito siromanu norī nho're te te siwi simizusi wamhā, te āne tāma rowasu'u za'ra:

— Ū hā aibā norī hā, zudezu norī siré hā 're ūwanomro mono zém na ma tō wawi ro'wa'rē zahuré, āme waza'rui 'remhā. ²¹ 'Re ūdanomro mono zép tém na te dama rowasu'u zahuré, 're ūwahāimana za'ra mono zéb upana. Wa norī hā, romanu. Taha wa, ūsarina āma 're ūwanomro mono da hā, wa te waihu'u za'ra õ di. — Āne te tāma rowasu'u za'ra.

²² Tawamhā ūhō na si ma tō da'ahā na āma tasisaze za'ra ni, Paru norī ma, rowasédé hā da te dasiwi 'manharī za'ra da. Tawamhā apito norī hā ma tō da'wapéi'wa norī ma 'ru za'ra, Paru norī uza hā te te tiwi hāiwazu za'ra da, Siraha me. Taha wa, ma tō sa'etē tiwi hāiwazu zahuré ni, ū'uzā hā. Wedehu na te duré da te 're pré'é zahuré. ²³ Da te 're pré'é zahuré mono parimhā, ma tō 'mazasi zahuré ni, dazazéb u. Taha pari, dazazé 'madâ'â'wai ma, ma tō 'ru zahuré ni, te te 'madâ'â pese zahuré da, pusi õ'umnhasite. ²⁴ Taha wa, āne, da te tāma 'ru za'ra wa, ma tō 'mazasi zahuré, dazazé 'ri 're wa'wa amo nhipai u. Tame wedepo'o zapu'u 're, ma tō ūpara hā za zahuré ni, da te para'otō téte zahuré da.

Paru norī hā dazazéb 're ūsima'wara zahuré zé

wasu'u

²⁵ Tawamhā mara wa'wa, ma tō Paru norī hā 'Re ũhāimana u'âsi mono ma timreme zahuré, Siraha me. Tinho're na te duré ãma tiwata zahuré. Tawamhā 'ri 're wa'wa amo niwī ūsimasam norī hā te wapari za'ra, ūsō're zahuré hā. ²⁶ Tawamhā te awa'awi ti'a hā 're wara. Ti'ai 'rowi, 'ri na'rata tézé hā te sâsâ'ā, dazazéb 'ri hā. Tawamhā awa'awi ma uburé 'ridawa nhitobzé hā si'ridawa za'ra. Dapawasisizé hā duré daparatézé hā ma tō sisinarī, dazazéb 're ūsimasam norī ma, ūsi'uwazi nhorō rudu hā. ²⁷ Taha wa, dazazé 'madâ'â'wa hā ma tō udu. Utu wamhā, ma tō 'ridawa hā 'madâ. 'Ridawa haré te za, dazazé hā. Taha wa, ma tō tinh'i'wa hā sisada waze, ãma siwîrī da aré, ūsimasam norī hā wairébé newa. ²⁸ Taha wa, te Paru hā hârâ 'räihâ na 'mahâ:

— Tô'â. Asiwîrî tō. Ähâta wa aihîni aimasam ni.
— Äne te 'mahâ.

²⁹ Tawamhā ma tō dazazé 'madâ'â'wa hā rob'uiwêzéb zô hâ. Wara sina, ma tō ūtême tizébré zahuré, Paru norī u. Ūpapara, ma tō aime zahuré hi'râtítō, rérë'ë sina. ³⁰ Taha pari, ma tō sani zahuré, rob u. Te tâma nharî zahuré, äne:

— Aibâ norî, e marî wa za 'manha, danho'reptuzé hā te ūsina uwaimrami da hā.
— Äne te sina sadanhârî zahuré.

³¹ Tawamhā ma tō asa tâma rowasu'u zahuré:
— Wanhib'apito Zezusi asina umnhasi. Tawamhā te za asõ'reptu, asõrôwa ãma asiré 're ai'ubumroi wa'aba mono norî me.

³² Tawamhā Wanhib'apito zadawa wasu'u na te duré tâma rowasu'u za'ra, dazazé 'madâ'â'wai ma, duré ūsiré 're ūsi'ubumroi mono norî ma zama. ³³ Mara wa'wam nherë, dazazé 'madâ'â'wa hā ma

tô a'â Paru norî hã hâiba upsõ zahuré, da te dasiwi 're ïpré'é zahuré mono zém na da te ïhânhinarî zahuré mono zé hã. Te te upsõ zahuré parip si, ma tô â dawabzuri hã 'manha, dazazé 'madâ'â'wa hã. ïsiré 're ïsi'ubumroi mono norî zama ma tô 'manharî za'ra. ³⁴ Taha pari, tinhorôwa u te oto saprõni zahuré. ïsa hã ma tô tâma sõmri zahuré, sa zahuré da. Dazazé 'madâ'â'wa hã, toi uptabi di oto. ïsôrôwa ãma ïsiré 're ïsi'ubumroi mono norî zama toi uptabi za'ra di, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te saze za'ra wa.

Paru norî hã dazazém hawi ïpusizé wasu'u

³⁵ Tawamhã awẽ mararé romanu na danhib'apito norî hã ma tô damrami'wa norî hã sô 'mazatôrî za'ra, Paru norî hã da te dasiwi sani da, Siraha me. ãne te tâma 'ru za'ra:

— Aibâ norî hã sani wa'aba, neb zahuré da oto. — ãne te tâma 'ru za'ra. ³⁶ Tawamhã dazazé 'madâ'â'wa hã ma tô Paru norî ma rowasu'u, ãne:

— Danhib'apito norî hã ma tô ai'rui wa'wa, da te asani wa'aba da, ane wa'aba da oto. Rowẽ na ane wa'aba za. — ãne ma tô Paru norî ma tinha, dazazé 'madâ'â'wa hã.

³⁷ Tawamhã te Paru hã asa tâma nharî za'ra, damrami'wa norî ma:

— Marî hã wa te 'manharî wasétê õ nherẽ, ma tô dama wa'ru, danho'a da te 're wapré'é mono da, wa norî hã romanu norî siré nherẽ. Ma tô wamrami ni, dazazéb 're, wasima'wara da. Tawamhã e pi'uriwi te za wazatôrî za'ra. Mare di. Apito norî hã te za wei wazô ai'aba're, si'uihâ na danho'a te te siwi wazani da, waneb da. — ãne te Paru hã tâma nharî za'ra.

³⁸ Tawamhā damrami'wa norī hā ma tō Paru norī hā tāma sadawa wasu'u za'ra, danhib'apito norī ma. Romanu norī siré na siwasu'u zahuré wa, ma tō tipē'ēwara za'ra. ³⁹ Taha wa, ma tō ītēme ai'aba'rē, tāma siwasu'u za'ra da, Paru norī ma, ta norī hā te te sina 'ruiwapari za'ra tō da. Taha pari, ma tō siwi sani zahuré dazazém hawi, neb zahuré da. Tawamhā ma tō tāma rob'ru za'ra, 'ri nho'ōmo hawi neb zahuré da oto. ⁴⁰ Tawamhā, dazazém hawi da te sani zahuré wamhā, ma tō tineb zahuré, Ridizaha nhorōwa u. Tame ma tō īsazei'wa norī me sisōpētē za'ra. Tawamhā tin-himirowasu'u na ma tō tāma rowē zani za'ra. Taha pari, te oto tineb zahuré, Piripu na 'ri nho'ōmo nhisi hawi.

17

Paru norī hā Tesaronita āma te te ūromhuri za'ra zé wasu'u

¹ Tawamhā Paru norī hā te oto ai'aba'rē, Āpipori na 'ri nho'ōmo nhisi wa'wai baba, duré Aporoniza na 'ri nho'ōmo nhisi wa'wai baba zama. Tawamhā ma tō oto aihutu, Tesaronita na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame te rowahutuzé hā 're sa, zudezu norī te hā. ² Paru hā nimomo 're simasisi mono sidâpâsi, te rowahutuzéb u 're zasi, 're īhâimana mono zéb zarina. Taha wa, Tesaronita u wisi wamhā, ma tō duré āzé, rowahutuzéb u. Tawamhā si'ubdatō romhuri 'râsatu na ma tō dama rowasu'u sabadu na, 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'éré 'rata na, tame 're īsi'ubumroi mono norī ma. ³ Āne ma tō dama rob'râzarōtō:

— “Cristu hā Danho'reptui'wa da, 'Re īhâimana u'âsi mono te te wama īpisudu hā te za robzépata. Te za duré dârâ. Dâ'â uptabi nherē, te za apâ

hâiwa'udu." Æne te wama ãma rowasu'u, ūrob'ui'éré 'rata na hã. Zezusi hã te aimâ ūwasu'u za'ra wa'wa hã wa tô waihu'u pese za'ra ni, tô õ hã Cristu, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te wama ūpisudu, Danho'reptui'wa da. — Æne ma tô Paru hã tâma rowasu'u za'ra.

⁴ Tawamhã ni'wam norî hã zudezu norî hã ma tô saze za'ra, Paru norî te te tâma ūrowasu'u za'ra zéb zarina. Taha wa, ma tô ïsiré tihâimana za'ra, Paru norî siré, Siraha me. Duré deredu norî zudezu'õ norî hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïwata za'ra mono norî hã, ahâ na ma tô duré saze za'ra. Pi'õ norî zama ma tô saze za'ra, dama ïmreme pire za'ra hã. Ta norî zama ma tô oto ïsiré tihâimana za'ra.

⁵ Tane nherë, zudezu norî, ïsazei'õ'wa norî hã ma tô ãma 'madâ'â wê'õ za'ra, Paru norî hã. Taha wa, ma tô 'ri nhî'riti na aibâ ūwasétê norî ma si'upana 'ru za'ra, ūwa'a norî ma hã. Tawamhã ta norî hã ma tô sitême sito, Paru norî zada hâimana za'ra da. Ta norî hã ma tô ãma siwi ro'wa'rutu pese, 'ri nho'õmo ãma. Aibâ nhoröwa hã ma tô duré siwi uirî, Zasâhã nhoröwa hã. Paru norî zô sisisi da, ma ïré siwi uirî. Taha pari, ma sô asisi, te te siwi sani da, danho're u. ⁶ Tane nherë, oto sô sisisi wamhã, robaba zahuré di, Paru norî hã. Te te sa'rese za'ra õ di. Taha wa, Zasâ norî hã ma tô Paru norî upana pawahlbu ni, ïsiré ïsazei'wa norî me. Tawamhã dama ïpire norî nho're u ma tô te te simro. Tawamhã mremê 'râihâ na te 'mahârâ za'ra, ïsaprõni'wa norî hã:

— Õ hã, aibâ norî hã daro mono bâ, 're ïdahâimana za'ra mono zém na ma tô ãma dawi saprî za'ra. Ma tô dawi ro'wa'rutu za'ra. Åhâna ma tô duré we aimasisi, waza'ru u. ⁷ Zasâ hã ma tô tinhoröwa u 'mazasi zahuré, ï'rata simasisi zahuré

da a'â. Roma ãma danhib'apito nhimiroti wa'rãmi, te 're hâimana za'ra. Æne te wama nharî za'ra: "Zezusi hâ, taha si danhib'apito uptabi hâ." Æne te wama nharî za'ra. — Æne ma tô 'mahârâ za'ra, apito norî ma.

⁸ Tawamhâ taha wasu'u hâ da te wapari za'ra wamhâ, ma tô dazahi sina nharî za'ra ni. Dama ïpire norî zama ma tô sada tizahi za'ra. ⁹ Taha wa, dama ïpire norî ma, ma tô Zasâ norî hâ rob'uprazé hâ sõmri za'ra, ïsisani za'ra zéb da hâ. Taha pari, ma tô satôrî za'ra, tinhorôwa u si'aba're da apâ.

¹⁰ Tawamhâ mara simei wi, ma tô ïsazei'wa norî hâ Paru norî hâ siwi satôrî zahuré, Siraha me, Bereza na 'ri nho'omo nhisi u neb zahuré da.

Paru norî hâ Bereza ãma te te ïromhuri za'ra zé wasu'u

Tawamhâ Bereza na 'ri nho'omo nhisi u sihutu wamhâ, ma tô Paru norî hâ ai'aba're, zudezu norî te, rowahutuzéb u.

¹¹ Bereza ãma 're ïsi'ubumroi mono norî nhimirosa'rada hâ, wê di. Tesaronita ãma 're ïsi'ubumroi mono norî nhimirosa'rata nei õ di. Zezusihî wasu'uwê hâ ma tô wapari pese za'ra. Awê sidâpâsi, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'éré 'rada hâ da te 're sôré za'ra, Paru norî nhimirowasu'u hâ tô sena zô te te ãma rosa'rata pese za'ra da. ¹² Taha wa, zudezu norî hâ ahâ na ma tô saze za'ra. Deredu norî si'aibâ norî hâ ma tô duré saze za'ra, ahâ na. Deredu norî sipi'õ norî zama ma duré ahâ na saze za'ra, ïsibro pese norî hâ. ¹³ Tawamhâ taha wasu'u hâ ma tô waptârâ apâ Tesaronita u, ãne: "Bereza ãma te duré u, dama rowahutu Paru hâ, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u

na hā.” Āne hā zudezu norī hā te te wapari za'ra wamhā, ma tō Paru norī zarina ai'aba'rē, Bereza u siti'ru sina. Tame ma tō duré timreme waséte na dawi ro'wa'rutu za'ra, sada dazahi za'ra da. ¹⁴ Tawamhā ūsazei'wa norī hā awa'awi ma tō oto Paru hā satōrī za'ra, âporé zaihā u morī da. Sira norī si Timotiuhi me te ūsa'u aimasisi zahuré, Bereza āma. ¹⁵ Paru hâiba wapto'wa da hā ma tō duré si'mazatōrī za'ra, ūsazei'wa norī hā ūsiré 'masi'aba'rē da, Atena na 'ri nho'ōmo nhisi u te te siwi saprōni za'ra da. Taha pari, ma tō apâ ai'aba'rē, Bereza u. Paruhu mreme hā te apâ siwi ti'ā, Sira norī ma, Timotiuhi me, ūtēme nep su'u zahuré da, Atena u hā.

Paru hā Atena āma te te ūromhurizé wasu'u

¹⁶ Atena āma, Paru hā te oto sô mapari zahuré, Sira norī zô Timotiuhi me. Tame romhâiba 'manharī hā ahâ na te 're simasa, āma 're ūdawata za'ra mono zéb da hā. Taha wa, da'āma pē'ēzé uptabi di, Paru hā. ¹⁷ Taha wa, zudezu norī te, rowahutuzéb āma ma tō awē sidâpâsi marī wasu'u na te te azada'âbâ, zudezu norī hā duré zudezu'ō norī, 'Re ūhaimana u'âsi mono āma 're ūwata za'ra mono norī zama. 'Ri n̄hi'riti nho'ōmo na da te 're ūbumroi mono zéb u te te da'anhopêtē mono sidâpâsi, ma tō duré marī wasu'u na te te da'azada'âbâ, Paru hā. ¹⁸ Zezusihî wasu'u wē na ma tō dama rowasu'u. Dâ'â nherē, apâ ūhâiwa'utuzém na ma tō duré dama rowasu'u. Taha wa, Epiturezuhu nhimirowahutu zarina, duré etozitu norī nhimirowahutu zarina dama rowahutu'wa norī hā ma tō duré āma sada'âbâ za'ra, Paru hā. Tawamhā nima norī hā ma tō āne sisadanharī za'ra āma:

— E marī na te wama rowasu'u. Simiza'rese bā. — Āne te sima āma rowasu'u za'ra, dama rowahutu'wa norī hā.

Nima norī hā te duré āne sima nharī za'ra:

— Āté īhāiba'ō norī wasu'u na te wama rowasu'u, īwaihu'upese hāiba amoi wasu'u na, wa te āma 're saze za'ra mono da. — Āne te sima nharī za'ra. ¹⁹ Tawamhā Paru hā ma tō siwi saprō, Are'opadu na rosa'rata'wa norī si'rā'ōtōzém nhisi u. Tame ma tō tāma nharī za'ra, āne:

— E te za wama īwaihu, asimirowahutuzép té hā. E marī, te wama īwasu'u za'ra. ²⁰ īwasu'u hā wa te waihu'u za'ra õ di. Duré wama āma sahu na pé, wa te waihu'u za'ra da. — Āne te tāma nharī za'ra.

²¹ Atena āma 're īsi'ubumroi u'āsi mono norī hā, duré darob amoi hawi ītēme 're īsihutu mono norī hā marī hā rowasu'u té hā te te 're wapari ze za'ra mono di. Te te sima āma 're rowasu'u ze za'ra mono di duré. Taha wa, te āne tāma nharī za'ra, Paruhu ma.

²² Taha wa, Paru hā hāiwi ma tō za, danho're te te tāma rowasu'u za'ra da, Are'opadu āma. Āne te tāma nharī za'ra:

— Aibā norī, āme Atena āma 're ai'ubumroi wa'aba mono norī hā ma'āpē īwapari pese za'ra wa'aba. 'Re aihāimana za'ra wa'aba mono zé hā wa tō waihu'u. Romhāiba hā ahā na te 're simasa, āma 're ī'aiwata za'ra wa'aba mono zéb da hā. ²³ 'Ri baba 're īmorī wa, wa tō te azabu, āma 're ī'aiwata za'ra wa'aba mono zé hā. Nimame, wa tō wedeza ne hā sabu, romhāiba 'manharī ma, marī hā īsisiwimhā da te 're īsa'ra za'ra mono zé hā. Taha āma rob'ui'éré hā wa tō duré sabu. Āne rob'ui'éré hā: "Īwaihu'upe hā wa te waihu'u za'ra õ nherē, āma 're īwawata za'ra mono zé, ā hā." Waihu'u õ nherē,

āma 're ī'aiwata za'ra wa'aba mono hā wa za oto
aima waihu'u za'ra wa'wa sō'awi.

²⁴ — 'Re īhāimana u'āsi mono hā ma tō ti'a hā
'manha, duré uburé marī hā īwa 're īhāimana za'ra
mono da hā. Ta hā Danhib'apito uptabi, hāiwa
āma, ti'ai āma zama. Taha wa, āma 're īdawata
za'ra mono zéb da, 'ri hā danhib'rata na da te 're
ī'manharī za'ra mono āma hā, 're sāmra mono õ di.
²⁵ Ôhō si ma tō dapē'ēzanizé hā te te dama 're an-
homri. Taha zarina si te 're dapē'ēzani za'ra. Taha
si, ma tō uburé marī hā te te dama 're anhomri,
āma 're īdahāimana za'ra mono zéb da hā. Taha
wa, marī zō tiwi 're rowaptâ'ā mono õ di, da te
're īpawaptob za'ra mono zéb da hā. ²⁶ Īsāna'rata
hawimhā, aibâ misire nherē, ma tō ta hawimhā
atébré dapoto mono bâ, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.
Taha wa, dapoto mono bâ ma tō dasitébré. Ma tō
da'āma ropé, ropâ 're dasi'ubumroi mono da. 'Re
īdahāimana za'ra mono sidâpâsi, ma tō te te dama
're apisutu, ti'a hā, īwa 're īdasi'ubumroi mono zéb da
hā. Niha wahum na īwa 're īdahāimana za'ra mono
zéb da hā, ma tō duré te te dama 're apisutu. ²⁷ Āne
ma tō te te dama 're ab'manharī, sô 're danhopré
mono da, niha wamhā, āté te te 're sōpētē za'ra
mono da. Romhâ na wanhiti 're hāimana mono
õ di tō, 'Re īhāimana u'āsi mono hā. ²⁸ Ta hā 're
morī u'āsi õ 'wa'âhā, āne aré 're wahāimana za'ra
mono õ di. Duré waihu'u pese õ 'wa'âhā, āne aré,
're wanomro mono õ di. Asō're za'ra wa'aba na
te rosawērē'wa norī hā āne wama rowasu'u za'ra:
"Wa norī hā īsimipodo, ī'ra." ²⁹ Taha wa, wa norī
hā 'Re īhāimana u'āsi mono 'ra wamhā, e marī na
wa za wa te āma 're rosa'rata za'ra, 'Re īhāimana
u'āsi mono āma hā. E ētē'ubuzi pré oru 'manharī

na wa za wa te ãma 're rosa'rata za'ra. E ëtë'ubuzi'a prata 'manharï na, e ëtë 'manharï na wa za wa te ãma 're rosa'rata za'ra. Mare di. ãne, wa te ãma 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Danhipese na da te 're ūrob'manharï za'ra mono nei õ di, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. ³⁰ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã dama waihu'u ãna 're danomro mono ré, te te dahâ za'ra sirõmo õ di, ta hã. Tane nherë, ãhâna ropâ 're ïdasi'ubumroi mono hã te za te te 're da'awada'uri, dawaséte wi 're dasipizari za'ra mono da, ïsiniwî 're danomro mono da. ³¹ Bâdâ hã ma tô sima pisutu siro, romhâ ré, danho'a te te dama ï'arowairébézéb da hã. Taha wa, te ãne dama roti, 're dasipizari za'ra mono da. Ni'wa hã ma tô pisutu, sena na dama rowairébé'wa da hã. Dâ'â uptabi nherë, apâ te te ïhâiwa'udu, ma tô pisutu, 'Re ïhâimana u'âsi mono hã. Apâ te te ïhâiwa'utuzéb zarina, ma tô ãne hã dama waihu'u za'ra, õ hã dama rowairébé'wa na hã. — ãne ma tô Paru hã dama rowaihu'u siro.

³² Tawamhã dadâ'â nherë, apâ dahâiwa'utuzé wasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma tato za'ra ni. Tane nherë, ïhâiba amo norî hã te ãne tâma nharï za'ra:

— Nimahã bâtâ na wa za duré aiwapari za'ra ni, apâ 're ïdahâiwa'utu za'ra mono zé wasu'u na. — ãne te tâma nharï za'ra.

³³ Tawamhã Paru ma tô tiwi timorî za'ra. ³⁴ Tane nherë, ni'wam norî hã ma tô Paruhu ãma sasõmri za'ra. Zezusi hã ma tô saze za'ra. Aibâ hã, Dizonizi'u na ïsisi hã ma tô saze, dama rowairébé'wa norî siré Atena ãma, dama ïpire uptabi hã. Pi'õ hã Damarisi na ïsisi hã ma duré saze. Duré ni'wam norî hã tamemhã umro na ma tô siré saze za'ra.

18

Paru hā Corītu āma te te ūromhurizé wasu'u

¹ Tawamhā Paru hā ma tō watobro, Atena hawi. Corītu na 'ri nho'ōmo nhisi u te oto mo. ² Tawamhā, Corītu u wisi wamhā, ma tō zudezu norī siré hā sōpētē aibā hā, īmro me. Atira na aibā nhisi hā. Pōtu na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma īwaptā'āzé hā. Roma na 'ri nho'ōmo nhisi hawi ma tō īwana aimasisi zahuré, timro me, Itaria na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi. Pi'ō nhisi hā Prisira na. Caradiu na danhib'apito uptabi nhisi hā ma tō zudezu norī hā satōrī za'ra, Roma na 'ri nho'ōmo nhisi hawi, īsiti si'aba're da. Taha wa, ma tō Corītu u aimasisi zahuré, Atira norī hā. Ta norī hā te te sabu zahuré da, ma tō ītēme timorī zahuré, Paru hā. ³ Tawamhā, tame te oto ī'rata tinhama zahuré, īsimiromhuri za'ra hā aiwa wa. Romhā 'manharī na 'ri'wa, ta norī hā. Taha wa, ma tō siré tihāimana za'ra a'â, siré te te romhuri za'ra da. ⁴ Tawamhā sabadu sidāpāsi, ma tō nasi dama rowahutu, zudezu norī te, rowahutuzéb āma, Zezusi hā da te 're saze za'ra mono da, zudezu norī hā, deredu norī zama.

⁵ Tawamhā tamomo ma tō Sira norī hā ītēme aimasisi zahuré, Masédoniza hawi, Timotiuhu me. ītēme simasisi wamhā, Paru hā ma tō Zezusihi wasu'uwe na si romhuri u'âsi oto. Zudezu norī ma, te Zezusi hā tāma wasu'u za'ra, õ hā Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'âsi mono te te īpisutu na hā. ⁶ Tane nherē, īwasu'u hā ma tō tiwi wē'ō za'ra. Timreme wasétē na ma tō siwi azâ, Paru hā. Taha wa, Paru hā ma tō ti'uza zapru wami, damreme wasétē na āma dâ'â tō da. Te tāma nharī za'ra:

— E ĩnhimirowahutuzéb zarina te za ropipa u 're anomro aba mo. Mare di. Asi'uihâ na te za 're asisimini za'ra wa'aba mo. Zudezu'õ norĩ u si wa za oto 're ĩne, ta norĩ ma si te 're rowasu'u za'ra mono da oto, ĩwasu'uwẽ na hã. — Āne te tãma siwasu'u za'ra.

⁷ Tawamhã zudezu norĩ te, rowahutuzém hawi, ma tô oto watobro. Aibâ nhorõwa u ma tô āzé, Tisizu Zusituhu nhorõwa u. Ta hã zudezu'õ, 'Re ĩhaimana u'âsi mono āma 're ĩwata mono. Zudezu norĩ te, rowahutuzéb zababa, te 're sa, Tisizuhu nhorõwa hã. ⁸ Tawamhã rowahutuzéb āma 're da'anhim'i'rui mono 'wa hã ma tô saze Wanhib'apito hã, Crisipu na ĩisi hã. Duré, uburé ĩsõrõwa āma ĩsiré 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã ma duré saze za'ra. Corîtu āma 're ĩdasi'ubumroi mono zama ma tô da'ahâ na saze za'ra ni, Zezusih wasu'uwẽ hã da te wapari za'ra wamhã. Taha wa, ma tô â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra ni.

⁹ Tawamhã nimahã barana, Paru hã ma tô Wanhib'apito hã sabu, danhotõ 'rowi da te 're ĩrosawẽrẽ za'ra mono ne. Te tãma tinhã, āne:

— Aipahi tõ. Dama 're rowasu'u u'âsi mono. Sazâri tõ. ¹⁰ Wa hã wa ai'rata 're ĩnhamra. Āmemhã, ĩnhib'a'uwẽ hã ahâ di. Taha wa, ni'wa hã ḫowasédé te te ai'āma 'manharĩ waihu'u õ di za. — Āne te tãma tinhã.

¹¹ Taha wa, te Paru hã tame 're sãmra, te te dama 're rowahutu mono da, 'Re ĩhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hã. Tame 're sãmra mono ré, ma tô āma tiwahu, misi wahum na duré ĩhâiba amoi wâiwab u.

¹² Tawamhã Darizu hã ma tô si'apito, Ataza na danhipti'a nho'õmo nhisi āma. Romanu norĩ ma, roti'wa zadawa para, ma tô si'apito, tame te te

dama 're roti mono da. Tawamhā zudezu norī hā ma tō Paruhu zada si'rā'ötō. Taha wa, ma tō siwi ti'ā, dama rowairébé'wai u. ¹³ Tawamhā zudezu norī hā ma tō Paru hā tāma wasu'u za'ra, Darizuhu ma. Āne te tāma rowasu'u za'ra:

— Ā hā aibā hā te sima wē, rosa'rata na te te dama āma azaprī mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zém na hā. Wanhimiroti 'rata zarina 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're wawata tō za'ra mono da, te za da'āma azaprī, aibā hā. — Āne te tāma rowasu'u za'ra.

¹⁴ Tawamhā Paru hā te aré timreme hā waze, tāma siwasu'u za'ra da. Tane nherē, mreme ō ré, ma tō danhib'apito Darizu hā āma sōzâ, zudezu norī ma, te te rowasu'u da. Āne te tāma nharī za'ra:

— Zudezu norī, marī īpire hā te te 'manharī wasétē 'wa'āhā, wa aré asadaihu'u za'ra wa'wa. ¹⁵ Tane nherē, ānei ō di. Taré īmreme zō te pibu da, ma tō we ītēme asiwi īsaprōni 'wa. Asimirowasu'u za'ra wa'aba zarina, duré danhisi na, duré asimiroti za'ra wa'aba zarina īmreme zō te īpibu da si, ma tō we ītēme asiwi īsaprōni 'wa. Taha wa, te āma rowairébé ō di za. A norī wa'wa hā asi'uihā na te za āma īrowairébé za'ra wa'wa. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra.

¹⁶ Tawamhā da'wapéi'wa norī ma, ma tō 'ru za'ra, rob u te te sate mono da, zudezu norī hā. ¹⁷ Tawamhā ma tō aibā hā siwi ti'ā, rowahutuzéb āma 're īda'anhim'i'rui mono 'wa hā, Sotēni na aibā nhisi hā. Tawamhā ma tō siwi azâ, dama rowairébéké nho're āma. Te te siwi azâri nherē, te te āma rosa'rata ō di, apito Darizu hā.

Paru hā Ātizotiza u apā īmorīzé wasu'u

18 Tawamhā Paru hā bâtâ ahâ na ma tō nhamra, Corītu na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Tawamhā ma tō oto īsazei'wa norī ma siwasu'u za'ra, morī da oto, Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Prisira norī hā ma tō īme tineb zahuré, Atiraha me, Sētireza na 'ri nho'ōmo nhisi u. Sētireza āma sāmra ré, ma tame 'rā pari ni Paru hā, marī na 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te te īropisutuzém na, te te sina tāma uwaimrami wa, te te āma īuwaimrami na īwaihu'uzéb da. Ta hawi rowa'u'u na uba'renem na ma tō dame ai'aba'rē, Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u.

19 Tamomo si'aba'rēi wamhā, ma tō aihutu, Épézu na 'ri nho'ōmo nhisi u. Prisira norī hā te za oto īsa'u aimasisi zahuré tame, Atiraha me. Tawamhā tame sāmra ré, ma tō Paru hā āzé, zudezu norī te, rowahutuzéb u. Tame ma tō zudezu norī me marī wasu'u na sima āma rowasu'u za'ra. **20** Tawamhā ma tō siwi āma ropti, a'â hāimana da, ī'ratab za'ra. Tane nherē, te te sina saze za'ra õ di, Paru hā.

21 Taha wa, ma tō tāma nharī za'ra asa, āne:

— 'Re īhāimana u'āsi mono te te īma waihu'u wapsi, wa za we atēme īmorī'wa apâ. — Āne te tāma nharī za'ra.

Tawamhā rowa'u'u na uba'renem na ma tō mo, Épézu hawi. **22** Sézareza u, ma tō oto wi. Ta hawi, te duré mo, Zeruzarē u awa'awi. Tame, ma tō si'aba'rē na sawi za'ra, īsazei'wa norī hā. Tawamhā ta hawi, ma tō duré mo, Ātizotiza na 'ri nho'ōmo nhisi u, Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi 're, 'ri nho'ōmo u. Tame te a'â nhamra oto.

23 Tawamhā Ātizotiza āma sāmra parimhā, ma tō duré mo Paru hā, Darasiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, duré Prizi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba zama. Daza'rui

wa'wai baba 're morī ré, ma tō Zezusihi zazei'wa norī hā te te 're apawapto, hāimana nhiptete na si 're nomro mono ña.

Aporu hā Épézu ãma duré Corītu ãma te te ūromhurizé wasu'u

²⁴ Tawamhā aibā hā, zudezu norī siré hā ma tō wi, Épézu u, Aporu na ïsisi hā. Aresādiriza na 'ri nho'õmo nhisi ãma ïpodo, ta hā. Mreme wabzuri waihu'u pese di. Duré 'Re ïhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na ïbaihā na da te ãma 're ïrob'ui'éré za'ra mono hā tāma waihu'u pese di.

²⁵ Wanhib'apito 're ïmorī wē zém na ma tō da te tāma 're romnhoré za'ra. Taha wa, mreme nhiptete na ma tō ï'uwaibaba si te te dama 're rowahutu, Zezusihi wasu'u na hā. Tane nherē, uburé Zezusihi wasu'u hā zahadu te te waihu'u õ di. Dawasétē wi 're dasipizari za'ra mono da, Zuwā, â dawabzuri te te dama 're ïwasu'u mono si ma tō waihu'u, Aporu hā. ²⁶ Tawamhā pahi ãna ma tō dama rowahutu na sāna'rata, zudezu norī te, rowahutuzéb ãma. Tawamhā Prisira norī hā Atiraha me ïsimirowasu'u hā te te wapari zahuré wamhā, tinhorōwa u ma tō saprõni zahuré, Zezusihi wasu'uwē hā te te tāma waihu'u pese zahuré da, 're ïdanomro mono zép tém na 'Re ïhāimana u'âsi mono te te ïpisutu na. ²⁷ Tawamhā Aporu hā ma tō sima rowē, Ataza na danhipti'a nho'õmo nhisi u morī da. Taha wa, Épézu ãma ïsazei'wa norī hā ma tō ãma ana, Aporuhu ãma. Rob'ui'éré hā ma tō tāma sōmri za'ra, Ataza u te te siré âri da. ïsazei'wa norī hā te te siwi âri wē da, ma tō ãma wada'uri za'ra. Tawamhā Aporu hā Ataza u wisi wamhā, ma tō ïsazei'wa norī hā pawapto

pese za'ra, 'Re īhāimana u'âsi mono nhimizawi pese zéb zarina te te 're īsaze za'ra mono norī hā.

²⁸ Tawamhā mreme nhiptete na te nasi zudezu norī ma tāma āma wa'rāmi za'ra. 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti'rata na rob'ui'éré zarina, ma tō nasi tāma rowasu'u za'ra danho'a, Zezusi hā Danho'reptui'wa da, 'Re īhāimana u'âsi mono te te īpisutu na sena na da te 're waihu'u za'ra mono da. Zudezu norī hā te te āma wa'rāmi za'ra neza, Zezusihī zazei'ō'wa norī hā. Tane nherē, Aporu hā ma tō aiwétési āma ai'uté za'ra, zudezu norī āma, tinhimirowasu'u na.

19

Paru hā, Épézu āma romhuri na te te īsāna'ratazé wasu'u

¹ Aporu hā Corītu na 'ri nho'ōmo nhisi āma sāmra ré, ma tō Paru hā ro'razā, Épézu u sa'a nhisi baba. Tame ma tō Zezusihī zazei'wa norī hā sōpētē za'ra.

² Taha wa, ma tō sadanharī za'ra:

— E saze za'ra wa'aba wamhā, ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā Tipē'ēzani hā aimā sōmri za'ra wa'wa. — Āne ma tō sadanharī za'ra.

Tawamhā asa te tāma siwasu'u za'ra:

— Mare di, zahadu wa te wapari za'ra ō di, īpē'ēzani 're īhāimana mono zé wasu'u hā.

³ Taha wa, ma tō duré sadanharī za'ra, Paru hā:

— E 'wa simirowahutu zarina ma tō â dawabzuri hā ī'manhari za'ra wa'wa bété.

Tawamhā asa te duré tāma nharī za'ra:

— Zuwāhā nhimirowahutu zarina wa tō 'manharī za'ra ni.

⁴ Tawamhā ma tō duré Paru hā tāma nharī za'ra:

— Zuwā hā dawasétē wi 're ūdasipizari za'ra mono norī ma si, ma tō â dawabzuri hā te te dama 're ab'manhari. Izarazéhē nnihudu norī ma, ma tō te te 're roti, ūsa'u datēme ūwi hā da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, Danho'reptui'wa na, tō Zezusi hā. — Āne ma tō tāma waihu'u za'ra.

⁵ Tawamhā Paruhu nhimirowasu'u hā te te wapari za'ra wamhā, tō sena Wanhib'apito Zezusih zazei uptabi 'wa na ūsiwasu'u za'ra zéb zarina, ma tō â dawabzuri hā 'manhari za'ra, ta norī hā. ⁶ Taha wa, Paru hā ma tō tinhib'rata na 'rā upi za'ra. Te te 'rā upi za'ra wamhā, ma tō 'Re ūhāimana u'âsi mono hā Tipē'ēzani hā tāma sōmri za'ra. Taha wa, te oto damreme tāma ūwaihu'u za'ra õ na dama rowasu'u za'ra, hāiba mono bā. Timreme nai õ nherē, 'Re ūhāimana u'âsi mono, Tipē'ēzani na te te tāma ūwaihu'u za'ra zéb zarina, te oto mreme zu. 'Re ūhāimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te duré dama rowasu'u za'ra. ⁷ Ta norī hā, āté 12 na ūhāiba za'ra hā.

⁸ Tawamhā Paru hā te nasi ūza, zudezu norī te, rowahutuzéb u, te te dama rowahutu da. A'amo si'ubdatō, ma tō ūma ai'utō, tame te te dama 're rowahutu mono ré hā. Da te tāma 're nharī za'ra mono nherē, pahi ūna ma tō te te dama 're rowasu'u, da te 're saze za'ra mono da. 'Re ūhāimana u'âsi mono, za da'âma 're ūsib'a'uwē mono zém na da te 're saze za'ra mono da, ma tō te te dama 're roti. Taha wa, ni'wam norī hā ma tō saze za'ra. ⁹ Tane nherē, ni'wam norī hā te te saze za'ra õ di, pē'ē tete za'ra wa. Wanhib'apito 're ūmorūzéb zarina 're ūdanomro mono zép té wasu'u hā ma tō tiwi wē'õ za'ra, danho'a, mreme wasétē na. Taha wa, Paru hā ma tō tiwi timorū za'ra, rowahutuzém hawi. Zezusih zazei'wa norī hā ma tō te simro,

Tiranuhu na aibâ nhisi te, romnhorézéb u. Awē sidâpâsi, ma tō tame te te tāma 're rowahutu za'ra oto. ¹⁰ Tame te te dama 're rowahutu mono ré hā, maparane ma tō āma tiwahu. Taha wa, aihīni Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're ūsi'ubumroi mono hā, ma tō Wanhib'apito nhimiroti hā wapari za'ra, zudezu norī hā, duré zudezu'ō norī zama.

Sewaha 'ra norī wasu'u

¹¹ 'Re īhāimana u'āsi mono, ma tō Paru hā pawapto, marī dama ī'manharī waihu'u'ō hā te te dama 're ab'manharī mono da, īwē hā. ¹² Romhurizéb da, ī'uzā wē nhisiwi, te te sima 're ī'mazai mono hā ma tō da te 're waibu, īhāzé ré norī ma, te te 're 'wasari mono da. Īsu'u u'ōzéb zama ma tō duré da te 're waibu, īhāzé ré norī hā te te 're upi za'ra mono da. Te te 're upi za'ra mono wamhā, ma tō 're séptâ'ā za'ra. Wa'uburé norī hā ma tō duré dahawi 're wairébé. ¹³ Tawamhā ni'wam norī hā zudezu norī hā wa'uburé te te dama 're sāmra za'ra mono da, 're īnomro mono norī hā ma tō si'āma rosa'rata za'ra, Wanhib'apito Zezusihi zadawa para, wa'uburé te te dama 're sāmra za'ra mono da oto, Paruhu ne. Ta norī hā Zezusihi zazei'ō'wa nherē, Zezusihi zadawa para newa, te oto tāma rob'ru za'ra, wa'uburé ma, āne:

— Zezusi hā Paru te te dama īwasu'u hā taha zadawa para, wa aima rob'ru za'ra wa'aba ni, dahawi aiwairébé aba da. — Āne te nasi tāma rob'ru za'ra.

¹⁴ Aibâ norī hā 7 na īhāiba hā ma tō āne hā 'manharī za'ra. Séwa na īmama nhisi za'ra hā. Sasedoti īpire aré, īmama hā. ¹⁵ Tawamhā, nimahā bātā na Sewaha 'ra norī hā te te tāma rob'ru za'ra wamhā, wa'uburé te asa tāma nharī za'ra, āne:

— Zezusi hā wa tō waihu'u. Paruhu zama wa tō duré waihu'u. E 'wam norī hā bétē, a norī wa'wa hā. Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di. — Āne te asa tāma nhari za'ra, Sewaha 'ra norī ma.

¹⁶ Tawamhā, wa'uburé ré 're īmorī hā zahadu wa'uburé te te rēme õ wa, sa'ẽtē, ma tō sô sime za'ra, Sewaha 'ra norī zō. Ī'usa hā ma tō tiwi hāiwazu za'ra. Ma tō duré te te hāiba hâpré za'ra. Taha wa, Sewaha 'ra norī hā ai'uréiwi ma tō sisa're, wa'uburé ré 're īmorī wi hā. ¹⁷ Tawamhā taha wasu'u hā da te wapari za'ra wamhā, ma tō tapahi za'ra ni, Zezusihi zadawa para newa, marī hā duré da te 're 'manharī za'ra mono tō da. Aihīni, ma tō īwasu'u hā wapari za'ra ni, Épézu āma 're īsi'ubumroi mono norī hā, zudezu norī hā, duré zudezu'õ norī hā. Tawamhā da te sazei uptabi za'ra õ nherē, ma tō aihīni āma tawata za'ra ni, Wanhib'apito Zezusihi āma. ¹⁸ Ni'wam norī hā te te 're saze za'ra mono õ ré, abzé te te 're ī'manharī za'ra mono zém na ma tō siwasu'u za'ra danho'a, tiwasédé te te 're ī'manharī za'ra mono zém hawi īsipizari za'ra na hā. ¹⁹ Duré ahâ na abzé 'manharī'wa norī hā ma tō ībaihâi mono bâ siwi sa'wa simisutu, abzé 'manharī na rob'ui'éré ré hā. Tawamhā ma tō āma ro'o za'ra, danho'a. Wa'âbâ za'ẽtē nherē, ma tō āma ro'o za'ra. 50 miu na ãtē'ubuzi'a prata zapotore na īwa'â hā, simisutu hā. ²⁰ Wanhib'apito mreme hā dama pire di oto. Daro mono bâ ma tō da te āma ropé. Taha wa, da'ahâ na ma tō da te 're wapari za'ra oto.

Épézu āma ro'wa'rutuzé wasu'u

²¹ Tawamhā āne na romhâimana pari, ma tō Paru hā 'râwi sima waihu'u, Zeruzarẽ u morī da, Masédoniza wa'wai baba, duré Ataza wa'wai baba.

Taha wa, te sima tinha, ãne: “Zeruzarẽ u ũmori parip si, Roma na 'ri nho'õmo nhisi u ũmori da, wa duré ūsima wẽ, te dazabu da.” Ñne ma tô sima waihu'u.

²² Tawamhã tipawapto'wa nori hã ma tô satõri zahuré, Timotiu nori hã, Erasituhu me, ïwana neb zahuré da, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Neb zahuré za'u hã Paru hã te a'â nhamra, Azi'a ãma.

²³ Tame sãmra ré, Wanhib'apito 're ũmorizéb zarina 're ïdanomro mono zép té wasu'u hã da te wapari za'ra wa, ma tô ro'wa'rudu hã dawi watobro, Épézu ãma hã. ²⁴ Aibâ hã Demetirizu na ūsisi hã ëtë'ubuzi'a prata na rob'manhari'wa hã ma tô ro'wa'rudu na sãna'rata. Rob'manhari' ūsyryre te te 're ab'manhari', Demetirizu hã. Di'âna na romhâiba nhisi 're ūsimasa mono zém ne hã 'ri ūsyryre te te 're ab'manhari', ëtë'ubuzi'a prata na. Tâma ïromhuri'wa nori hã pawa'âbâ za'ëtë di, rob'manhari' ūsyryre wa'âbâ zarina. ²⁵ Tawamhã Demetirizu hã ma tô tâma ïromhuri'wa nori zô tihârâ za'ra. Siré ï'manhari'wa nori zô zama te duré sô tihârâ za'ra. Ítême sihutu wamhã, te tâma nhari za'ra, ãne:

— A nori wa'wa hã te za ïwapari pese za'ra wa'wa. Wanhimiromhuri wa'âbâ na wa tô aré wanhibro pese za'ra ni. ²⁶ Æhâna, asi'uihâ na ma tô Paruhu nhimiroti hã ïwapari za'ra wa'wa. Úsimiromhuri hã ma tô duré ï'madâ'â za'ra wa'wa, ãme Épézu ãma hã duré uburé Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã. Ta hã ma tô te te dama 're anharí, 're ïwahâimana za'ra mono zém hawi, 're dasipizari za'ra mono da. Da'ahâ na ma tô saze za'ra ni, Úsimirowahutu na hã. Marí hã danhib'rata

na da te 're ū'manharī za'ra mono hā tō sena ūwaihu'u pese ū di, u, āma 're ūdawata za'ra mono da hā. Āne te te dama 're rowahutu, ta hā. ²⁷ Taha wa, romnhimimnhasi di, wanhimiromhuri za'ra hā da te dasiwi wē'ō za'ra ū'umnhasite. Tawamhā e wanhimiromhuri si te za dasiwi wē'ō za'ra ni. Mare di. Di'āna ūwaihu'u pese te, 'ri wamri hā te za duré dasiwi wē'ō za'ra ni. Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma uburé 're ūdasi'ubumroi mono hā, āma 're ūdawata za'ra mono zé hā te za da te dasima 're wasu'u wasétē za'ra, daro mono bâ āma 're ūdawata za'ra mono zé hā, tō ū hā Di'āna na ūwaihu'u pese wamri hā. Ta hā dama tarére wa, te za tō da te dasiwi 're wē'ō pese. — Āne te tāma nharī za'ra, Demetirizu hā.

²⁸ Āne hā ūmreme te te wapari za'ra wamhā, ma tō ab'ru za'ra ni. Ma tō 're hāsi, hārā 'rāihā na:

— Di'āna hā, ta hā ūwaihu'upe. Danhipai u, dama siptete uptabi di. Āme, Épézu āma 're ūwasi'ubumroi mono hā āma 're ūwata za'ra mono hā, wē uptabi di. — Āne ma tō 're hāsi.

²⁹ Tawamhā 'ri nho'ōmo āma ma tō dazahi hā te te ropé, 'ri wa'ōtō mono bâ. Uburé ro'wa'rutu di oto. 'Ri nho'ōmo āma 're ūsi'ubumroi mono norī hā te nasi tihārā na ai'rahāri za'ra. Tawamhā Paru norī siré 're ūneb zahuré hā ma tō dasiwi pamrami ni, Da'izu norī hā, Aritacuhu me. Masédoniza āma 're ūsimasisi zahuré mono aré, ta norī hā. Tawamhā dasi'aba're na ma tō ūpano na dasiwi sari zahuré ni, dasi'rā'ōtōzéb u, da'ahā uptabi na. ³⁰ Paru hā datēme morī neza, te te dama nharī da. Tane nherē, Zezusihī zazei'wa norī hā ma tō siwi wairī, morī tō da. ³¹ Duré ūsiwadi norī hā tame danhib'apito norī hā ma tō duré

ĩtẽme da'mazatõrĩ za'ra, te te tiwi rosawi za'ra da, dasi'rã'õtõzéb u morĩ tõ da, dazahi wa. ³² Marĩ u newa, sisatõrĩ wa, ma tõ tamomo ubumro ni. Tawamhã dasi'rã'õtõzéb ãma ma tõ 're dahäsi, damreme aimawi na. Damreme aiwah õ di. Siwa'ru te nasi ãma ai'rahâri za'ra ni, dahârâ na.

³³ Tawamhã zudezu norĩ hã ma tõ aibâ ma rob'ru za'ra, Aresâdiri na ïsisi ma, danho're sab da. Ma tõ siwi wada'u aré Aresâdiri hã, timreme na te te dawi robzâri da. Taha wa, ma tõ tinhib'rada hã hâwi dama wẽ, ari'iwi dasi'ubumro da, te te dama rowasu'u da. ³⁴ Tane nherë, zudezu na 're ïhâimana mono na da te waihu'u za'ra wamhã, ma tõ sa'êtë tihârâ 'râihâ na 'mahârâ za'ra. ãne te õhõ si 'mahârâ za'ra:

— Di'âna, ta hã ïwaihu'upe. Danhipai u, siptete uptabi di, ãma 're ïwawata za'ra mono hã, ãme Épézu ãma hã. — ãne te nasi sa'êtë 'mahârâ za'ra ni. Dahârâ hã da te sahâri su'u za'ra õ di. Maparane bâtâ pibuzé hã ma tõ da'ãma ai'utõ, da te nasi 'mahârâ za'ra ré.

³⁵ Tawamhã 'ri nho'õmo ãma danhib'apito pazapari'wa hã ma tõ dazadawa uwati, ari'iwi dasi'ubumro da. Tawamhã dawarõtâ'â wapsi, te oto dama roti, ãne:

— Épézu ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ, ïwapari pese za'ra wa'aba. Wa norĩ hã ãme Épézu ãma 're ïwasi'ubumroi mono hã Di'âna hã ïwaihu'upe 're ïsa mono zé hã wa wa te 're 'madâ'â pese za'ra, 'ri hã. Di'ânahã hâiba ne ëtë 'manharî hã hâwi hawi watëme we ïwaptâ hã taha zama, wa wa te 're 'madâ'â za'ra, ãme. ³⁶ Tawamhã ãne hã ni'wa te te wawi sawi waihu'u za'ra õ di za. Taha wa, te za aiwaimri aihâimana za'ra wa'wa, marĩ na wa

te rosa'rata pese za'ra ãna, wa te 'manharī za'ra tō da. ³⁷ Aibâ norī hā we asowi ūpamrami 'wa hā, Di'āna ūsabzém hawi, marī na sipsaihuri zahuré õ di. Pi'ō hā ãma 're ūwawata za'ra mono hā te te wasu'u wasétē zahuré õ di duré. ³⁸ Āne wamhā, Demetirizu hā, duré tāma ūromhuri'wa norī zama marī ūwasétē na te te tāma nharī za'ra da, ãwa wei wama siwasu'u za'ra õ di za. Dama rowairébé'wa norī u si te za wasu'u za'ra. Tamep si dawasétē na dama ūnharizé hā. ³⁹ Wazadawa pibu za'ra wa'aba da, wazō aihârâ ze za'ra wa'aba wamhā, wa za ãme wasi'rā'õtō waré ni, rowē na 're ūwahâimana za'ra mono zéb zarina, wawaimri na. ⁴⁰ Ā bâtâ na wasi'rā'õtō waré õ wa, romnhimimnhasi di, wanhib'apito nhimiroti, wa te ūmadâ'â za'ra õ zarina, wazada sahi õ'umnhasite. Marī hā hâimana õ nherē, ma ro'wa'rudu hā watobro. Wasi'rā'õtõzém na ni'wa te te wazadanharī za'ra wamhā, e niha wa za asa tāma rowasu'u za'ra ni. Asa wa te tāma rowasu'u waihu'u za'ra õ di za. — Āne te dama roti, danhib'apito pazapari'wa hā.

⁴¹ Āne na te te dama roti parimhā, ma tō dama rob'ru, dawairébé da oto.

20

¹ Tawamhā damreme 'wa'rudu hā ma tō sahâri za'ra ni. Rowē di oto. Rob u'âsi nomro wamhā, Paru hā ma tō Zezusih i zazei'wa norī zô tihârâ za'ra. Taha wa, ma tō tāma roti za'ra, siptete sina 're hâimana za'ra mono da. Tawamhā, ma tō oto tāma siwasu'u za'ra, za oto ūmorî na hā. Taha pari, te oto mo, Masédoniza u.

*Paru hā Zeruzarē u apâ ūmorizé wasu'u,
Masédoniza wa'wai baba*

² Tawamhā Masédoniza na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'wai baba, ma tō ro'razâ, Paru hā. Daza'rui mono bâ 're morī ré, ma tō īsazei'wa norī hā pawaptob za'ra īsimiroti na, siptete sina 're hāimana za'ra mono da. Taha parip si, ma tō mo, Deresiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. ³ Tame sāmra ré, ma tō a'amo si'ubdatō āma ai'utō. Tawamhā ma tō sima rosa'rata, Siriza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u morī da. Tane nherē, rowa'u'u na uba'renem na sébré ō ré, ma tō wapa, zudezu norī te te sima īhāiba za're zé wasu'u hā. Taha wa, ma tō sima āma saprī, ti'ai babap si apā morī da oto, Masédoniza wa'wai baba. ⁴ Morī wamhā, aibâ norī hā ma tō īsiré ai'aba're. Ta norī nhisi za'ra hā, ãne: Sopaturu hā Pirōhō 'ra hā, Bereza āma 're īsāmra mono, duré Aritacu norī, Seduduhu me, Tesaronita āma 're īsimasisi zahuré mono hā, duré Da'izu, Derebi āma 're īsāmra mono hā, duré Titicu hā Toropimuhu me, Azi'a āma 're īsimasisi zahuré mono hā, duré Timotiu hā. ⁵ Ta norī hā ma tō wawana ai'aba're, Torowadi na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame ma tō wazô mapari za'ra. ⁶ Tawamhā ī'u'ētē duptoi'ō na dasa da te huri parip si, Piripu na 'ri nho'ōmo nhisi hawi wa tō wanem ni, Torowadi u rowa'u'u na uba'renem na. Bâdâ 5 na ma tō wa'āma ai'utō, tamomo wasi'aba'rei ré. Tame, wa tō wasi'āma aihutu ni apâ, aibâ norī hā wawana īsi'aba're norī āma. Romhuri misi, ma tō wa'āma ai'utōrī za'ra, tame wasi'ubumroi ré.

Paru hā Torowadi āma te te īromhurizé wasu'u

⁷ Tawamhā sabadu barana wa tō wasi'rā'ōtō ni, tame īsazei'wa norī hā 're īsi'ubumroi mono norī me, ī'u'ētē wapu hā wa te huri da. Tawamhā Paru hā sisa'u ma tō wama roti za'ra, awē za oto morī

na dâ'âsina. Simiroti za'ëtë na te mara wa'wam nherë, zahadu wama roti za'ra. ⁸ Tamemhã rob'uiwëzé hã ahâ di, hâimo ūwasi'ubumrozéb âma hã, si'ubdatõ 'ri 're si'uzusi âma hã. ⁹ Tawamhã 'ritéi'wa hã, Eticu na ūsisi hã ma tô 'ri zadazâri âma nhamra, Paru hã te te wama roti za'ra ré. Simiroti za'ëtë wamhã, aptâ'â di, 'ritéi'wai ma hã. Aptâ'â uptabi wa, ma tô nhono. Sôtõ pese ré, ma tô waptärä ti'ai u, hâimo 'ri zadazâri hawi. Tawamhã dâ'â sirõmo, ma tô siwi ti'â. ¹⁰ Taha wa, Paru hã ma tô ïtëme si'ra. Te te ïtëme si'rai wamhã, ma tô tâma aiwë'ë. Tawamhã ma tô ïré pahato, te te sa'ra da. Tawamhã ãne ma tô dama tinhá:

— Aipë'ëwara za'ra wa'aba tõ. Hâiba ré, te nomro.
— ãne te dama tinhá.

¹¹ Taha pari, ma tô apâ sai'u. ū'u'ëtë wapu hã ma tô te te wë'ë oto. Taha pari, ma tô te te tâma sõmri, ūsiré ūsi'ubumro norí ma. Tawamhã te ūme tisa za'ra. Taha pari, te duré tâma roti za'ra. Te te tâma roti za'ra ré, ma tô tiwi tirowa'a. Rowa'a wamhã, ma tô oto tiwi timorí za'ra. ¹² Tawamhã 'ritéi'wa hã hâiba ré ma tô siwi saprõ, ūsõrõwa u. Ta hã ma tô tâma rowë wazere za'ra, ūsazei'wa norí ma hã.

Paru hã Torowadi hawi Miretu u ūmorizé wasu'u

¹³ Tawamhã wa norí hã wa tô asisi ni, rowa'u'u na uba'renem na. Taha na wa tô ai'aba're ni, Asôsi na 'ri nho'õmo nhisi u, Paruhu zô tame wanhimipari za'ra da. Paru hã ma tô sima pisutu aré, ti'ai baba âma morí da. Taha wa, tamomo te za wa'âma tiwisi za'ra. ¹⁴ Tawamhã Asôsi u wisi wi, ma tô watëme tizébré za'ra, rowa'u'u na uba'renem na. ¹⁵ Tawamhã taha na wa oto ai'aba're ni, Mitireni na 'ri nho'õmo nhisi u. Awëpsi, ma tô duré uba'rene hã waré wara, Ti'osi na rob're za'iti nhisi

wa'wai baba. Tawamhā awē amo na ma tō wi, Samo na rob're za'iti nhisi u hā. Tawamhā awēm na si wa tō oto aihutu ni, Miretu na 'ri nho'ōmo nhisi u hā, uba're nhimizahârizéb u. ¹⁶ Paru hā ma tō aré sima rosa'rata, Épézu u hā sipa tō da, Zeruzarē u wisi su'u da. Taha wa, Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma sāmra zei õ di oto. Pētecoti na bātā wana, Zeruzarē u ūwisi su'u da si, ma tō sima wē, Paru hā.

Paru hā Épézu āma da'madâ'â'wa norī ma, te te ūrotizé wasu'u

¹⁷ Tawamhā Paru hā Miretu āma sāmra ré, ma tō da'mazatō, Épézu u, ūsazei'wai 'madâ'â'wa norī zō ūtēme si'aba're da. ¹⁸ Ūtēme sihutu wamhā oto, ma tō āne tāma rowasu'u za'ra, Paru hā:

— A norī wa'wa hā ma tō ūnhimiromhuri na ūwaihu'u za'ra wa'wa, asiré 're ūhāimana za'ra wa'aba mono ré hā. Azi'a u āma ūwisi na'rata zém hawim haré, duré aihawi wa'aba za ūmorizéb u hā ma tō āne na hā ūāma ūwaihu'u za'ra wa'wa. ¹⁹⁻²¹ Ūsina 're ūwata mono āna, wa tō Wanhib'apito ma si te 're romhuri u'āsi. Zudezu norī hā nasi ūzada siwada'uri za'ra wa, ūma ropire uptabi di. Taha wa, ūwawa sina, wa tō te tāma 're romhuri, Wanhib'apito ma. Tane nherē, ūwasu'uwē hā te aiwi wasu'u zazāri za'ra wa'aba õ di. Āne na ma tō ūāma ūwaihu'u za'ra wa'wa. Danho'a wa tō te aima āma 're rowasu'u za'ra wa'wa, 'ri baba zama. Zudezu norī ma, duré zudezu'õ norī ma zama, wa tō te tāma 're roti pese za'ra, tiwasétē wi 're sipizari za'ra mono da, 'Re ūhāimana u'āsi mono niwī 're nomro mono da, Wanhib'apito Zezusi hā te te 're saze za'ra mono da. ²² Āhāna Zeruzarē

u wa za mo, 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani te te īma īwaihu'uzéb zarina. Tame za marī hā īzō īwatobro hā te waihu'u ò nherē, wa za mo. Tane nherē, wa za mo tō. ²³ 'Ri nho'ōmo mono bâ 're īmorī ré, ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā te te īma 're awaihu'u, āne: Tame, te za dazazéb 're īnherē ni. Ropire hā wa za tō te 're sépata. ²⁴ Tane nherē, īhāiba ré 're īmorī da hā, īhāiba hā te īsimā sawi ò di. Wanhib'apito Zezusi hā ma tō īnhimiromhuri hā īma tisō, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimizawi pese zé wasu'u na te dama 're sadawa wasu'u mono da. īnhimiromhuri hā te tāma āma uwaimrami da, wa īsimā wē, taha si.

²⁵⁻²⁷ — Airo mono bâ, te 're aiwaimrami aba mono ré hā, wa tō te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, 'Re īhāimana u'āsi mono, da'āma 're īsib'a'uwe mono zé wasu'u na hā. Tawamhā niwamhā 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā te aiwi wasu'u zazâri aba ò di. Mare di. Āhāna, wa hā Paru, wa īsina waihu'u, za īzabu na sahu za'ra wa'aba ò na dâ'āsina. E tawamhā īnhimiromhuri na te ai'āma upa za'ra wa'aba bâ, te za asō'reptuzé hā asiwi ī'manhimini wa'wa. Mare di. Asi'uihā na te za asisimini za'ra wa'wa 'râwi. Āne na hā tō sena wa tō waihu'u. ²⁸ Taha wa, te za 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 're anomro wē wa'aba mono da. Duré īsazei'wa norī hā te za 're ī'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, siré 're īsi'râ'ōtō mono norī hā. 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani hā ma tō sima aipisutu za'ra wa'wa, īsazei'wa norī hā tāma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono da. Ti'ra wapru na ma tō īsazei'wa norī hā wa'â, tite da. Taha wa, pone'ērebâ 'madâ'â'wa norī ne, te za 're īda'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, 'Re īhāimana

u'âsi mono nhib'a'uweñ norî hã. ²⁹ Aihawi ïmorî za'ra wa'aba wamhã, ni'wam norî hã te za we asô ai'aba'rêi wa'wa. Abaze zahi, pone'ërebâ da, 're ïsahi za'ra mono ne, te za asada tizahi za'ra wa'wa. Tinhimirowahutu waséte na te za asada tihâimana za'ra wa'wa. Aï'âma pë'ëzé za'ra wa'aba õ di za. Ñne wa tô ai'âma waihu'u sirômo za'ra wa'wa. ³⁰ Duré ni'wam norî hã asiré wa'aba nherë, te za aimâ sadawa hapese za'ra wa'wa, ïsiniwî 're anomro aba mono da, ïsazei'wa norî hã uburé ïsiniwî 're nomro mono da. ³¹ Taha wa, te za asimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ta norî wi. Te aimâ 're roti za'ra wa'aba mono ré hã, ma tô si'ubdatõ ï'âma tiwahu. Rowâ'a na wa tô aihâiba mono bâ te aimâ 're roti za'ra wa'wa, barana zama, ïwawa sina. Roti hã niwa te aiwi sazâri za'ra wa'aba õ di. Taha wa, ma'âpé ïnhimiromhurizém na 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono za.

³² — Ñhâna hã 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, wa za oto airême za'ra wa'wa, taha si te te 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono da oto. ïsimizawi pese zé wasu'u na te za 're asôpré u'âsi aba mo. Ta hã te za te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, ïsaze za'ra wa'aba zém na aiprédup sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Uburé marî ïwê hã tinhib'a'uweñ norî ma, te te 're ï'anhomri mono hã te za duré aimâ sômri za'ra wa'wa, ate za'ra wa'aba da oto. ³³ Wa hã danhibrob zô, te 're rob'ruiwapari mono õ di, rob'uiprazém na duré da'uza na. ³⁴ Duré ïhâimanazéb da, wa tô ïnhib'rata na te 're romhuri, ïsiré norî hâimanazéb da zama. Ñne na ma tô a norî wa'wa hã asiwi ïwaihu'u za'ra wa'wa. ³⁵ ïnhimiromhuri pese na wa tô aimâ ãma asanho

za'ra wa'wa, sib'uware na 're ĩhaimana za'ra mono norī hā wanhib'apito Zezusih mreme na te za 're aipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mo. Āne ma tō wama waihu'u za'ra: "Ni'wa hā marī na te te dawari wamhā, da te tāma sōmri wamhā, tāma rowē di. Tane nherē, te te 're īda'azari mono ma hā īsipai u tāma rowē uptabi di." Āne Wanhib'apito Zezusih mreme hā. — Āne ma tō Paru hā da'madā'ā'wa norī ma waihu'u za'ra.

³⁶ Tawamhā Paru hā mreme parimhā, ma tō da'madā'ā'wa norī me hi'rātitō asimro, 'Re ĩhaimana u'āsi mono ma, mreme zusi da. ³⁷ Mreme zusi pari, wawa sina ma tō Paru hā nasi tinh'utu awaibu, te te sawi za'ra da, āma pē'ēzé za'ra wa. Ma tō duré nasi tob'rata hārā za'ra. ³⁸ Za niwamhā te te ĩhāiba pibui za'ra õ na tāma siwasu'u za'ra wa, āma pē'ēzé uptabi za'ra di. Tawamhā ma tō īme ai'aba'rē, rowa'u'u na uba'reneb u.

21

Paru hā Zeruzarē u ĩmorizé wasu'u 'rāsudu

¹ Tame wa tō oto wasisawi za'ra ni. Taha parip si, wa tō wasima wapâ za'ra ni. Tawamhā rowa'u'u na uba'rene hā ma tō oto waré tiwara za'ra awa'awi, Cosi na rob'rē za'iti nhisi u. Tamomo wasihutu wamhā, awēpsi, wa tō duré ai'aba'rē ni, Rodisi na rob'rē za'iti nhisi u, uba're nhimizahârizéb u hā. Tawamhā ta hawi, wa tō ai'aba'rē ni, Patara na 'ri nho'ōmo nhisi u. ² Tame, wa tō wasiwi sōpētē ni, rowa'u'u na uba'rene hā, Penisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi u īwara da hā. Tawamhā taha na wasi'aba'rē da, wa tō asisi ni. ³ Uba'rene hā waré wara ré, wa tō Sipri na

rob're za'iti nhisi hā 'madâ'â za'ra ni, wanhimi'e niwī. Ōne haré ma tō waré wara, Siriza na dandihipti'a nho'ōmo nhisi u. Taha wa, wa tō Tiru na 'ri nho'ōmo nhisi u oto aihutu ni, tamomo da te īro'wasari hā da te sa'ra za'ra da. Tame wa tō wawairébé ni, uba're hawi.⁴ Tame wa tō Zezusihī zazei'wa norī hā sōpētē za'ra ni. Wasisōpētē za'ra wamhā, romhuri misi, ma tō wa'āma ai'utōrī za'ra, wasiré wasi'ubumroi ré hā. Tawamhā īsazei'wa norī hā 'Re īhāimana u'āsi mono pē'ēzani te te tāma īwaihu'u za'ra zéb zarina, ma tō Paruhu ma roti za'ra, Zeruzarē u morī tō da.⁵ Tawamhā bādā hā wasi'aba'rēzéb da hā īwa waptā'ā wamhā, īsazei'wa norī hā ma tō wasiré ai'aba'rē, â zaihā u, 'ri nho'ōmo nhiti. Aihīni ma tō wasiré ai'aba'rē, aibā norī hā duré īmro norī hā, duré ī'ra norī me, te te wazawi za'ra da. Tame wa tō wahī'rātitō asimro ni, supara 'ré wa, wamreme zusi da.⁶ Wasisawi za'ra pari, wa tō asisi ni apā uba're wawē neb 're, wasi'aba'rē da. Ta norī hā 'ri tēme ma tō apā ai'aba'rē.

⁷ Tawamhā Tiru hawi, wa tō ai'aba'rē ni. Wasi'aba'rēi wamhā, Patorema'ida na 'ri nho'ōmo nhisi u, wa tō aihutu ni. Tame īsazei'wa norī hā wa tō sawi za'ra ni. Tame ma tō bādā hā misi wa'āma ai'utōrī za'ra, ī'rata wasi'ubumroi ré hā.⁸ Tawamhā awēpsi, wa tō ai'aba'rē ni, Sézareza u. Tame wa tō asimro ni, Piripihi nhorōwa āma. Piripi hā Zezusihī wasu'uwe na īsazei'ō'wa norī ma rowasu'u'wa, ta hā.⁷ na īsazei'wa norī pawapto'wa da, da te īpisutu za'ra norī me, aré 're īhāimana mono, Zeruzarē āma.⁹ ī'ra norī sipi'ō norī hā īmro'ō za'ra hā maparane si'uiwa na īhāiba hā, te 'Re īhāimana u'āsi mono hā te te dama 're sadawa

wasu'u za'ra. ¹⁰ Tame ma tō bâdâ hã nasi wa'ãma si'utõrõ za'ra. Tawamhã aibâ hã ma tō watëme tiwisi za'ra, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. Aibâ hã 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa, Adabu na ïsisi hã. ¹¹ Watëme wisi wi, ma tō Paruhu usisizé hã tiwi waze. Ma tō ãma sipara'õtõ wasisi. Ma tō duré ãma sipawasisi. Taha pari, ma tō wama rowasu'u za'ra, ãne:

— 'Re ïhâimana u'âsi mono pẽ'ëzani hã ãne ma tō ïma waihu'u: "Ã da'usisizép tede'wai ma, te za zudezu norõ hã ãne 'manharõ za'ra, Zeruzarë ãma 're ïsi'ubumroi mono hã. Zudezu'õ norõ ma, te za hâiba nhomri za'ra." — ãne ma tō wama waihu'u sirõmo za'ra, Adabu hã.

¹² Tawamhã ïmreme wa te wapari za'ra wamhã, tame ïsazei'wa norõ 're ïsi'ubumroi mono norõ me, wa tō Paruhu wi rosawi za'ra ni aré, Zeruzarë u morõ tō da. ¹³ Tawamhã asa te wama nhari za'ra:

— E niha da, ma aiwa'õ na ïwi ïrobzei'õ za'ra wa'wa. Zeruzarë u hã ïmorõ da si, wa tō ïsimia rowë upta. Zezusi hã, Wanhib'apito na te 're sisi mono wa, ãté te za dasiwi ïnherë ni, dazazéb 're. ãté, wa za dârâ. Tane nherë, ïma wẽ di tō, tamomo ïmorõ da hã. — ãne ma tō wama siwaihu'u za'ra asa, wa te waihu'u za'ra da.

¹⁴ Taha wa, Zeruzarë u morõ tō da, wa te oto tiwi rosawi waihu'u za'ra õ di. Taha wa, wa tō tâma nhari za'ra ni oto:

— Wẽ di tō. Mo oto aimorõ. Wanhib'apito te te aima ïwëzéb uwaibaba, te za tō ï'manha. — ãne wa tō tâma rob'ru za'ra ni.

¹⁵ Tame wahâimana za'ra ré, syry na ma wa'ãma ronomro. Tawamhã wanhibro hã wa oto wasima ubumro za'ra ni, Zeruzarë u wasi'aba're da. Taha pari, wa tō wawairébé ni oto. ¹⁶ Sézareza ãma

ĩsazei'wa norĩ hã ma tõ wame si'mazatõrĩ za'ra, umro na wame 'masi'aba'réi hutu da. Tawamhã Menasõhõ nhorõwa u ma tõ wame ai'aba'ré, tame wasi'ubumro da a'â. Duréihã ĩsazei'wa, Menasõ hã. Ípotozé hã Sipri na rob're za'iti nhisi hã.

Paru hã Zeruzarẽ ãma 're ĩsãmra mono zé wasu'u na'rada

¹⁷ Tawamhã Zeruzarẽ u wasihutu wi, ma tõ ĩsazei'wa norĩ hã to sina wazawi za'ra. ¹⁸ Tawamhã awëpsi ma tõ Paru hã wame timorĩ za'ra, Ti'aduhu u. Tame, ma tõ uburé pese ubumro, ĩsazei'wai 'madâ'â'wa norĩ hã. ¹⁹ Tawamhã Paru hã ma tõ uburé sawi za'ra, timreme na. Te te sawi za'ra parimhã, ma tõ tinhimiromhurizém na tãma si-wasu'u za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono, zudezu'õ norĩ ma, uburé te te 're ï'ab'manharõ mono zéb zarina. ²⁰ Paruhu mreme te te wapari za'ra wamhã, aihñi ma tõ ãma tiwata za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma. Taha wa, te asa tãma rowasu'u za'ra, Paruhu ma:

— Wasisãnawã, ãhãna wa za aima wasiwasu'u za'ra ni. Zudezu norĩ hã, wasiré norĩ hã ahâ uptabi na ma tõ Zezusi hã te te sina 're umnhasi za'ra, Danho'reptui'wa na. Aihñi, te simi'ẽ na 're hâimana za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'éré zarina. ²¹ Ta norĩ hã ma tõ aiwasu'u wapari za'ra, wasiré zudezu norĩ ma, asimirowahutu wasétē newa. Mozésihi nhimi'ui'érézé hã, te wasiré zudezu norĩ wi ïsawi za'ra, u, daro mono bâ 're ïhâimana za'ra mono wi, ãma 're hâimana za'ra mono tõ da. Duré Mozésihi nhimi'ui'éré zarina, ti'ra norĩ te te 're sihâiwata nihîhari za'ra mono tõ da, ma tõ, u, wasiré zudezu norĩ wi ïsawi. Åne ma tõ aiwasu'u hã wapari

za'ra, ta norī hā. ²² Āhāna aihīni, te za aiwaihu'u za'ra ni, we aiwisizém na hā. E marī, wa za tawamhā 'manharī za'ra ni, āne aiwasu'u hā tō senai ō na da te waihu'u za'ra da. ²³ Tawamhā āne wa za aima roti za'ra ni, marī 'manharī da, 're aihāimana wē mono zé hā da te waihu'u za'ra da. Wawa'wa, aibā maparane si'uiwa na īhāiba hā marī na ma tō tāma ropisutu za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma. ²⁴ Tawamhā te za asiré īsimroi mo, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u, marī hā Mozésihi nhimi'ui'éré zarina asiré 'manharī za'ra wa'aba da, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, aihāiba wasétē āna aihāimana za'ra wa'aba da, tāma. Tawamhā 'Re īhāimana u'āsi mono ma, pone'ērebā te te siwi īsimro hā te za tāma īwa'ābā za'ra. Tawamhā te za oto si'rāpari za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te te īropisutu za'ra zéb zarina, te te tāma āma ī'uwaimrami za'ra na da te īwaihu'u za'ra zéb da hā. Āne hā 'manharī wamhā, aihīni te za aiwaihu'u za'ra ni oto, aiwasu'u hā tō senai ō na hā. Te za duré aiwaihu'u za'ra ni, 'Re īhāimana u'āsi nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'éré zarina 're ī'aihāimana mono zém na hā. Āne hā 'manharī da, wa aima roti za'ra ni, wasiré īsazei'wa zudezu norī, te te aiwaihu'u za'ra da. ²⁵ E niha tawamhā zudezu'ō nherē, īsazei'wa norī 're īhāimana za'ra mono zéb da hā. Āne wa tō tāma roti pari za'ra ni: "Danhimizama hā romhāiba 'manharī āma 're dawata za'ra mono da, da te 're īsimroi mono nhi hā 're huri aba mono ō di za. Duré īwapru hā 're âhuri aba mono ō di za. Duré danhimizama da te 're īsō'reti za'ra mono nhi hā 're huri aba mono ō di za. Duré aihāiba na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono ō di za." Āne wa tō tāma rob'ui'éré za'ra ni. — Āne te Paruhu ma

rowasu'u za'ra.

²⁶ Tawamhā Paru hā ma tō āma saze za'ra, aibā norī siré morī da. Tawamhā awēpsi, ma tō Paru hā te te simro, aibā norī hā, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u. Marī hā ma tō īsiré 'manharī za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, hāiba wasétē āna tāma hāimana za'ra da. Taha pari, ma tō āzé, 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa u. Sébré wamhā, ma tō dama pisutu bādā hā, marī te te siwi ī'manharī 'rāsatu zéb da hā. Te te siwi 'manharī parimhā, te za marī hā īhāiba mono bā tāma sōmri za'ra, sasedoti norī ma, si'udâna za'ra. Tawamhā te za waihu'u za'ra ni, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, te te ī'manharī 'rāsatu za'ra zém na hā.

Zudezu norī hā, Paruhu zada īsiti'ru za'ra zé wasu'u

²⁷ Tawamhā bādā 7 na zahadu āma si'utōrī ð di, te te siwi ī'manharī 'rāsatu zéb u hā, Paru norī hā. Romhuture di oto. Tawamhā zudezu norī hā Azi'a hawi īsihudu ma tō Paru hā sima sāmri za'ra, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb āma. Izarazéhé nnihudu norī te, 'ri 'wawi wa'ra āma sāmra ré, ma tō siwi 'madā. Taha wa, ma tō sada dawada'uri wasétē za'ra, Paruhu da. Tawamhā ma tō oto siwi pa'ā, Paru hā. ²⁸ Taha wa, te si'mahārā za'ra zudezu norī hā, āne:

— Wasiré Izarazéhé nnihudu norī, wei wa'āma ana wa'aba. Ā hā aibā hā ma tō daro mono bā te te dama 're rowahutu, da te dasiwi wawē'ō za'ra da, duré Mozésihi nhimiroti hā da te dasiwi wē'ō za'ra da, 'Re īhāimana u'āsi mono nhorōwa zama da te dasiwi wē'ō za'ra da. Ma tō duré zudezu'ō norī hā we te te simro, 'Re īhāimana u'āsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb u. īsōrōwa hā wē nherē, ma tō wawi wasétē za'ra. — Āne ma tō da'mahārā

za'ra, tame ūsi'rā'ōtō norī hā, aihīni Paruhu zada dazahi za'ra da. ²⁹ Ta norī hā ma tō aibâ hā 'madâ'â za'ra aré, Toropimu na ūsisi hā, Epézu āma 're ūsāmra mono hā. 'Ri nho'ōmo nhi'riti na Paruhu siré morī ré, ma tō 'madâ'â za'ra. Taha wa, ma tō āma romnomri za'ra, zudezu'ō nherē, 'Re ūhaimana u'āsi mono nhorōwa u Paru te te saprōni 'ru te. Taha wa, te ãne da'mahârâ za'ra, zudezu norī hā.

³⁰ Taha wa, Zeruzarē 'remhā 'ri wa'ōtō mono bâ ma tō ro'wa'rudu hā te te ropé. Tawamhā Paruhu zô ma tō dasitēme dasisa're, 'Re ūhaimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb u. Ma tō dasiwi pa'āri ni 'ri para, rob u da te dasiwi wazere da. Da te dasiwi wazere parip si, ma tō oto tiwi 'ri nhitom ni. ³¹ Tawamhā te aré dasiwi ūwirīzé wasu'u hā ma tō wapa, Roma na 'ri nho'ōmo nhisi hawi da'wapéi'wa norī nhib'apito hā, Zeruzarē āma 're ūdasi'ubumroi mono norī ūsib'ru za'ra zé wasu'u hā. ³² Tawamhā awa'awi ma tō tinhib'a'uwē norī zô hârâhai'aba'rē za'ra, tiwada'uri'wa norī me siré sisa'rei mono da, datēme. Ūtēme ūsisa'rei mono hā da te 'madâ'â za'ra wamhā, ma tō āma rosahâri za'ra ni, Paruhu āma hā. ³³ Tawamhā apito hā ma tō Paruhu u ai'rē 'râwi. Ma tō pa'â. Taha pari, ma tō duré da'wapéi'wa norī ma ti'ru, te te siwi pawasisi da, maparane ūsi'uwa nhorō rutu na. Taha pari, ma tō āma da'azadanha, ãne:

— E 'wa hā ã hā aibâ. E marī ma tō 'manha. — ãne ma tō āma da'azadanha.

³⁴ Tawamhā dasiwa'râmi te nasi tâma 'mahârâ za'ra ni, dasimana'râmi hawi. Da te tâma wasu'u waré za'ra õ di. Dahârâ si'rahâri ahâ wamhā, ūwasu'u uptabi hā te te waihu'u õ di, apito hā. Taha wa, da'wapéi'wa norī ma, ma tō ti'ru, Paru te te

siwi saprōni da, tinhorōwa u. ³⁵ Tawamhā hâimo 'ri para u sai'urizéb u sihutu wamhā, da'wapéi'wa norī hā ma tō te te siwi upari, Paru hā, zudezu norī hā sahi sina, ĩsarina si'aba'rei wa. ³⁶ Taha wa, ma tō nasi tāma 'ru za'ra, ãne:

— Wîrî aba. Wîrî aba. — ãne te nasi tāma 'ru za'ra.

³⁷ Tawamhā da'wapéi'wa norī hā apito nhorōwa u te te siwi 'mazébré õ ré, Paru hā ma tō apito ma tinhā, ãne:

— E aima wē õ di, aima ĩsiwasu'u da hā. — ãne te tāma tinhā, deredu norī mreme na.

Tawamhā apito hā te asa tāma tinhā:

— E nare aima waihu'u pese di, deredu norī mreme hā. ³⁸ Wa tō aré aï'āma romno, a hā ezipsiu newa. Nimosi ni'wa hā ezipsiu hā ma tō aibâ norī ãma aiwanhizari za'ra. Ta hā 4 miu na ma tō te te simro, rowaséte 'manharî'wa norī hā a'ubuni u. Roma ãma apito wi sipizari za'ra da, dapârîzéb ré, ma tō te te simro. 'Wazé, a hā simroi mono õ di. — ãne te tāma tinhā, apito hā.

³⁹ Tawamhā Paru hā te asa tāma tinhā:

— Wa hā zudezu. Tasu na 'ri nho'u ĩsa'etē nhisi ãma ĩpotozé hā, Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma hā. 'Wazé za ĩma ĩwē, te dama ĩrowasu'u da hā. — ãne te asa tāma tinhā, Paru hā.

⁴⁰ Tawamhā da'wapéi'wa norī nhib'apito hā ma tō tāma wē tō, te te dama rowasu'u da.

Paru hā si'uiahâ na dama ĩsiwasu'uzé wasu'u na'rada

Tawamhā te te dama rowasu'u da, apito te te tāma wē wa, ma tō Paru hā sai'u hâimo, 'ri para u sai'urizém na hā. Tame ma tō tinhib'rada hā dama wē hâimo, ari'iwi dasi'ubumro da. Taha wa, ma tō tawarõtâ'â za'ra ni. Dawarõtâ'â

za'ra wamhā, Paru hā ma tō timreme na dama rowasu'u, ebreusi norī mreme na.

22

¹ Āne te Paru hā dama siwasu'u:

— Ÿsiré norī, duré wamama norī, ma'āpē Ÿwapari pese za'ra wa'aba za. Wa za oto aimā Ÿsiwasu'u za'ra wa'wa, 're Ÿhāimana mono zém na hā Ÿwaihu'u za'ra wa'aba da. — Āne ma tō tisiwasu'u na tāma sānā'rata za'ra.

² Tawamhā ebreusi mreme na te te dama Ÿrowasu'u za'ra zé hā da te wapari za'ra wamhā, ma tō tāma tawarōtā'â pese za'ra ni oto. Tawamhā te duré tāma siwasu'u za'ra, āne:

³ — Wa hā, zudezu. Tasu na 'ri nho'ōmo nhisi āma Ÿpotozé hā, Sirisiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi 'remhā. Āme Zeruzarē āma wa tō Ÿprédu. Damarizé hā ma tō te te Ÿma 're rowahutu, wahi'rata norī nhimiroti na hā. Ÿnhimi'ē na wa tō te 're romhuri pese, 'Re Ÿhāimana u'âsi mono ma. A norī wa'wa hā asimi'ē na tāma 're Ÿromhuri za'ra wa'aba mono ne, wa tō Ÿhō ma si 're Ÿsisōmri u'âsi, Ÿnhimi'ē na te tāma 're romhuri pese mono da, asine wa'aba.

⁴ Wa tō te da'āma 're rowasétē aré, 're Ÿdanomro mono zép tém na 're Ÿdanomro mono norī āma hā. Ÿzadawa para ma tō aibâ norī hā da te 're pawasisi za'ra, pi'ō norī zama. Ÿzadawa para, ma tō duré da te 're simro, dazazéb u hā. 'Re dâ'â za'ra mono da, wa tō āne hā te tāma 're 'manharī za'ra, Zezusihī zazei'wa norī ma hā. ⁵ 'Re Ÿhāimana u'âsi mono ma, da'āma romhuri'wa Ÿpire uptabi hā ma tō āne na hā Ÿwaihu'u, sasedoti Ÿpire uptabi hā, duré uburé zudezu norī ma roti'wa norī zama. Ta norī hā Ÿāma sadanharī za'ra wa'aba wamhā, te za āne na

hã aima ïwasu'u za'ra wa'wa, sena na. Ta norñ hã ma tô tinhimi'ui'éré hã ïma sõmri za'ra, Damasitu u te âri da, ïsiré dama ïpire norñ ma. Taha zarina, wa tô mo, Damasitu u te we simroi mono da, ïsazei'wa norñ hã. ïsi'uwazi nhorõ rutu na pawasisi ré, Zeruzarẽ u we te simroi mono da, wa tô sô ïmorñ za'ra, ãme da te hâ za'ra da.

⁶ — Tawamhã Damasitu u te rosahutu wapsi, abzuma wa'wa ma tô hâiwa hawi rowa'a za'ene hã ïma ai'ubuzi, waptu na ïhâiba nho'õmoi baba.

⁷ Taha wa, wa tô waptârã, ti'ai wa. Ni'wai mreme hã wa tô wapa. ãne te ï'mahâ: "Saru. Saru. E marñ wa, te ïwi 're ïrowasutu u'âsi mo." — ãne te ï'mahâ.

⁸ — Tawamhã wa tô asa sada'â: "Apito, e 'wa hã, a hã."

— Tawamhã te duré asa ïma tinhâ: "Wa hã Zezusi, Nazaré ãma aré 're ïnhâmra mono. Te ïwi 're ïrowasutu u'âsi mo." — ãne te ïma siwasu'u.

⁹ — Rowa'a za'ene hã ïma si'ubuzi wamhã, ïsiré ïsi'aba're norñ hã ma tô 'madâ'â za'ra, rowa'a hã. Tane nherẽ, ta norñ hã ïmreme hã te te wapari waihu'u za'ra õ di, ïma ïnharñ'wai mreme hã. ¹⁰ Tawamhã wa tô duré 'mahâ, ãne: "Apito, e marñ, wa za 'manha."

— Tawamhã Wanhib'apito te ïma tinhâ: "Ai-wahutu, Damasitu u aimorñ da. Tame te za ni'wa hã aima roti, uburé 'Re ïhâimana u'âsi mono te te aima ïpisutuzé hã 'manharñ da." — ãne te ïma tinhâ.

¹¹ — Tawamhã rowa'a za'ene hã ma tô ïtob'a. Taha wa, ïsiré ïsi'aba're norñ hã ma tô ïpano na siwi ïzaprõ. Taré ta norñ hã te te siwi ïzaprõni na wa tô wi, Damasitu u. ¹² Tame aibâ hã te 're hâimana, Ananiza na ïsisi hã. Ta hã 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata wapari pese 'wa. Zudezu norñ hã

tame 're ūsi'ubumroi mono hā ma tō Ananiza hā te te 're wēsāmri za'ra. ¹³ Ta hā ma tō we ūzô rītī. Tawamhā, ūtēme wisi wamhā, ma tō ūma tinhā, āne: “Ūsisānawā Saru, apā rob'madâ'ā.” – Āne te ūma tinhā, aibā hā.

– Tawamhā awa'awi, wa tō duré apā rob'madā. Taha wa, Ananiza hā wa oto 'madā. ¹⁴ Tawamhā ta hā te duré ūma tinhā: “Re ūhāimana u'āsi mono hā wahi'rata norī nhib'apito hā ma tō sima aipisutu, te te ai'āma sima 're ūroti mono zé hā waihu'u da. Ma tō duré aima pisutu, Wanhib'apito Zezusi hā ūwē uptabi 'manharī'wa hā bādādi wa, sabu da, duré ūmreme hā wapari da. ¹⁵ A hā te za dama 're ūsadawa wasu'u mo, dahāiba mono bā. Ta hā atōmo na ūsabu hā, duré aipo're na ūmreme hā ūwapari hā te za dama 're ūwasu'u mo. ¹⁶ E marī zō te bétē asimipa, āhāna hā. Ma'āpē aiwahutu, ā dawabzuri hā da te aima 'manharī' da, duré Wanhib'apito wi rowaptērē da, te te asō'reptu da. Tawamhā aiwasédé hā te za aima tipa.” – Āne ma tō ūma roti, Ananiza hā.

'Re ūhāimana u'āsi mono hā Paruhu ma, romhuri te te ūpisutuzé wasu'u'

Tawamhā Paru hā dama siwasu'u 'rāsatu da, ma tō āne dama rowasu'u:

¹⁷⁻¹⁸ – Tawamhā, Zeruzarē u apā ūwisi wamhā, 'Re ūhāimana u'āsi mono āma 're ūidawata za'ra mono zéb u wa tō mo, tāma ūmreme da. Tawamhā tāma ūmreme sina, ūnhotō ūnherē, ūnhotō 'rowi te ūrosawērē ne, wa tō Wanhib'apito hā sabu. ūmreme hā wa tō wapa. Te ūma tinhā, āne: “Ai'aba'rē na aiwatobro Zeruzarē hawi, āmemhā da te aiwapari za'ra ū wa za, ūwasu'u na hā.”

19 — Tawamhā wa tō asa tāma ūsiwasu'u: “Āme 're ūsi'ubumroi mono norī hā ma tō ūhāimanazém na siwi ūwaihu'u. Rowahutuzé mono bâ wa tō asazei'wa norī zô 're ūzasi, dazazéb 're te 're 'mazai mono da, duré te 're ahâ za'ra mono da. **20** Duré Esitéwā, dama aiwasu'u'wa hā da te dasiwi wîrī wamhā, wa tō dasiré ūhâiba. Wa hā wa tō āma da'ab'madâ. ūma wē di, ūdâ'âzé hā. ūrī'wa norī uza, ūsisiwimhā ūubuzé hā, wa tō sa 'madâ'â za'ra.” Āne wa tō asa tāma ūsiwasu'u, Wanhib'apito ma.

21 — Āne na Wanhib'apito ma, ūsiwasu'u wamhā, ma tō ūma rob'ru, āne: “Mo oto aimorī. Zudezu'ō norī tēme, wa za asatō, romhâ na.” Āne ma tō ūma rob'ru, Wanhib'apito hā. — Āne ma tō Paru hā tisiré zudezu norī ma hā siwasu'u.

22 Tawamhā Paru hā zudezu'ō norī hā te te sisi wamhā, ma tō sada tizahi za'ra, zudezu norī hā zudezu'ō norī te te sisi ūré hā te te aré wapari wē za'ra nherē. Taha wa, te sa'êtē sima 'mahârâ za'ra, zudezu norī hā, āne:

— Wîrī aba. ūré hā wasétére di. Dâ'â hâ.

23 Āne ma tō zudezu norī hā āma si'mahârâ za'ra, hârâ 'râihâ na, ūsisiwimhā ūubuzé hâimo te te 're wanarî za'ra mono sina. Ropru te duré hâimo sâmra za'ra, sada siti'ru za'ra wa.

*Paru hā da'wapéi'wa norī nhib'apito ma,
ūsiwasu'uzé*

24 Tawamhā romanu hā da'wapéi'wa norī nhib'apito hā ma tō da'wapéi'wa norī ma 'ru za'ra, 'ri para u te te siwi 'mazébré da, Paru hā. Te duré tāma 'ru za'ra, te te siwi 're pré'ê mono da, siwasu'u da, zudezu norī te te sima ūruzém na te te waihu'u da. **25** Tawamhā ma tō siwi

hiwasisi, ūsi'uwazi nhorō rutu na te te siwi 're pré'é mono da. Tawamhā Paru hā ma tō da'wapéi'wa norī nhib'apito zadawa para dawada'uri'wai ma tinhā, ãne:

— E ūwasétē na asiwí ūwaihu'u aba wa, ma tō asiwí 're ūpré'é aba mo. Ē tō ūwaibaba ãne hā, wa hā romanu nherē. — Ñane te Paru hā tāma tinhā, da'wapéi'wa norī wada'uri'wai ma.

²⁶ Tawamhā Paruhu mreme te te wapari wamhā, da'wapéi'wa norī wada'uri'wa hā ma tō tinhib'apito ma wasu'u:

— E marī ãma 'manharī da bā. Ni'ā. Ō hā romanu. — Ñane ma tō tāma wasu'u.

²⁷ Taha wa, apito hā ma tō mo Paruhu u, te te sadanhari da. Tawamhā ãne te sadanha:

— Úma asiwasu'u na, te waihu'u da. E nare a hā romanu.

— Úhe. Wa hā, romanu.

²⁸ Tawamhā apito hā te duré tāma siwasu'u, ãne:

— Wa hā duré, romanu. Úpoto'wa hā romanu õ nherē, wa'âbâ za'ëtë uptabi na wa tō ūsiwa'â romanu norī ma, ūsiromanu da.

Tawamhā Paru te asa tāma tinhā:

— Tazahā úpoto'wa hā romanu wa, wa hā duré romanu u'â. — Ñane te asa tāma tinhā.

²⁹ Tawamhā Paru hā romanu na siwasu'u wa, awa'awi ma tō da'wapéi'wa norī hā tāma ai'rē za'ra, te te siwi sadanhari za'ra ãna. Duré da'wapéi'wa norī nhib'apito hā ãne na te te waihu'u wamhā, ma tō pë'ëwara, ūsimiwada'uri zarina, te te siwi hiwasisi wa.

Paru hā dama roti'wa norī nho're ūsiwasu'uzé

³⁰ Tawamhā da'wapéi'wa norī nhib'apito hā ma tō sima wē, zudezu norī hā Paruhu āma īwasédé hā te te siwi āma īhirizé hā sena na te te waihu'u da. Taha wa, awēpsi ma tō 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa īpire norī ma 'ru za'ra, uburé zudezu norī ma roti'wa norī ma zama, Paruhu zada si'rā'ōtō da. Da'wapéi'wa norī ma, ma tō duré 'ru za'ra, Paruhu pawasisizé hā te te tāma wasihu za'ra da, dama īpire norī nho're sab da.

23

¹ Tawamhā zudezu norī ma roti'wa norī tēme, te rob'madâ'â pese, Paru hā. Te tāma nharī za'ra, āne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norī, wa hā wa tō 're īsi'madâ'â u'āsi, 're īmorī wē u'āsi da, 'Re īhāimana u'āsi mono nho'a. Taha wa, īpē'ē wapu na wa 'rāwi 're īsisaze. — Āne te tāma siwasu'u za'ra.

² Tawamhā Ananiza hā sasedoti īpire uptabi hā ma tō ti'ru, ī'rata īsimasam norī ma, te te siwi sadawa pré'é da, Paru hā. ³ Taha wa, te Paru hā asa tāma tinhā:

— Oro wama roti'wa za a hā, ma aiwasédé hā ī'āma ī'manha. A hā āme te asā, īpibu da, 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina 're īmorizéb zō. Tane nherē, īsimiroti hā ma tō ī'upa. Da te īzadawa pré'é da, ma tō dama ī'ru. Ta hā 'Re īhāimana u'āsi moño nhimiroti zarinai õ di. Taha wa, te za ai'azā. — Āne te tāma tinhā, Paru hā.

⁴ Tawamhā ī'rata īsimasam norī hā te tāma nharī za'ra, āne:

— E marī da, ma tō sasedoti īpire uptabi āma īwasé.

⁵ Tawamhā Paru te asa tāma nharī za'ra:

— E nare ta hā sasedoti dama ūpore. Te waihu'u ū di. Te waihu'u 'wa'âhā, te tāma nhari ū di aré. 'Re ūhaimana u'âsi mono mreme ui'éré 'rata na wa tō ãne hā waihu'u za'ra ni: "Ni'wa hā dama pire wamhā, tāma 're aimreme wasétē za'ra wa'aba mono ū di za." Æne ma tō wama waihu'u za'ra. — Æne Paru te asa tāma nhari za'ra.

⁶ Tawamhā Paru hā ma tō waihu'u, dama roti'wa norī, sina ūsipo'o za'ra zé hā. Ni'wam norī hā sadusezu, duré ni'wam norī hā parisezu. Tawamhā, ma tō dama si'mahā, ãne:

— Wasiré Izarazéhē nihudu norī, ūwapari za'ra wa'aba. Wa hā parisezu. ūmama norī zama parisezu. Dadâ'â nherē, apâ dahâiwa'utuzé wasu'u hā te sazei wa, wa asō're ūzab za'ra wa'wa, asiwi ūwaihu'u za'ra wa'aba da, taha zō si 're ūhimipari u'âsi mono wa. — Æne ma tō dama si'mahā.

⁷ Tawamhā mreme pari, tame ūsi'rāl'ōtō norī hā ma tō sina ūsipo'ozéb zarina sima nhari za'ra, parisezu norī hā, sadusezu norī me. ⁸⁻⁹ Parisezu norī nhimizazezé hā, ãne: 'Re dadâ'â za'ra mono nherē, apâ 're ūdahâiwa'utu za'ra mono na, duré hâiwa ãma 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norī hā tō sena na 're ūhaimana za'ra mono na, duré dapē'ëzani hā dawi 're wairébé mono wamhā, nimomo 're ūdanomro mono na hā. Æne parisezu norī nhimizazezé hā. Tane nherē, sadusezu norī hā ãne na simizaze za'ra ū di, ta norī hā. 'Re ūdahâiwa'utu za'ra mono zé hā, mare di, u. Duré hâiwa ãma 'Re ūhaimana u'âsi mono ma, romhuri'wa norī hā, mare di, u. Duré dapē'ëzani, dawi 're wairébé mono wamhā, nimomo 're danomro mono ū di za, u. Æne sadusezu norī nhimizazezé hā. Taha wa,

ma tō 're sisadawa 'rui u'âsi za'ra, parisezu norī hā, sadusezu norī me.

Tawamhā 'Re īhāimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na dama rowahutu'wa norī hā, parisezu na 're īhāimana za'ra mono norī hā hāwi ma tō aimasa, Paru, da te dasiwi ī'ârizé hā te te siwi wē'ō wa. Āne te mreme 'rāihā na nasi ãma si'mahārā za'ra:

— Aibā hā, õ hā wa tō waihu'u za'ra ni. Tiwasédé hā te te âri õ di. Āté hāiwa ãma 'Re īhāimana u'âsi mono ma romhuri'wa, ma tō tāma rowasu'u. Āté ni'wai pē'ēzani, ma tō nima hawi tāma rowasu'u. — Āne te parisezu norī hā nasi ãma si'mahārā za'ra.

¹⁰ Tawamhā damreme tete na dasi'wapé za'ra wa, da'wapéi'wa norī nhib'apito hā ma tō ãma hâtārā, Paruhu ãma, da te dasiwi hâiba'ēi mono õ'umnhasite. Taha wa, ma tō da'wapéi'wa norī ma 'ru za'ra:

— Sô ai'aba'réi wa'aba, asiwi wazere aba da, dawa'wa hawi. Tawamhā wanhorōwa u te za we asiwi īsaprōni 'wa apâ. — Āne te tāma 'ru za'ra.

¹¹ Tawamhā taha mara na Wanhib'apito hā ma tō tāma sihâi'ré, Paruhu ma. Te tāma tinhā, āne:

— Aipahi tō. Āme Zeruzarē ãma ma tō dama īwasu'u pa. Roma na 'ri nho'ōmo nhisi ãma te za duré õhō na si dama īwasu'u, niwamhā.

Zudezu norī hā Paru te te sima ī'ru za'ra zé wasu'u

¹² Tawamhā awē rowa'a wi, zudezu norī hā ma tō pi'uriwi si'rā'ōtō. Te sima 'ru za'ra, Paru hā te te siwi wîrī da. Āne te sima ãma roti za'ra:

— Paru hā wa te wasiwi wîrī aba. Tawamhā 'Re īhāimana u'âsi mono ma, wa za wasi'ru za'ra ni, wa te wasiwi wîrī õ wamhā, te te wa'uprosi

da, wa te wasima ū'ruzé hā wa te āma uwaimrami za'ra ū wamhā. Wa te wasima ū'ruzé hā wa te āma uwaimrami za'ra ū ré, wasaihuri ū di za. Duré wa te āhuri ū di za. — Āne ma tō sima roti za'ra, Paruhu āma. ¹³ Aibā hā 40 nhipai u īhāiba hā ma tō āne sima 'ru za'ra. ¹⁴ Tawamhā zudezu norī hā ma tō ai'aba're, 'Re īhāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa ū'pire norī u, dama ū'pire norī u zama. Te tāma nharī za'ra, āne:

— Paru hā wa tō wasima 'ru za'ra ni, wa te wasiwi wīrī da. 'Re īhāimana u'āsi mono ma, wa tō duré wasi'ru za'ra ni, te te wa'uprosi da, Paru hā wa te wasiwi wīrī ū wamhā. Tawamhā wa te wasiwi wīrī ū ré hā, wasaihuri ū di za. ¹⁵ Āhāna, ma'āpē da'wapéi'wa norī nhib'apito ma, waihu'u za'ra wa'aba, asi'rā'ōtō aba zém na. Dama roti'wa norī me, uburé asi'rā'ōtō aba zém na tāma waihu'u za'ra wa'aba, Paru te te ū'manharīzé hā waihu'u pese za'ra wa'aba da newa, Paru hā te te we atēme saprōni za'ra wa'aba da. Tawamhā wa norī hā bādādi wāi wa, wa za sô asimro ni, atēme wisi za'ra wa'aba ū ré, wa te wasiwi wīrī da. — Āne te tāma nharī za'ra.

¹⁶ Tawamhā 'ritéi'wa hā ma tō wapari za'ra, sô īdanhimipari za'ra na hā. 'Ritéi'wa hā Paruhu 'ra wapté, īhidiba 'ra. Taha wa, te Paruhu u mo, da'wapéi'wa norī nhorōwa u te te po're pu'u da. ¹⁷ Tawamhā Paru hā ma tō sô hā, da'wapéi'wa norī wada'uri'wa zō. Te tāma tinhā, āne:

— Ā hā 'ritéi'wa hā āma saprōni, asib'apito u te te tāma rowasu'u da. Marī hā te te ūwaihu'uzém na te za tāma rowasu'u. — Āne te tāma tinhā.

¹⁸ Tawamhā ūwada'uri'wa hā ma tō saprō, apito u. Te tāma tinhā, apito ma:

— Paru hā da'wapéi'wa norī te te 'madâ'â za'ra da, wanhorōwa āma īsa hā ma tō īzō hā. Ta hā ma tō īma tinhā, 'ritéi'wa hā te we atēme saprōni da. Ta hā, marī hā te te īwaihu'uzém na te te aimā rowasu'u da, ma tō īma tinhā, te we atēme saprōni da. — Āne te tāma wasu'u.

¹⁹ Tawamhā da'wapéi'wa norī nhib'apito hā ma tō 'ritéi'wa hā pa'ā. Danhiti ma tō saprō, te te tāma rowasu'u da, āne:

— E marī te za bétē īma īwasu'u. — Āne te sadanha.

²⁰ Tawamhā ma tō asa tāma rowasu'u:

— Zudezu norī hā ma tō sima 'ru za'ra, Paru hā awēpsi te te aiwi waptērē za'ra da, dama roti'wa norī nho're sab da, ītēme satōrī za'ra da. Paru te te ī'manharīzé hā te te waihu'u pese za'ra da newa, te za aiwi waptērē za'ra. ²¹ Tawamhā ītēme satōrī za'ra da, saze za'ra õ di za. Tō'ā. Aibā norī hā 40 nhipai u īhāiba hā ma tō sima 'ru za'ra, te te siwi wīrī da. Te te siwi wīrī õ ré hā, saihuri õ di za, u. Duré â hā te te âhuri õ di za, u. 'Re īhāimana u'âsi mono ma, ma tō duré si'ru za'ra, te te uprosi da, te te sima ī'ru za'ra zé hā te te āma uwaimrami za'ra õ wamhā. Te za, u, sô aimā'uri za'ra. Asa tāma īrowaihu'u za'ra zéb zō si, te āhāna hā mapari za'ra.

— Āne te tāma rowasu'u.

²² Tawamhā apito hā te sadawa uwati, 'ritéi'wa hā, āne:

— Ni'wai ma, īma īrowasu'uzém na hā rowasu'u tō za. — Āne te sadawa uwati, apito hā. Taha pari, te tāma rob'ru, morī da.

Apito Perihi u, Paru da te īsaprōnizé wasu'u

23 Tawamhā da'wapéi'wa norī nhib'apito hā te oto sô tihârâ zahuré, tizapari da'wapéi'wa wada'uri'wa norī zô. Āne te tâma rob'ru zahuré:

— Ma'āpé sô aihârâ aba, da'wapéi'wa norī zô, para na 're īnomro mono hā 200 na īhâiba norī zô, duré awaru na 're īnomro mono hā 70 na īhâiba norī zô, duré īsi'uwa'zī'wa na dapârī'wa norī hā 200 na īhâiba norī zô. Mara sime na te za aiwairébé 'wa, Sézareza u ai'aba'réi wa'aba da. **24** Awaru hā te za īl'ubumroi wa'wa, Paru hā āma īmorîzéb da. Awaru na te za asiwi īsaprōni waré wa'wa, Peri na danhib'apito nhisi u, asiwi āwisi wē wa'aba da. — Āne te tâma rob'ru zahuré.

25 Tawamhā da'wapéi'wa norī nhib'apito hā Zeruzarē āma 're īsämra mono hā ma tô Perihi ma rob'ui'éré. Āne īsimi'ui'éré hā:

26 “Peri, wanhib'apito, uburé na da'madâ'â'wa, wa āma asawi.

“Wa hā, Caradiu Risi'asi.

27 “Ā hā aibâ hā ma tô zudezu norī hā siwi ti'â. Te aré siwi tīwī. Tawamhā wa hā wa tô ītême wi, da'wapéi'wa norī me. Wa tô dawi āma wasisaprī za'ra ni, romanu na 're īhâimana mono na te waihu'u wa oto. **28** Wa tô īsimi wē, īwasédé hā da te āma īsa'razé hā te waihu'u da. Taha wa, wa tô saprō, zudezu norī ma roti'wa norī tême. **29** Taha wa, wa tô waihu'u oto. Marī īwasédé hā te āma waihu'u õ di, da te īwîrîzéb da hā, duré dazazéb 're, da te dasiwi īsérêzéb da hā. Mare di. Zudezu norī 're īhâimana za'ra mono zé wa'râmi, 're īhâimana mono zém na si ma tô īwasédé hā siwi āma sa'ra. **30** Zudezu norī hā te te siwi wîrî da, te te sima ī'ru za'ra zé hā ma tô duré īma waihu'u ni. Te waihu'u wi, wa tô āma atême satō, sa'ëtē. īwasété na tâma īnharî'wa norī ma, wa tô duré āma rob'ru za'ra, āma

atēme si'aba're da, asõ'a te te ūwasédé hā ãma sa'ra da. Āne si, wa ãma aima rob'ui'éré."

³¹ Tawamhā da'wapéi'wa norī hā te te tāma ūru za'ra zém na ma tō ãma uwaimrami za'ra. Paru hā ma tō siwi saprō. Tawamhā tō ã mara na ma tō ai-hutu, Ātipatiridi na 'ri nho'ōmo nhisi u. ³² Tawamhā awēpsi, da'wapéi'wa norī, para na ūsi'aba're norī hā ma tō apā ai'aba're, tinhorōwa u. Paru hā ma tō rēme za'ra, awaru na 're ūnomro mono norī si te te siwi saprōni da oto. ³³ Tawamhā ta norī hā ma tō siwi saprō, Sézareza u. Tamomo sihutu wi, ma tō awa'awi siwi saprō Paru hā, apito u. Tawamhā ma tō apito ma rob'ui'éré hā sōmri za'ra. ³⁴ Apito, ma tō sōré, rob'ui'éré hā. Te te sōré parip si, ma tō Paru sadanha:

— E niha asipti'a nhisi hā.

Tawamhā te asa tāma tinhā:

— Sirisiza na ūnhipti'a nhisi hā.

³⁵ Tawamhā te te waihu'u wamhā, apito hā te tāma tinhā:

— Aiwasédé hā te te ai'ãma ūsa'ra norī hā we sihutu wapsi, wa za aiwapa, ta norī siré. — Āne te tāma tinhā.

Tawamhā ma tō da'wapéi'wa norī ma Paru hā 'ru za'ra, Erodihi nhorōwa ãma te te siwi sērē da. Te te duré siwi 'madâ'â pese da zama, te tāma 'ru za'ra.

24

Zudezu norī hā Paruhu ãma ūwasédé te te siwi ãma ūhirizé wasu'u

¹ Tawamhā bâdâ hā 5 na ma tō ãma ne, Erodihi nhorōwa ãma hâimana ré hā, Paru hā. Tawamhā Ananiza hā, 'Re ūhâimana u'âsi mono ma da'ãma

romhuri'wa ūpire uptabi hā ma tō Sézareza u wi, sasedoti ūpire uptabi hā. Ni'wam norī hā, da'madâ'a'wa norī hā ma tō siré te te simro. Danhimirob'manharižém na dawasu'u'wa zama te siré saprōni za'ra, Téturu na ūsisi hā. Ta norī hā apito Perihi ma, ma tō ūwasédé hā siwi āma tihi, Paruhu āma. ²⁻³ Tawamhā apito Peri hā ma tō Paruhu zō hā, danho're sab da. Taha pari, Téturu hā ma tō oto Paruhu āma ūwasédé hā āma tihi. Apito ma, te rowasu'u, ãne:

— Roti'wa, a hā aiwē uptabi di. A hā wama 're roti wē u'âsi mono wa, wa rowē na si 're wahâimana za'ra ãhâna hā. Wa'madâ'a'wa norī ma, ma tō 're ūroti wē u'âsi mo, daro mono bâ te te 're wa'madâ'a wē za'ra mono da, marī ūwasédé hā te te wama 're pese za'ra mono da. Tawamhā waro mono bâ, asimipawaptobzém na wama 're asôpru mono wa, wa wa te 're aiwësämri u'âsi za'ra. ⁴ Tane nherē, ūwapari wa'a õ'umnhasite, ūmreme syry na wa za aima rowasu'u. Asôpru wa, da'upana te aima rowasu'u wamhā, ãté aima wē di za, ūwapari da hā. ⁵ Õ hā aibâ hā wa tō waihu'u za'ra ni, timreme na daré ro'wa'rutu'wa na hā. Duré daro mono bâ zudezu norī hā te te ūropéi mono tême 're morī wamhā, ma tō te te da'âma 're aro'wa'rutu. Duré nazarenu na dasina dasipo'ozém nhisi niwî, 're ūnomro mono ma hā pire di, õ hā. ⁶ 'Re ūhâimana u'âsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zé hā te aré wawi wasété, 'ri hā. Tazahā wa tō wasiwi âri ni. ⁷ Tawamhā apito Risi'asi hā ma tō watëme wi. Sa'ëtë ma tō wawi ti'â, Paru hā. ⁸ Ta hā ma tō ūwasété na tâma ūnharî'wa norī ma 'ru za'ra, asô'a simasab da, te te aima wasu'u za'ra da. Taha wa, ã hā aibâ hā sadawa pibui wamhā, tō sena na te

za ūwaihu, ūwasédé hā wa te wasiwi āma ūsa'razém na hā. — Āne te Téturu hā apito sada wada'u.

⁹ Tawamhā zudezu norī, tame ūsimasam norī hā te duré sadawa waptob za'ra, ūwasu'u tō sena na.

Paru hā, Perihi uiwada ūsiwasu'uzé

¹⁰ Tawamhā apito hā ma tō Paruhu ma tinhib'rada sarōtō, timreme hā te te oto wazere da. Taha wa, Paru hā timreme hā ma oto waze, āne:

— Ma tō ai'āma tiwahub ahā, āme dama rowairébé'wa na 're aihāimana mono ré hā. Āne hā ūma waihu'u pese di. Taha wa, asō'a ūsi'uihā na aima ūsiwasu'u da hā, ūma wē di. ¹¹ ūmreme hā sena na te za ūwaihu. Nimosi, wa tō wi, Zeruzarē u hā. Bâdâ 12 na ma tō ū'āma ne, tame ūnhamra ré hā. 'Re ūhāimana u'āsi mono āma ūwata dā, wa tō wi. Tawamhā 'Re ūhāimana u'āsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb āma 'ri 'wawi wa'ra 're, ūnhamra ré, ūsiré zudezu norī hā ma tō ūsāmri za'ra. ¹² Tane nherē, ūmreme na te ūdazadawa 'razāri na hā te te ūwapari za'ra õ di. Zudezu norī te, rowahutuzé mono bâ ūmreme na te dazada'rāmi õ di. Duré 'ri babab zama te da'azada'rāmi mono õ di. ¹³ Taha wa, ūwaséte newa, tō sena na te te siwi ū'āma sa'ra waihu'u õ di. Mare di. ¹⁴⁻¹⁵ Āne wa za aima ūsiwasu'u. 'Re ūdanomro mono zép téb zarina, wa tō te 're romhuri, 'Re ūhāimana u'āsi mono ma. 'Re ūdanomro mono zép té wasu'u hā te zudezu norī hā te te siwi 're wē'õ za'ra, senai õ newa. Tane nherē, 'Re ūhāimana u'āsi mono nhimiroti hā, wah'i'rata norī nhib'apito nhimiroti hā wa tō uburé saze, Mozési te te āma ūrob'ui'éré hā. ūsadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimi'ui'éré hā wa tō duré saze. ūwasédé hā te te siwi ū'āma ūsa'ra norī hā 'Re ūhāimana u'āsi mono āma tē te ūsāmri za'ra ne, wa duré wa

hā āma sasō. Dadâ'â nherē, aihīni apâ te te 're ūda'ahâiwa'utu mono zém na wa tō āma sasō, ūwē hā duré ūwasédé hā apâ te te 're ūda'ahâiwa'utu mono zém na hā. ¹⁶ Taha wa, ūwē hā te 'manharī tō da hā, ūwa'a õ di, ūpē'ē wapu na 're ūsi'madâ'â u'âsi mono da si, 'Re ūhâimana u'âsi mono nho'a, duré danho'a zama. — Āne te Paru hā tāma siwasu'u, apito Perihi ma.

¹⁷ Te duré tāma siwasu'u, āne:

— Zeruzarē nhiti 're ūmorī ré, ma tō ū'āma ti-wahub ahâ. Tawamhā tamomo wa tō apâ mo, danhibzari hā te âri da, ūsiré norī ma, te sōmri da. Duré danhimizama hā da te ūsimro hā 'Re ūhâimana u'âsi mono ma, te sōmri da, āma ūwata da, wa tō apâ mo. ¹⁸⁻¹⁹ Āne te 'manharī da, wa tō ūsipese, wasiré zudezu norī 're ūhâimana za'ra mono zéb zarina, 'Re ūhâimana u'âsi mono hā te te ūwēsāmri da. Tawamhā zudezu norī hā Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi ūsihudu hā ma tō ūmadâ'â za'ra, 'Re ūhâimana u'âsi mono āma 're ūdawata za'ra mono zéb āma 'ri 'wawi wa'ra 're. Tame te te ūmadâ'â za'ra wamhā, ū'rata dasi'rā'ōtō õ di. Da te ūmreme 'razâri õ di. Řowē si. Ta norī hā te te ūmadâ'â za'ra norī hā marī ūwasédé hā te te ū'āma waihu'u za'ra wamhā, we si'aba'reí 'wa'âhā, aré wē di, asō'a ūwasédé hā te te ū'āma sa'ra da. ²⁰ Ta norī hā we si'aba'reí õ wamhā, ãté asō'a ūsimasam norī si te za aima ūwasu'u za'ra. Dama roti'wa norī nho're ūzab ré, marī ūwasédé hā te te ū'āma ūwaihu'u za'ra zém na, te za ūwasu'u za'ra, āme ūzab ré. ²¹ Wa hā wa za aima ūsiwasu'u, te ū'mahârâzém na, dama ūpire norī nho're ūzab ré, āne: “Ā bâtâ na wa asō'a ūzab za'ra wa'wa, ūpibui pese za'ra wa'aba da. Dadâ'â nherē, apâ dahâiwa'utuzé, te sazei wa, 'Re ūhâimana

u'âsi mono nhimiroti na 're ïmorïzéb zô te za ïpibu za'ra wa'wa." Ñne si wa tô ïsi'mahâ, dama ïpire norï nho'a ïzab ré. Äté ãne ïmreme wamhã, te ï'âma rosa'rata za'ra, ïwasété na. — Ñne te Paru hã siwasu'u, apito Perihi ma.

22 Tawamhã apito Peri te tâma tinha:

— Zahadu, apito Risi'asi wei wisi wapsi, wa za niha hã aima rowairébé. — Ñne te tâma tinha.

Apito Peri hã ma tô waihu'u pese, 're ïdanomro mono zép té hã. Tane nherë, te te ãma wapari 'râsatu õ di.

23 Tawamhã apito Peri hã ma tô da'wapéi'wa norï wada'uri'wai ma waihu'u, ãne:

— 'Madâ'â pese za'ra wa'aba za, ã hã aibâ hã aiwi simani za'ra wa'aba tô da. Tazahã, marî hã te te 'manharî da, te te sima wë wamhã, syry na te za tâma ïrowairébé 'wa. Duré, ïsiré norï hã ïhâimanazéb da, te te pawaptob za'ra da, we ïtëme sisisi wamhã, wë'õ za'ra wa'aba õ di za, tiwi. — Ñne ma tô tâma waihu'u, apito hã.

Paru hã Apito Perihi nho're ïsabzé wasu'u, Durusiraha nho're me

24 Bâdâ hã siwaptom na ãma ne pari, ma tô apito Peri hã Paruhu zô hâ, timro me, Durusiraha me. Durusira hã, zudezu. Tawamhã Cristu Zezusi hã da te dasina 're ï'umnhasi za'ra mono zém na ma tô Paru hã tâma rowasu'u zahuré. Apito Peri hã ma tô ïsimirowasu'u hã wapari pese.

25 Íwë na si 're ïdanomro mono zém na ma tô tâma rowasu'u, marî hã ïwasédé hã da te dasiwi ïwë'õzém na zama. 'Re danomro wasété mono wa, rob'râsatu u 'Re ïhâimana u'âsi mono, za niha te te dama ïrob'manharî pipa zém na ma tô duré

tāma rowasu'u. Ñne hā te te tāma awasu'u wa, ma tō apito Peri hā tipahi. Taha wa, te tāma tinhā, Paruhu ma:

— Āhāna te za aimo a'â. Niwa te ūsimā wē wapsi, wa za duré asô hâ apâ, te aiwapari da.

²⁶ Tawamhā Paruhu āma te rosa'rata, rob'uiprazém na tāma siwa'âbâ da newa, dazazém hawi watobro da. Taha wa, te nasi sô hâ, te te sima rowasu'u zahuré da.

Paru hā Pesituhu ma, ūsiwasu'uzé wasu'u

²⁷ Tawamhā maparane ma tō āma tiwahu, Sezariza āma sāmra ré, dazazéb 're, Paru hā. Tawamhā Posi'u Pesitu hā te za oto si'apito, Perihi nhowa're're. Taha wa, apito Peri hā sisa'u ma tō tizadawa āma tirē, dazazéb 're, hâimana u'âsi da Paru hā, ūsa'u hā. Zudezu norī ma, rowēzéb da, ma tō āne hā tizadawa hā āma tirē.

25

¹ Tawamhā Pesitu hā tame si'apito wamhā, bâdâ si'ubdatō āma ne pari, te oto mo Zeruzarē u, Sézareza hawi. ² Zeruzarē u wisi wamhā, sasedoti ūpire norī hā duré zudezu norī ma, roti'wa norī zama ma tō tāma wasu'u za'ra Paru hā, wasétē ré ne. ³ Ma tō tiwi waptērē za'ra, Paru hā te te tāma satōrī za'ra da, Zeruzarē u. Ta norī hā bâdâdi wāi wa, te te siwi wîrī da, aré āma siwada'uri za'ra na dâ'âsina, ma tō tiwi waptērē za'ra, Zeruzarē u te te satōrī da. ⁴ Tawamhā apito Pesitu hā ma tō asa tāma nharī za'ra, āne:

— Paru hā Sézareza āma te nhamra dazazéb 're, da'wapéi'wa norī hā te te siwi 'madâ'â pese za'ra da tame. Tamomo wa za apâ morī su. ⁵ Taha wa, dama ūmreme pire norī hā asiwa'wa hawi, asiwi

satōrī za'ra wa'aba za, īme si'aba'rē da. īwasédé hā te te āma hiri ze za'ra wamhā, tamep si te za tāma nharī za'ra, īnho'a. — Āne te apito Pesitu hā tāma nharī za'ra.

⁶ Tawamhā bādā hā 8 na āté niwamhā 10 na ma tō āma ne, Zeruzarē āma sāmra ré hā, apito Pesitu hā. Taha pari, ma tō mo apâ, Sézareza u. Wisi wamhā, awē te oto nhamra, dapa'uwaiti'wa simasisizém na. Tawamhā Paruhu zō ma tō da'mazatō, te te ītēme siwi saprōni da. ⁷ Tawamhā Paru hā ītēme wisi wamhā, zudezu norī hā Zeruzarē hawi īsi'aba'rē norī hā ma tō siwi uirī. Taha wa, apito ma, ma tō wasu'u wasétē uptabi za'ra, Paru hā. Tane nherē, tō sena na īwasédé hā te te siwi āma sa'ra waihu'u õ di, zudezu norī hā. ⁸ Tawamhā Paru hā ma tō apito ma siwasu'u, āne:

— Zudezu norī nhimiroti wa'rāmi, īwasédé hā te 'manharī õ di. Mare di. 'Re īhāimana u'âsi mono āma 're īdawata za'ra mono zéb āma duré īwasédé hā te 'manharī õ di. Duré Roma āma apito Sézaha ma, marī hā te 'manharī õ di, danhipai u danhib'apito ma hā. — Āne ma tō Paru hā si'wawi aimapa.

⁹ Tawamhā apito Pesitu hā te asa tāma tinhā:

— E Zeruzarē u aimorī da hā, aima wē di, tame da te asadanharī za'ra da, īnho'a. — Āne te sadanha, zudezu norī ma, īmreme te te tāma āma uwaimrami za'ra da, tāma īrowē za'ra zéb da.

¹⁰ Tawamhā Paru, te asa tāma tinhā:

— Mare di. īmorī da hā, te īsimā rowē õ di. Roma āma apito Sézaha zadawa para, te āme 're īda'apa'uwaiti mo. Taha wa, āmep si te za siwi īzadanha, īhāimanazém na. Marī īwasédé hā te 'manharī õ di, zudezu norī ma hā. Āne na hā

aima ūwaihu'u pese di, a hā. ¹¹ Marī ūwasédé hā te 'manharī 'wa'âhā, da te dasiwi ūwīrī da hā, aré ūsisawi õ di. Tane nherē, ūwasédé hā te te siwi ū'âma ūsa'ra hā tō senai õ wamhā, ni'wa hā te te tāma ūza'rei waihu'u za'ra õ di. Taha wa, Roma na 'ri nho'ðmo nhisi u si te za ūzatō, apito Sézaha nho're ūzab da, taha ma si ūsiwasu'u da, tame. — Āne te tāma si'ru, Paru hā.

¹² Tawamhā Paruhu mreme hā te te wapari wamhā, apito Pesitu hā ūsimiroti na āma ūsime za'ra norī me, ma tō sima āma roti za'ra. Taha parip si, ma tō asa Paruhu ma tinhā, āne:

— Ma tō ūma asi'ru, Roma āma apito Sézaha u te asatōrī da. Tane tō. Te za tō ūtēme aimo. — Āne ma tō tāma rowairébē, apito Pesitu hā.

*Paru hā Apito Adaripaha nho're ūsabzé wasu'u,
Berenisihi nho're me*

¹³ Tawamhā, syry na āma ronomro pari, apito Adaripa norī hā ma tō tihidiba me aimasisi zahuré, Sézareza u. Berenisi na ūhidiba nhisi hā. Apito Pesitu hā te te sabu zahuré da, ma tō ūtēme aimasisi. ¹⁴⁻¹⁵ Tawamhā tame simasisi ré, bâdâ hā umro na āma ne pari, ma tō apito Pesitu hā apito Adaripaha ma wasu'u, Paru hā. Te tāma tinhā, āne:

— Āme aibâ hā te za, dazazéb 're, apito Peri hā sisau te te dama ūru hā, dazazéb 're, hâimana u'âsi da, ūsa'u hā. Tawamhā Zeruzarē u ūmorī wamhā, sasedotí ūpire norī hā duré zudezu norī ma roti'wa norī me, ma tō ūma wasu'u za'ra, Paru hā wasété ré ne. Te dama hâiba 'ru da, ma tō ūwasédé hā siwi āma tihi. ¹⁶ Tane nherē, wa tō asa tāma nharī za'ra, āne: “Mare di. Wa norī hā, romanu norī hā āne wa te 're 'manharī za'ra mono õ di. Dasi'wawi 're

dasimapa za'ra mono õ ré, wa te 're dahâiba za'réi waihu'u za'ra mono õ di. Te te dama 're ïnharí za'ra mono norí nho'a 're dasimasa mono wapsi, te za a'â 're dasiwasu'u za'ra, sena zô." Åne wa tô asa tâma nharí za'ra, sasedoti norí ma. ¹⁷ Tawamhã ta norí hã ma tô we ïsiré ai'aba're. Tawamhã awêm na hã awa'awi wa tô sô nhamra, dapa'uwatizéb ãma. Wa tô dama ti'ru, da te we ïtême saprõni da, aibâ hã. ¹⁸ Tawamhã tâma ïnharí'wa norí hã ma tô sada aimasa. Tane nherë, marí na te te wasu'u wasétê za'ra õ di. ïwasétê uptabi newa, wa tô aré ãma rosa'rata. Tane nherë, ãnei õ di oto, ïnhimirosa'rada hã. ¹⁹ Zudezu norí nhimizazezém na sisada'âbâ za'ra wa, marí hã ïwasétê na te te ãma hiri za'ra neza. Aibâ hã Zezusi na ïsisi hã dâ'â nherë, apâ ïhâiwa'utu na te te dama 're wasu'u u'âsi mono wa, ma tô ïwasétê na tâma nharí za'ra. ²⁰ Taha wa, wa hã ïsimi'manharízéb zô te pibui waihu'u õ di, ãmemhã. Taha wa, wa tô sadawa pibu aré, Zeruzarë u morí da, te te sima rowë zô, tame da te dasiwi sadanharí da. ²¹ Tane nherë, ma tô ïwi rowaptë, Roma ãma apito Sézaha u si te satõri da, duré da'wapéi'wa norí nhib'rata sãmra da a'â, tamomo te satõri õ ré. Taha wa, wa tô dama ti'ru, da te dasiwi ãma ropti da, ãme sãmra da a'â Paru hã, apito Sézaha u te satõri õ ré. — Åne apito Pesitu hã ma tô tâma rowasu'u, apito Adaripaha ma.

²² Tawamhã mreme parip si, Adaripa te tâma tinhá, Pesituhu ma:

— Aibâ mreme hã te wapari hâ, wa ïsimi wê.

Tawamhã Pesitu te asa tâma tinhá:

— Tane tô, awëpsi te za ïwapa.

²³ Tawamhã awëpsi apito Adaripa norí hã Berenisihi me, ma tô tizasi zahuré, apito te,

dasi'rā'ōtōzéb u. Uza wē ré, duré sima sipese na, ma tizasi zahuré, dama pire wē te, ãma datob'uzu za'ra da. Da'wapéi'wa norí nhib'apito norí me ma tô asisi, 'ri nho'õmo ãma dama ũpire norí me zama. Tawamhã apito Pesitu hã ma tô Paru hã dama ti'ru, te te ïtëme siwi saprõni da. ²⁴ Te te ïtëme siwi saprõni wamhã, Pesitu hã ma tô dama tinhá, ãne:

— Apito Adaripa, duré ãme 're asimroi wa'aba mono norí, ïwapari za'ra wa'aba. Ähâta te za, aibâ hã. Zeruzarẽ ãma ïnhamra ré hã zudezu norí hã aihñi ma tô siwi ãma ïwasutu. Ämeb zama te siwi ãma ïwasutu, dâ'â da. Ä hã hâiba ré 're morí u'âsi wamhã, te za, u, te te da'âma 're rowasétê. ²⁵ Tane nherë, marí na hã te waihu'u õ di, da te dasiwi ïwîrîzéb da hã. Tawamhã õ hã si'uihâ na ma tô ïwi rowaptê, Roma ãma apito Sézaha u te satôrî da. Taha wa, wa tô ãma saze tô, te ïtëme satôrî da. ²⁶ E niha, wa za tawamhã bêté ïwasétê na tâma rob'ui'éré, Roma ãma wanhib'apito ma. Marí na sena na ïwasédé hã da te ãma ïsa'razém na hã te waihu'u õ di, wa hã. Baba di. Taha wa, wa tô sô hâ, asõ're sab za'ra wa'aba da, apito Adaripaha nho'reb zama. Marí zô te za asawi ï'madâ'â 'wa pé, marí na pé te ãma rob'ui'éré da, wanhib'apito ma. ²⁷ ïwasédé hã da te ãma ïsa'razém na te tâma rob'ui'éré waihu'u õ di. E niha da, wa za bêté taré ïtëme satô, aibâ hã da'wapéi'wa norí me morí da, Sézaha nho're sab da, si'uihâ na tâma siwasu'u da. Marí hã ïwasédé hã da te ãma ïsa'razé hã hâimana õ nherë, te ïtëme satôrî waihu'u õ di. — ãne te apito Pesitu hã dama tinhá.

26

Paru hã apito Adaripaha nho're, dama

̄siwasu'uzé wasu'u

¹ Tawamhā apito Adaripa ma tō Paruhu ma tinhā, ãne:

— Āhāna, asi'uihā na te za wama asiwasu'u, aihāimanazém na.

Taha wa, Paru hā ma tō tinhib'rada hā dama wē, apito Adaripaha ma siwasu'u da. Taha pari, te ãne tāma siwasu'u oto danho'a:

² — Apito Adaripa, ̄to ti āhāna hā, asõ'a za oto aima ̄siwasu'u wa. Žudezu norī hā ̄wasédé hā te te ̄'ama īhiri za'ra zém na wa za ̄siwasu'u na wa'rā. ³ Žudezu norī hā 're īnomro mono zé hā aima waihu'u pese di. ̄isisada'rāmi za'ra zé hā, aima waihu'u pese di duré. Taha wa, wa aiwi rowaptē, asimi'ẽ na ̄wapari da.

⁴ — ̄prédu wi, 're ̄hāimana mono zém na ma tō uburé zudezu norī hā ̄waihu'u za'ra. ̄irob āma 're ̄hāimana mono ré, ma tō ̄waihu'u za'ra, 're ̄hāimana mono zém na hā. Zeruzarē āma ma tō dūré ̄waihu'u za'ra, tame 're ̄hāimana mono ré hā. ⁵ Parisezu norī siré, wa tō 're ̄hāimana. Wasiré zudezu norī hā Mozésihi nhimi'ui'éré zarina sipai ãna 're ̄hāimana za'ra mono zém nhipai u 're ̄wahāimana za'ra mono zé hā, wasiré parisezu norī hā. Æne ̄sāna'rata hawimhā, 're ̄hāimana mono zé hā. Žudezu norī hā sena na te te aima ̄wasu'u ze za'ra 'wa'âhā, Æne na hā te aré aima ̄wasu'u wē za'ra. ⁶ Dadâ'â nherē, apâ te te 're ̄ida'ahâiwa'utu mono zéb zô, wa 're ̄nhimipari u'âsi, 'Re ̄hāimana u'âsi mono, wah'i'rata norī ma, te te ̄ropisutu zô. Taha zarina, ma tō zudezu norī hā ã bâtâ na ̄wasédé hā ̄'ama hiri za'ra. ⁷⁻⁸ Wahi'rata norī, 12 na ̄hâiba norī nhihudu mono bâ, wa wanhami'ẽ na ãma 're wawata za'ra, 'Re ̄hāimana

u'âsi mono ãma hã. Rowa'a na wa ãma 're wawata za'ra, barana zama. 'Re ïhâimana u'âsi mono te te wama ïropisutu zô, wa wanhimipari sina ãma 're wawata u'âsi za'ra. Õhõ zô 're ïnhimipari mono wa, te zudezu norõ hã ïwasédé hã ïãma sa'ra. ïwapari'wa norõ, e marõ wa, te 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïrosa'rata upa za'ra wa'aba mo, te te 're ïda'ahâiwa'utu mono zéb da hã, tâma ïwaihu'u õ newa.

9 — Wa tô aré ïsina rosa'rata, Zezusihi zazei'wa norõ ãma te 're rowasutu u'âsi mono da, Nazaré ãma aré 're ïsâmra mono zazei'wa norõ ãma. **10** Tawamhã Zeruzarë ãma ma, wa tô âne hã te tâma 're 'manharï za'ra. Sasedoti ïpire norõ zadawa para, wa tô te 're 'maza, dazazéb 're, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwë norõ hã. Duré da te dasiwi 're simroi mono da, da te dasima 're hâiba za're za'ra mono wamhã, wa tô te ãma 're dazaze za'ra. **11** Taha wa, wa tô te ãma 're arowasété, rowahutuzé mono bâ, Zezusi hã te te siwi 're wëõ za'ra mono da, ïsazei'wa norõ hã. Ta norõ zada ïzahi uptabi wa, wa tô 'ri nho'õmo mono bâ te ãma 're rowasété za'ra, darob amoi ãma zama.

12 — Taha da, nimahã bâtâ na wa tô duré mo Damasitu u, ïsazei'wa norõ zô, âne hã te tâma 'manharï za'ra da. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ïpire norõ hã ma tô ïzatõri za'ra. Rob'ui'éré ma tô ïma sõmri za'ra, ïsazei'wa norõ ãma te 're rowasété za'ra mono da, ïsadawa parab za'ra. **13** Apito, tane nherë, ma tô aimawi ïma tiromhâiba. Damasitu u ïmorõ ré, abzuma wa'wa ma tô rowa'a za'ëtë uptabi hã ïma ai'ubuzi, hâiwa hawi. Bâtâ nhimirowa'a nhipai u, rowa'a za'ëtë uptabi di. ïsiré ïsi'aba'rê norõ uwaibaba

zama ma tō ai'ubuzi. ¹⁴ Tawamhā aihīni wa tō warere'e ni, ti'ai wa. Wa hā ni'wai mreme hā wa tō wapa. Āne te ūma tinhā, ebreusi norī mreme na: "Saru, Saru, e marī wa, te ūwi 're ūrowasutu u'âsi mo. Aipē'ē 'remhā ma tō 're asi'u'a u'âsi mo, powawē hā wedehu 'rā'wa na da te zusi wa, te te sina mei wa, ūsi'u'a ne."

¹⁵ — Tawamhā wa tō asa 'mahā: "Apito, e 'wa hā a hā."

— Tawamhā Wanhib'apito te asa ūma tinhā: "Wa hā Zezusi, te ūwi 're ūrowasutu u'âsi mo. ¹⁶ Ma'āpē aiwahutu, hāwi asab da. Wa we aima ūsihā'i're, te ūsimā aipisutu da, ūma romhuri'wa da. Ā bātā na ūzabuzém na te za dama 're ūwasu'u u'âsi mo. Duré zahadu wapsi te aima ūwaihu'uzém na zama, te za dama 're ūzadawa wasu'u u'âsi mo. ¹⁷ Wa hā wa za te 're ai'madâ'â, asiré zudezu norī, ūsahi norī wi, te 're asō'reptui mono da, duré zudezu'ō norī wi, te 're asō'reptui mono da zama. Zudezu'ō norī tēme, wa za oto asatō. ¹⁸ Datob'a ne 're danomro mono wa, da te 're ūdato pese za'ra mono ne, te za 'Re ūhāimana u'âsi mono nhimiroti na 're ūpo're pu'u za'ra mo, zudezu'ō norī hā. Robra na 're ūnomro mono hā te za 're ūawaibui mo, rowa'a na oto 're nomro mono da, ta norī hā. Satanasihi nhiptetezém hawi te za 're ūapizari mo, 'Re ūhāimana u'âsi mono niwī 're nomro mono da oto, te te sina 're ūumnhasi za'ra mono zéb zarina, 'Re ūhāimana u'âsi mono hā ūwasédé hā te te tāma 're apari mono da, duré āma 're sib'a'uwē za'ra mono da oto dame." Āne ma tō Wanhib'apito hā ūma pisutu, zudezu'ō norī hā. — Āne ma tō Paru hā siwasu'u, apito Adaripaha ma, tihāimanazém na te te āma ūsaprižém na hā.

Paru hā tinhimiromhuri na ūsiwasu'uzé

Tawamhā Paru te duré siwasu'u, ãne:

19 — Apito Adaripa, ūwapari. Hâiwa hawi te ūsabui mreme hā wa hā te sadawa rēme õ di. **20** Damasitu ãma uimrehēne wa tō Zesusihi zadawa wasu'u na hā dama ãma sâna'rata. Taha parip si, Zeruzarē ãma wa tō duré dama ãma rowasu'u. Taha parip si, wa tō duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma dama sadawa wasu'u, zudezu norī ma, zudezu'õ norī ma zama. Ta norī hā tiwasédé hā te te 're rēme za'ra mono da, duré 'Re ūhaimana u'âsi mono niwī 're nomro wē mono da, wa tō te tâma ãma 're rowasu'u za'ra, tō sena tiwasétē wi 're ūsipizari za'ra mono na, da te 're waihu'u za'ra mono da. **21** Taha 'ru te, ni'wam norī hā zudezu norī hā ma tō siwi ū'â, 'Re ūhaimana u'âsi mono ãma 're ūdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, ūnhamra ré. Te aré siwi ūwī. **22** Tane nherē, 'Re ūhaimana u'âsi mono hā ma tō te te 're ūpawaptob u'âsi. Taha wa, ã bâtâ na ūhâiba ré, wa zahadu 're ūhaimana. Taha wa, zahadu wa nasi dama sadawa wasu'u, dama ūwapu norī ma, duré dama ūpire norī ma zama. Uburé Mozésihi nhimirowasu'u zarina, duré 'Re ūhaimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norī nhimirowasu'u zarina, wa tō te dama 're sadawa wasu'u. ūnhimizadawa wasu'uzém na ãma ūsipai õ di. Romhâ ré ma tō ta norī hā te te dama 're wasu'u za'ra, ãne: **23** "Danho'reptui'wa da, 'Re ūhaimana u'âsi mono te te ūpisudu hā te za robzépata za'ëtë. Te za dasiwi wîrî ni. Dadâ'â nherē, apâ te te 're ūdahâiwa'utu mono zéb da na te za sâna'rata. Tawamhā te za dama waihu'u za'ra, rowa'a na 're ūdanomro wē mono zé hā. Apâ ūhâiwa'utuzéb za'u si, te za ãne hā zudezu norī ma

waihu'u za'ra, zudezu'õ norĩ ma zama." Āne ma tō romhâ ré dama sadawa wasu'u za'ra. Taha na wa tō duré wa hã dama rowasu'u. — Āne te siwasu'u Paru hã, apito Adaripaha ma.

24 Āne siwasu'u ré, ma tō apito Pesitu hã sadawa 'razâ. Mreme 'rãihâ na te tâma tinhā, ãne:

— Paru, ma tō aiwamna, ai'rãzadâ'â wa. Asimirosa'rata ahâ wa, ma tō ai'rãsiwamna.

25 Tawamhã Paru te asa tâma tinhā:

— Īnhib'apito, mare di. Īsiwamnarĩ õ di. Īmreme hã tō sena. Īmreme wẽ di. — Āne te asa tâma tinhā, apito Pesituhu ma. **26** Tawamhã apito Adaripaha ma, te duré tinhā:

— Apito Adaripa, Zezusi hã ti'ai ãma 're morĩ ré hã uburé marĩ hã tâma 're īromhâimana mono zém na hã aima waihu'u pese di, īdâ'âzém na hã duré īhâiwa'utuzém na zama. Da'ahâ na ma tō ãma 're danhopré. Taha wa, apito Adaripa, a zama ma tō īwaihu, uburé Zezusihi wasu'u hã te aima īwasu'u hã. Taha wa, sena na, wa aima īsiwasu'u īpahi ãna, waihu'u da. **27** Apito Adaripa, e 'Re īhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u hã sena na ma tō īsaze. Ma īsaze tô. Āne na wa tô īsina aiwaihu'u.

28 Tawamhã apito Adaripa, ma tō mreme to na Paruhu ma tinhā:

— E tane na duréi īma rowasu'u bâ, wa za bété ãma asaze, Cristu hã te saze da.

29 Tawamhã Paru te asa tâma tinhā:

— Īmreme 'rutu na niha wamhã, īmreme pa na te aima rowasu'u wamhã, tō marĩ õ di. Āhã si īpire hã, īsine 're īsazei pese mono da hã. Taha da, wa 'Re īhâimana u'âsi mono ma ai'ãma 're īmreme u'âsi, uburé ã bâtâ na īwapari'wa norĩ ãma zama,

te ūsimā wē õ nherē, Cristu hā saze za'ra wa'aba 'ru te, ūsine da te aipawasisi za'ra wa'aba da hā. — Āne te asa tāma tinhā, Paru hā.

³⁰ Tawamhā apito Adaripa hā duré apito Pesitu hā duré Berenisi hā, duré uburé ūsiré ūsi'ubumro norī zama ma tō tiwahutu za'ra aihīni. ³¹ Te oto tiwi ai'aba're. Tiwi si'aba're za'u si, ma tō sima āma nhari za'ra, āne:

— Ō hā aibā hā marī ūwasédé hā te te 'manharī õ di, da te dasiwi ūwirizéb da hā, niha wamhā, dazazéb 're, da te dasiwi ūsérē da hā.

³² Tawamhā Adaripa te tāma tinhā, Pesituhu ma:

— Ō hā, aibā hā Roma āma apito Sézaha nho're sab da, te te rowaptērē õ 'wa'âhā, wa aré tāma rowairébé za'ra ni, apâ 're morī da. Tane nherē, waihu'u õ di oto. — Āne te tāma tinhā, Pesituhu ma.

27

Paru hā Roma u morī da, timorizém na te te ūsāna'ratazé wasu'u

¹ Tawamhā apito Pesitu hā ma tō oto tāma ropibu, Paruhu ma, Itaria na danhipti'a nho'ōmo nhisi u morī da, rowa'u'u na uba'renem na hā. Tawamhā wa hā, Rucasi hā wa tō ūme mo. Zuri'u na da'wapéi'wa norī wada'uri'wa nhisi hā ma tō duré wame satō, Paruhu 'madâ'â'wa da hā, duré pawasisi ré ūsiré ūsi'aba're norī 'madâ'â'wa da hā. Da'wapéi'wa wada'uri'wa nhimi'ubumro norī hā Danhipai u, Apito te na ūwaptērē hā. ² Tawamhā rowa'u'u na uba'reneb 're, wa tō asisi ni, Adaramitu hawi we ūsimizazâri na, wasi'aba're da. Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi u â zada'rēi baba wara ré, uba'rene nhimizahârizé mono bâ te za simizahâri. Aibā hā Aritacu na ūsisi hā te

wame mo, Tesaronita na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ïsãmra mono hã, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã. Tawamhã ma tô oto waré tiwara za'ra.³ Tawamhã awêpsi, wa tô aihutu ni, Sido na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame, Zuri'u hã ïwẽ na te te pawaptob da, ma tô Paruhu ma waprosi, tame ïsazei'wa norí u morí da a'â, ta norí hã Paruhu ãma sime za'ra da, ïhâimanazéb da hã.⁴⁻⁵ Tawamhã Sido hawi ma tô oto waré wara, uba'rene hã. Wasi'aba'réi wamhã, rowa'u hã te we wawa'rãmi rowapõ, sa'ëtë. Taha wa, Sipri na rob'rez a'iti nhisi uwaibaba, rowa'u'u syry niwí, te waré wara, â poré wa'wai baba, Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi uwaibaba. Pâpiriza na danhipti'a nho'õmo nhisi uwaibaba ma tô duré wara. Tawamhã wa tô aihutu ni, Miha na 'ri nho'õmo nhisi u. Risiza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma te za, Miha hã.⁶ Tame da'wapéi'wa norí wada'uri'wa hã ma tô rowa'u'u na uba'reneb amo hã tisã, Aresâdiriza na 'ri nho'õmo nhisi hawi ïwara hã, Itaria na danhipti'a nho'õmo nhisi u ïwara da hã. Tawamhã ma tô wama rob'ru za'ra, ï're wanhisisi da.

⁷ Tawamhã rowa'u'u na uba'rene hã ma tô si'äsi, waré za'ra, wara pire wa. Bâdâ ahâ na te ãma si'utõrí, si'äsi mono ré hã. Tawamhã Sinidu na 'ri nho'õmo nhisi 'rata, ma tô waré mazazâ a'â. Tawamhã rowa'u hã te zahadu wei wawa'rãmi rowapõ. Taha wa, uba'rene hã Cereta na rob'rez a'iti nhisi u ma tô waré wara. Tawamhã Sarâmona na romnhisi uwaibaba rowa'u'u syry niwí ma tô waré uirí za'ra.⁸ Â zada'réi baba te wara u'â. Wara pire di. Wara pire nherê, wa tô aihutu ni, Uba're nhimizahâri wê zém na 'ri nho'õmo nhisi u, Raséza na 'ri nho'õmo nhisi 'ratamhã.

⁹ Tamemhā wa tō asimroi hā ni. Dawasétē parizém na 're ūdasipo're pu'u za'ra mono zé bâtâ za'u si, te rowa'u'u wawē hā 're pusi, wahup sidâpâsi. Taha wa, â wa'wai baba, 're danomro mono õ di oto, rowa'u'u wawē nhimimnhasi te. Taha wa, Paru hā ma tō dama roti, ãne:

¹⁰ — Aibâ norī, ūwapari za'ra wa'aba. Āhāna â nhisi baba wasi'aba'rēi wamhā, wama romnhim-imnhasi za'ra di za. Uba'rene hā te za waré aiprub za'ra. Taha wa, ūre ūromnhimi'wara hā te za rere'e, âi ba. Duré wa norī hā ãté wa za ai'utōrī ni. Āne wa tō waihu'u. — Āne te tāma nharī za'ra, Paru hā.

¹¹ Tane nherē, da'wapéi'wa norī wada'uri'wa hā Paruhu nhimirowasu'u hā te te sazei õ di. Uba'rene tede'wa norī mreme si ma tō saze, ūmapraba'wai mreme zama. ¹² Tame uba'rene nhimizahârizéb ãma, rowa'u'u wawē hā 're pusi mono ré, rowa'u'u na uba'rene hā nomro wē waihu'u õ di. Taha wa, da'ahâ na ma tō dasima wē za'ra ni, õ hawi dasi'aba'rē da, Cereta ãma Penisi na uba're nhimizahârizém nhisi u sihutu hā, tame uba'rene hā nomro wē da, rowa'u'u wawē hā tamemhā te te 're rowapōrī mono õ wa.

Â poré ãma rowa'u ūsa'ẽne hā te te ūrowapōrīzé wasu'u

¹³ Tawamhā rowa'u ūsyryre hā hâiwa'a're nhimi'e hawi ma tō watobro. Syry na ma tō rowapō. Taha wa, ma tō ãma rosa'rata za'ra, te te sima ūwē za'ra zéb uwaibabā si'aba'rē da, sihutu waré da newa. Uba're tétézé hā ma tō wazere za'ra, â 'rowi ūsimi'wara hā. Tawamhā rowa'u'u na uba'rene hā ma tō waré wara, â zada'rēi baba, Cereta na rob're za'iti nhisi zababa. ¹⁴ Tane nherē, zahadu wasina wapahā za'ra õ ré, ma tō rowa'u'u za'ẽne hā

awa'awi wei watēme rowapōrī za'ra, rob're za'iti hawi. Rowa'u'u za'ēne hā, Nodesiti na da te 're ū̄isi za'ra mono, bātā pusizém nhimire hawimhā 're pusi u'āsi mono wa. ¹⁵ Tawamhā â zada'rēi baba awa'awi wara da, wa aré wa te si'oto pibu za'ra. Tane nherē, te wawi tiwara u'āsi za'ra. Taha wa, wa tō tāma 'marēme za'ra ni, si'uihā na wara da oto, rowa'u'u zarina. ¹⁶⁻¹⁷ Tawamhā Cazuda na rob're za'iti 'rare nhisi uwaibaba ma tō wara, rowa'u'u syry niwī. Tamomo wara ré, uba're 'rare hā ū̄na're na wa te wasiwi ū̄si'u hā wa tō wasiwi wazere ni, â hawi, siphup tō da. Pire uptabi nherē, ma tō uba're na romhuri'wa norī hā siwi sarōtō, uba're ū̄sa'ētē 're, te te siwi sērē da. Uba're za'ēne hā ma tō duré te te siwi wasisi, wedenhorō rutu na sipo'o tō da. Ribiza na danhipti'a nho'ōmo nhisi ū̄ma â zaihā uwaibaba supara uwa niwī, wara ū̄umnhasite, ma tō ū̄ma tihātā'â za'ra. Taha wa, ma tō zazahāi wawē hā ū̄maprabazé hā siwi si'ra, tamomo wara tō da. Tawamhā rowa'u'u wawē zababa ma tō uba'reneb za'ēne hā wara. ¹⁸⁻¹⁹ Rowa'u'u za'ēne hā pupu'u za'ētē di. Ropupu'u za'ētē uptabi di. Tawamhā wa'āma awē wamhā, te te dama wede za'ra da, ū̄ma ū̄sihāiba waptob za'ra hā ma tō siwi sāmra na'rata za'ra, âi ba, rowa'u'u na uba'rene hā wapu na waré wara da oto. Ma duré ū̄ma ti'awē, rowa'u'u za'ētē na hā. Tawamhā ū̄mapraba'wa norī hā ma tō ū̄ipru hā uba're na romhurizé hā syry na siwi sāmra, âi ba.

²⁰ Awē sidāpāsi te hāiwarutu u'āsi. Taha wa, bādā hā te te urīrī ū̄ di. Wasi zama te te urīrī za'ra ū̄ di. Rowa'u'u wawē si te zahadu nomro. Tā hā pīni za'ētē di duré. Tawamhā wasisō'reptu za'ra zéb zō, wa te rosa'rata za'ra ū̄ di oto. Sō wanhimipari za'ra

õ di oto.

²¹ Tawamhã wasaihuri ãna wahâimana za'ra ré, wa'ãma ropsi'utõrõ za'ra wamhã, ma tô Paru hã hâiwi za, ïwa'wab za'ra. ãne te tâma rowasu'u za'ra:

— Aibâ norõ, ïwapari za'ra wa'aba. E marõ da, ïmreme hã saze za'ra wa'aba õ di bété. ïmreme hã saze za'ra wa'aba 'wa'âhã, aré Cereta hawimhã wawairébé õ di. Taha 'wa'âhã, aré wama rowë za'ra di, âhãna hã. Aré ãma wasi'uba za'ra õ di. ²² Tane nherẽ, sada asib'ru za'ra wa'aba. Ni'wa hã dâ'â õ di za. Uba'renep si te za wawi aiprub za'ra. ²³ Wa hã, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhîb'a'uwe, te tâma 're ïfromhuri u'âsi mono hã. Barana, hâiwa ãma tâma ïfromhuri'wa hã ma tô we ïtême wi. ²⁴ Te ïma tinhá, ãne: "Paru, aipahi tõ. Tô sena Roma ãma apito Sézaha nho're te za asa, asi'uihâ na tâma asiwasu'u da. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã aimâ ïsõprubzéb zarina ma tô pisutu, aihîni asiré ïsi'aba'rê norõ hã aiwi dâ'â za'ra tõ da." ãne ma tô ïma tinhá. ²⁵ Taha wa, âhãna aipahi za'ra wa'aba õ di za. Sada asib'ru za'ra wa'aba. 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ïma umnhasi uptabi di. Uburé te te ïma ïwaihu'u zarina, te za tô wama ãma uwaimrami za'ra. ²⁶ Tazahã nimomo, rob're za'iti u uba'rene hã te za waré time, rowa'u hã. — ãne ma tô Paru hã po're pu'u za'ra.

²⁷ Tawamhã 14 na ma tô wa'ãma timara za'ra, rowa'u'u za'ene hã wawi nomro za'ra ré hã. Taha wa, te rowa'u'u na uba'rene hã zahadu waré si'âsi za'ra siwa'ru, Mediteranizu na âporé nhisi wa'wai baba. Tawamhã mara wa'wa ma tô uba're na romhuri'wa norõ hã waihu'u za'ra, â zada're u ïropsi'utõrõ na hã. ²⁸ Taha wa, wedenhorõ na ëtë nhî'õmore hã ma tô siwi time, âi ba, â 'reptõ zô te te

siwi ãma pibu da. Tawamhã ma tô waihu'u za'ra, 36 na â 'rehâ pibuzé hã. Tawamhã syry na ãma ronomro pari, ma duré siwi pibu. 27 na â 'rehâ pibuzé hã oto. ²⁹ Tawamhã uba'rene hã ëtë wa'wai baba wara õ'umnhasite, te sima simimnhasi za'ra, ãne hã te te prub õ'umnhasite. Taha wa, ma tô ïna're hawi ïtétezé hã maparane si'uiwa na siwi wabzu âi ba, simi'wara da, uba're hã wara tõ da. Tawamhã rowa'a zô te te rob'madâ'â za'ra. ³⁰ Tawamhã uba're na romhuri'wa norï hã ma tô sisawi za'ra, uba'renem hawi siwaprosi wairébé da. Uba're 'rare hã ma tô sisada si'ra za'ra âi ba, uba'renep tétézé hã ïwata ãma zama te te siwi wabzuri da newa. ³¹ Tane nherë, Paru hã ma tô da'wapéi'wa norï ma ãne hã waihu'u, ïwada'uri'wa norï ma zama:

— Õ norï hã wa'rata si'ubumroi õ wamhã, asisõ'reptui waihu'u za'ra wa'aba õ di za. — ãne ma tô Paru hã tãma waihu'u za'ra.

³² Tawamhã da'wapéi'wa norï hã ma tô wedenhorõ hã siwi sizâ, uba're 'rare nhi'õmozé hã. Baba na ma tô wawi tiwara za'ra, uba're 'rare hã.

³³ Tawamhã hâiwaza wi, ma tô Paru hã tãma roti za'ra, tisa hã te te huri da oto, siptete za'ra hâ. ãne te tãma roti za'ra:

— Bâdâ hã 14 na ma tô ai'âma ai'utõrï za'ra wa'wa, asaihuri aba ãna hã, rowa'u te te ïsazârizéb zô asimipari za'ra wa'aba ré hã. ³⁴ Ähâna wa za aima roti za'ra wa'wa, asaihuri aba da oto, asiptete sina aihâimana za'ra wa'aba da. Ni'wa hã dâ'â õ uptabi di za. Aihîni te za aihâiba ré ré aiwairébé 'wa. — ãne te tãma roti za'ra, Paru hã.

³⁵ Tawamhã mreme pari, ma tô ti'â, ï'u'ëne hã. 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ma tô mre danho'a,

ĩsõprum na ãma wata da. Taha pari, ma tō ĩ'u'ẽne hā sima wẽ'ẽ, te te 'rẽne da. ³⁶ Tawamhā aihīni ma tō oto sada aptete za'ra ni. Taha wa, ma tō tisa hā tihu oto. ³⁷ 276 na wahāiba za'ra hā uba'reneb 'remhā. ³⁸ Tawamhā wasaihuri pari, uburé amnho hā uba'reneb 're ĩsimi'wara hā ma tō oto siwi sa'wa âi ba, uba'rene hā wapu na waré wara da oto.

Rob u aihīni dahâiba ré ĩdawairébézé wasu'u

³⁹ Tawamhā rowa'a pese wamhā, ro hā te te waihu'u za'ra õ di, uba're na romhuri'wa norī hā. Taré ma tō supara hā siwi tisā, ëtē 'rāihā papara ĩnomro hā, â zaihā na. Tawamhā ma tō ãma siwada'uri za'ra, rowa'u'u na uba'rene hā tame te te siwi hiri da. ⁴⁰ Tawamhā uba're tétézé hā â 'rowi ĩsimi'wara hā ma tō siwi sihâri za'ra, ĩsa'u 're simi'wara mono da oto, â 'rowi. Uba're wabzurizé hā ma tō siwi wasihu, te te siwi pi'ra da. Uba're wata ãma ma tō zazahâi wa'õno hā siwi sasõ, rowa'u hā te te ãma saprõni da, supara u. Tawamhā â zaihā u te oto waré wara, uba'rene hā. ⁴¹ Tazahā sitême â wara sitob u ma tō uba're hā ãzé, supara ahâ u, â 'rowi 're ĩnomro mono u. Taha wa, supara hā ma tō ĩwada hā ti'â. Rési waihu'u õ di oto, uba'rene hā. Tawamhā, â sisasisi za'ëtē wamhā, te te nasi ĩwabzuri na ma tō na'rehaipo'o.

⁴² Tawamhā da'wapéi'wa norī hā te ãma siwada'uri za'ra, ĩpawasisi ré norī ãma, te te siwi simro da, tiwi zâribi za'ra wa, tiwi simani za'ra õ'umnhasite. ⁴³ Tane nherẽ, ĩwada'uri'wa hā te ãma pa'uwaiti za'ra, Paru te te sõ'reptu da, te te sima wẽ wa. Tawamhā te tâma rob'ru za'ra, ĩzâribi waihu'u pese norī hā âi ba rere'e da, zâribi uimrehëne za'ra da, rob u, ⁴⁴ duré ni'wam norī hā, ĩzâribi waihu'u õ

norī hā wede hâpâ na duré uba're ūsiprum na te te tété za'ra mono sina ūsarina zâribi za'ra da. Tawamhā aihîni ma tō rob u wairé. Ni'wa hā dâ'â õ di. Ni'wa hā u'a õ di duré. Rowē na ma wairé.

28

Maruta āma Paru norī ūsi'ubumrozé wasu'u

¹ Tawamhā rob u wawairébé wē wamhā, wa tō rowaihu'u za'ra ni oto. Maruta na rob're za'iti nhisi u wa tō wawairébé ni, rowē na. ² Tame 're ūsi'ubumroi mono norī hā ma tō siwi wawaibui wē. Tā hā wawi ta'a za'ra wa, duré rowahâ zé wa, ma tō uzâ hā wama ro'o za'ra, wahâ'i'ro za'ra da. Taha wa, ma tō wama tirowē za'ra oto. ³ Tawamhā Paru hā ma tō mi hā waibu, unhamā nhisiwi te te sa'ra da. Te te sa'ra wamhā, wahi hā ma tō mimi hawi watobro. Watobro wamhā, ma ūsib'rata wi tisa, unhamā wa'ro zé te. ūsib'rata na te āma 're sipra. ⁴ Tawamhā tame 're ūsi'ubumroi mono norī hā, Paruhu nhib'rata na wahi hā te te sāmri za'ra wamhā, te sima rowasu'u za'ra, āne:

— Ōhōta aibâ hā wahi ma te tisa, ūsib'rata wi. Te za oto dârâ. Āté tō dapârī'wa. Taha wa, â hawi sisō'reptu nherē, te za āté tō dârâ. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

⁵ Tane nherē, Paru hā ma tō wahi ré 're sib'ratai wêrē. 'Re sib'ratai wêrē mono wamhā, unhamā wa'wa ma waptârā, wahi hā. Āma sépu'u õ di. ⁶ Te āma rosa'rata wasété za'ra, āté sib'rata dupto da newa, āté dâ'â sirōmo da newa, ūne haré. Tane nherē, te te siwi 'madâ'â hâ nherē, marī hā āma hâimana õ di. Rowē na te tihâiba, Paru hā. Tawamhā Paru hā dapârī'wa na āma ūsimirosa'rata za'ra zé hā ma tō rẽme za'ra. Taha wa, te āne sima wasu'u za'ra oto:

— Ta hā īhāiba'ō, īwaihu'upe. — Āne te sima rowasu'u za'ra.

⁷ Taha 'rata te Pubiri'u na 're hāimana, rob're za'iti āma danhib'apito hā. īsipti'a hā romhuture di. Ta hā ma tō wawaibui wē, ī'rata wasi'ubumro da a'ā, īsōrōwa āma. Tawamhā bādā si'ubdatō ma tō wa'āma ne, tame wasi'ubumroi ré hā. ⁸ īmama hā hāzé ré te nomro, waptâ. Wa'ro za'ētē di, īsānapru zama. Tawamhā Paru hā ma tō ītēme āzé, te te sabu da. 'Re īhāimana u'āsi mono ma, ma tō āma mre. Āma mreme pari, ma tō tinhib'rada hā āma tino. Taha wa, ma tō séptârâ. ⁹ Taha parimhā, uburé īhāzé ré norī hā ma tō Paruhu tēme we si're. Tawamhā ma tō uburé apese. ¹⁰ Āne hā Paru te te apese pari, ma tō wama tinhoprub za'ra, marī ahā na. Tame wasi'ubumroi ré, a'amo si'ubdatō ma tō wa'āma ai'utō, rob're za'iti āma hā. Tawamhā, wasi'aba'rē da wamhā, ma tō wasazéb da hā te te wama sé, uba'reneb 're.

Roma u īwasihutuzé wasu'u

¹¹ Tawamhā tame a'amo si'ubdatō wa'āma si'utōrī pari, wa tō uba'reneb 're asisi ni oto, ta hawi āma wasi'aba'rē da. īhāiba'ō si'ubza na uba're nhisi hā. Aresādiriza hawi ma tō wei mazazâ, rob're za'iti u, tame nomro da a'ā, rowa'u'u wahā 're sa'wari mono ré. ¹² Tawamhā Siracusa na 'ri nho'ōmo nhisi u wa tō aihutu uimrehēne ni. Tame wasi'ubumroi ré, bādā si'ubdatō ma wa'āma ne. ¹³ Ta hawi, ma tō waré si'āsi rowa'u'u na uba'rene hā, rowa'u'u wa'rāmi. Tawamhā Rezi'u na 'ri nho'ōmo nhisi u, wa tō aihutu ni. Awēpsi, rowa'u ma tō we rowapō, hāiwa'a're nhimi'e hawi, wasi'aba'rēzéb zarina. Tawamhā bādā maparane wa'āma ne parip si, wa tō duré aihutu ni, Pozu'ori

na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame uba'rene hã wa tô rẽme za'ra ni. ¹⁴ Tame wa tô sõpẽtẽ za'ra ni, ũsazei'wa norĩ hã. Ma tô wahâiba waptẽrẽ za'ra, misi romhuri na ū'rata wahâimanã za'ra da a'â. Taha parip si, wa tô Roma na 'ri nho'õmo nhisi u ai'aba're ni, wapara na. ¹⁵ Tawamhã ũsazei'wa norĩ hã, Roma ãma 're ūsi'ubumroi mono norĩ hã ma tô wawasu'u hã wapari za'ra. Taha wa, Apizu ãma rowedezém na 'ri wa'õtõ nhisi u wasihutu wamhã, Roma hawi ũsazei'wa norĩ me wa tô wasi'uzusi za'ra ni. Duré, Si'ubdatõ Daza'warizém na 'ri wa'õtõ nhisi u wasihutu wamhã, ũsazei'wa hâiba amo norĩ hã ma tô duré ūsa'u hã wa'uzusi za'ra, Roma hawi. Tawamhã Paru hã te te dazabui wamhã, 'Re ūhâimana u'âsi mono ãma te tiwata, ūsõprum na. Ma tô duré tâma rowẽ watobro.

Paru hã, Roma ãma oto 're ūsãmra mono zé wasu'u

¹⁶ Tawamhã Roma u wasihutu wamhã, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ma tô Paruhu ma pisutu, hâiba pisutu 're hâimana mono da, danhorõwa ãma. Da'wapéi'wa si te za ū'rata 're hâimana, te te 're 'madâ'â mono da.

¹⁷ Tawamhã bâdâ si'ubdatõ ãma ne pari, ma tô dazô hâ Paru hã, zudezu norĩ ma ūpire norĩ zô, ūtẽme si'rã'õtõ da. ūtẽme si'rã'õtõ wamhã, te tâma nharĩ za'ra:

— Wasiré Izarazéhé nnihudu norĩ, ūwapari pese za'ra wa'aba za. Wasiré norĩ ma, ūwasédé hã te 'manharĩ õ nherẽ, duré wahi'rata norĩ nhimiroti zarina 're ūwahâimana za'ra mono zéb ãma ūsipai õ nherẽ, ma tô Zeruzarẽ ãma siwi ū'â, wasiré norĩ hã. Romanu norĩ ma, ma tô ūnhomri za'ra. ¹⁸ Tawamhã romanu norĩ hã ūwasétê zô ma tô siwi ūzadanha. Tane nherẽ, ūwasédé hã te te ū'âma sãmri

za'ra õ di, da te dasiwi ĩwĩrĩzéb da hã. Taha wa, dazazém hawi te te ĩwazere za'ra da, te sima ĩru za'ra. ¹⁹ Tane nherẽ, zudezu norĩ hã ĩwatobro tõ da, ma tõ siwi ĩwẽ'õ. Taha wa, wa tõ rowaptẽ, we ĩmorĩ da, apito Sézaha nho're ĩzab da, tãma ĩsiwasu'u da. Tane nherẽ, apito Sézaha ma, ĩsiré norĩ wasétē na te ĩnhari da hã, we ĩmorĩ õ di. ²⁰ Taha wa, wa tõ asô ĩhârâ za'ra wa'wa, te asabu za'ra wa'aba da, aimá ĩsiwasu'u za'ra wa'aba da. Izarazéhé nhihudu norĩ hã sô ĩsimipari za'ra ãma te sasõmri wa, wa ĩpawasisi ré 're ĩnhamra. — Äne ma tõ tãma waihu'u za'ra.

²¹ Tawamhã te asa tãma nharĩ za'ra, Paruhu ma:

— Zudeza hawi rob'ui'éré na aiwasu'u hã da te wei watẽme 'mai'ãwisi za'ra õ di. Duré wasiré norĩ hã we watẽme nasi silhutu nherẽ, aiwasu'u wasédé hã we te te 'mai'ãwisi õ di. ²² Tane nherẽ, wa tõ wasima aiwẽ za'ra ni, asimirosa'rada hã wa te wapari za'ra da, duré wa te waihu'u za'ra da. A hã dasima ĩdasipo'ozép tém niwĩ, te 're aihâimana mo. Ta niwĩ 're ĩdahâimana za'ra mono hã, te ĩwasétê na da te dasima 're rowasu'u za'ra, daro mono bâ. Äne hã wa te waihu'u za'ra wa, wa tõ wasima aiwẽ za'ra ni, wa te aiwapari za'ra da. — Äne te asa tãma nharĩ za'ra.

²³ Tawamhã ma tõ sima pisutu za'ra, nimahã bâtâ na ĩtẽme dasi'rã'õtõ da. Taha wa, ma tõ da'ahâ na ĩtẽme tasi'rã'õtõ ni, Paru hã ĩsâmrazéb u hã. Bâtâ bâ ma tõ dama romhu, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'âma 're ĩsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na. Mozésihi nhimi'ui'éré zarina, duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ nhimi'ui'éré 'rata zarina, ma tõ tãma ãma rowasu'u pese za'ra, Zezusi hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te

ĩpisutu na da te saze za'ra da. ²⁴ Tawamhã, ĩmreme da te wapari za'ra wamhã, ni'wam norĩ hã ma tô saze za'ra. Aimawi norĩ hã te te ãma saze za'ra õ di. ²⁵ Tawamhã tiwi si'aba'reí õ ré, ma tô Paru hã duré tãma nharĩ za'ra:

— Duréihã 'Re Ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã ma tô tizadawa wasu'u'wai ma waihu'u, Iza'izaha ma, aih'i'rata norĩ ma, te te sadawa wasu'u za'ra da. ²⁶ Āne ma tô Iza'izaha ma waihu'u, 'Re Ĩhâimana u'âsi mono hã:

“Aimorĩ oto, asiré norĩ tẽme, tãma ̄izadawa wasu'u za'ra da. Āne te za tãma ̄izadawa wasu'u za'ra: ‘Inhimiroti hã aipo're na 're wapari u'âsi za'ra wa'aba mono nherẽ, taré te za 're ̄inwapari za'ra wa'aba mo, ãma 're waihu'u za'ra wa'aba mono ãna. Duré ̄inhimiromhuri hã atõmo na 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mono nherẽ, taré te za 're ̄imadâ'â za'ra wa'aba mo, ãma 're waihu'u za'ra wa'aba mono ãna.’ Āne te za tãma ̄izadawa wasu'u za'ra.

²⁷ E marĩ wa, te za ãne hã tãma ̄izadawa wasu'u za'ra. Ta norĩ hã tipẽ'ẽ 're, te te 're ̄irosa'rata za'ra mono zé hã te sitom haré ̄iré 're hâimana u'âsi za'ra, te te ̄i'ama 're rosa'rata wẽ za'ra mono õ wa. Po're sitom haré, te duré 're hâimana za'ra, ̄inhimiroti hã te te 're wapari ze za'ra mono õ wa. Duré tõmo sitom haré te 're hâimana za'ra, ̄inhimiromhuri hã tãma 'madâ'â ze za'ra õ wa.

Ānei õ 'wa'âhã, te aré ̄inhimiromhuri hã te te 're 'madâ'â ze za'ra, titõmo na. Te aré duré te te 're wapari ze za'ra, ̄inhimiroti hã. Te aré duré te te 're ̄iwaihu'u pese za'ra, tipẽ'ẽ

're, te te ū'āma 're rosa'rata wē za'ra mono wa. Taha zarina si, te aré duré ū'tēme 're sipizari za'ra, tiwasétē wi hā. Tawamhā dahâzé wa, da te 're ūdapese za'ra mono ne, wa aré ūwasédé hā te tāma 're apari, te āma 're ab'madâ'â tō mono da oto."

Āne ma tō 'Re ū'haimana u'āsi mono pē'ēzani hā Iza'izaha ma waihu'u, sena na, ūsiré zudezu norī āma hā. — Āne ma tō Paru hā tāma rowasu'u za'ra, zudezu norī ma.

²⁸ Tawamhā Paru te duré tāma rowasu'u za'ra:

— Taha wa, ma'āpē waihu'u peze za'ra wa'aba. 'Re ū'haimana u'āsi mono hā te za oto zudezu'ō norī ma waihu'u, tinhiminho'reptuzé wasu'u hā. Ta norī hā te za oto te te 're wapari za'ra. — Āne ma tō Paru hā timreme hā tāma 'rāsatu za'ra.

²⁹ Tawamhā āne na te te tāma rowasu'u za'ra pari, zudezu norī hā ma wairé, si'aba'rē da oto. Tawamhā si'aba'rē sina, ma tō Paruhu mreme na sa'ētē sisada'rāmi za'ra.

³⁰ Tawamhā maparane ma tō āma tiwahu, Paruhu āma, danhorōwa hā taré te te sima ū'a'âbâ mono zéb 'remhā. Tame, da'ahâ na ma tō ū'tēme 're dasihutu. Dasihutu sidâpâsi, ma tō te te 're da'awaibui wē, ū'tēme 're danhisisi mono da.

³¹ Pahi āna, duré da te tiwi 're sadawa uwati za'ra mono āna, ma tō te te dama 're rowasu'u, 'Re ū'haimana u'āsi mono, da'āma 're ūsib'a'uwē mono zé wasu'u na hā, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu wasu'u na zama.

'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u

New Testament in Xavânte (BR:xav:Xavânte)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavânte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavânte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavânte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c